

MAGAZIN SAVEZA BANJALUČANA U ŠVEDSKOJ / MAGASIN UTGIVEN AV RIKSFÖRBUNDET BANJALUKA I SVERIGE

Š E H E R

BANJA LUKA

ŠEHER BANJA LUKA - Broj 61 - MAJ-JUNI - 2019. - MOTALA - GODINA X

Na obale Vrbasa i na „Vezeni most“... ... S radošću, a ne sa strepnjom

Poštovani čitaoci, dragi prijatelji!

Iz našeg grada stižu nam, mjesecima, nažalost, ružne i tužne vijesti, i slike koje ne bismo nikom poželjeli. Prekomjerna upotreba policijske sile nad građanima eskalirala je neki dan kada je grubo tretiran, ni kriv ni dužan, u strogom centru Banjaluke, 66-godišnji penzioner, Bruno Batinić. Čovjek je došao u posjetu iz Švedske, a bolje da nije, jer ovo što je doživio u „evropskom gradu kulture“, prava je katastrofa koja nema opravdanja. Gradske vlasti se moraju dobro zamisliti poslije ovog sramnog događaja, jer mnogi ljudi, koji iz dijaspor dolaze kući, opravdano su zabrinuti za svoju sigurnost. Nerasvijetljena ubistva, zabranjeni demokratski protesti i ograničavanja kretanja natjerat će mnoge da ove godine zaobiđu svoj grad. Nadam se iskreno da će se ovakva razočaravajuća situacija u gradu, ipak, promijeniti na bolje. I da će riječi prijateljstva i ljetnih druženja nadjačati one koje ne bismo željeli čuti. Jer, naš grad zaslužuje bolje; da dolazimo na obale rijeke, i na nove mostove, s radošću a ne sa strepnjom.

Nastavljamo s veoma tužnim vijestima koje nam, nažalost, u zadnje vrijeme, počesto dolaze. Za naš magazin posebno. Stigla nam je vijest da nas je napustio zenički Banjalučanin, Muharem Omerović. A ja sam u ovom broju uvrstio njegov prilog i ne znajući da će nas ovaj skromni i dobri čovjek zauvijek napustiti. Banjalučanin, pjesnik i prozaist/humorist Muharem Omerović veoma je plodan pisac koji je objavio mnogo knjiga, ali o njegovom opusu ćemo se više osvrnuti u idućem broju. Dragi prijatelju, počivaj nam u miru i neka ti je rahmet vječni.

U Zajednici građana Banjaluke su već odavno počele intenzivne pripreme za održavanje, 16. po redu, Vezelog mosta, najvećeg i najznačajnijeg kulturnog događaja u ljetnom periodu u našem gradu. Uprkos ekonomskim poteškoćama, siguran sam da će, i uz svesrdnu pomoć našeg Saveza, i ovaj Vezeni most opravdati naša očekivanja i pružiti našim sugrađanima izuzetan kulturni ugođaj.

A 5. oktobra vas pozivamo na 25. tradicionalni susret Banjalučana koji će se, po šesti put, održati u Geteborgu, prekrasnom gradu na zapadnoj obali, drugom po veličini, odmah iza Štokholma. Organizator je naš Savez Banjalučana, a domaćin nam je naše najveće banjalučko udruženje. Uz bogat kulturni program i specijalne goste, nadamo se velikom odazivu Banjalučana i njihovih prijatelja iz drugih bh. gradova.

I u ovom broju, kao i u prethodnim, možete pročitati mnogo interesantnih priloga, osvrti i reportaža naših dopisnika širom svijeta. Oni su se i ovaj put potrudili da Šeher izgleda kao profesionalna novina. Vi, naši vjerni čitaoci, sponzori, naša udruženja i institucije, dobit ćete uskoro, na vaše adrese, i ovaj novi broj magazina „Šeher Banja Luka“. Nadam se da ćete uživati u čitanju, a slobodno nam pišite ako imate kakvu zamjerku ili kakav prijedlog, da bismo još više poboljšali sadržaj magazina.

Na ovoj stranici možete čitati sve dosadašnje brojeve „Šeher Banje Luke“.

<http://issuu.com/savezbl>

Na kraju da se vama, koji ste nam već poslali dobrovoljne priloge, u ime naše male redakcije i u svoje lično, iskreno zahvalim na pomoći i razumijevanju, i nadam se da će vam se pridružiti i mnogi drugi naši čitaoci.

Vaš urednik
Mirsad Filipović

OSNOVAN/GRUNDAT 2009.

Izdavač/Utgivare

SAVEZ BANJALUČANA U ŠVEDSKOJ
RIKSFÖRBUNDET BANJALUKA I SVERIGE

ISSN 2000-5180

**Glavni i odgovorni urednik/
Chefredaktör och ansvarig utgivare**

Mirsad Filipović

Urednik/Redaktor

Goran Mulahusić

Grafička obrada/Grafisk arbete

Gunić Zlatan, Art-studio EMMA

Lektor/Korrekturläsare

Ismet Bekrić

Blagajnik-Ekonom/Kassör-Ekonom

Zlatko Avdagić

Redakcija/Redaktion

Goran Mulahusić
Enisa Bajrić
Fatima Mahmutović
Ozren Tinjić
Nedžad Talović

Dopisnici/Korrespondenter

Ismet Bekrić (Slovenija)
Mišo Vidović (BiH)
Radmila Karlaš (BiH)
Mersad Rajić (Kanada)
Ljubica Perkman (Njemačka)
Reuf Jakupović (Švedska)
Dr Severin D. Rakić (Australija)
Dinko Osmančević (BiH)

Adresa redakcije/Redaktionens adress

Šeher Banjaluka,
Luxorgatan 12, 591 39 Motala
Telefon: +46(0) 739 872 284
Internet: www.blsavez.se
E-post: mirsad.filipovic@hotmail.com

List izlazi dvomjesečno

Godišnja pretplata:
6 brojeva 150 SEK plus poštarina

Pretplata i reklame

+46(0) 73 98 72 284
E-post: mirsad.filipovic@hotmail.com
Rukopisi, crteži i fotografije se ne vraćaju

Štampa/Tryck

NIGD "DNN" Banja Luka

Naslovna strana

Mujo Metaj

Sjećanja ponosna i sjetna.....	4
Dan bijelih traka.....	8
Mladi Romi u svijetu novinarstva.....	10
Taj čudesni osjećaj.....	12
Arslanagić konačno otključao Banjaluku.....	14
Rimagine Kolje Mićevića.....	17
Jezik je kuća otvorenih vrata.....	20
Sjećanje: Univerzitetski grad.....	22
Bemrtna mladost.....	24
Iz Sibira s ljubavlju.....	26
Putujući Evropom: Rim.....	28
Mutuša.....	34
Dobri ključar grada.....	36
Fotografija kao umjetnost.....	38
Kroz Gornji Šeher: Suturlija.....	40
Bešićeva prepelica.....	42
Kada je postojao Valter.....	44
Eh, tugo dijasporska.....	46
Ispisao sam svoj grad.....	48
Pozitivna energija za bolji svijet.....	50
Košulja za luđaka.....	52
Korzo.....	53
Vicevi.....	54
Svijet kao ukras.....	57
Program “Vezeni most” 2019.....	59

str.8

Dan bijelih traka

str.17

Rimagine Kolje Mićevića

str. 28

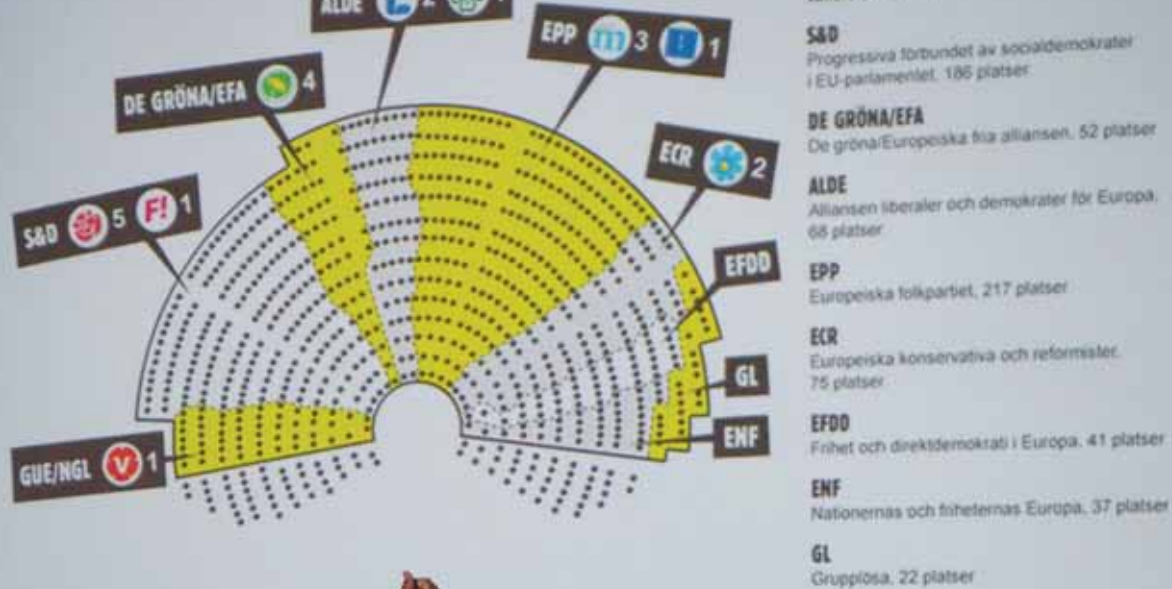
Rim

str: 36

Dobri ključar grada

© Swedbank

Edin Osmancevic

SEMINAR SAVEZA BANJALUČANA U HALMSTADU

Sjećanja, ponosna i sjetna

Piše: Fikret TUŠEK
Foto: Goran Mulahusić

U Halmstadu, u organizaciji udruženja „Centar aktivnosti“ i „Sedef“, 18. maja 2019, održani su Seminar Saveza Banjalučana u Švedskoj i Svečana sjednica glavnog odbora povodom 74-godišnjice Dana Banjaluke i 10-godišnjice izlaženja magazina „Šeher Banja Luka“. Skupu su prisustvovali članovi Saveza iz najvećeg broja lokalnih udruženja, te članovi „Aktivitets center“ i „Sedef“. Lijepa, svečarska atmosfera, susreti poznanika i prijatelja, sadržajan i lijep program!

Pozdravne riječi skupu uputio je aktualni predsjednik Saveza Mirsad Filipović:

- Banjaluku nosimo u duši i u iseljeništvu, ona kuća u našim srcima, mi se je sjećamo u lijepim uspomenama, namjerno potiskujući ono što nam se desilo, želeći da se prošlost ne zaboravi, ali i djelujući tako da nam ona ne uskraćuje budućnost. Banjaluci se vraćamo u pohode kad god možemo. Iz Banja Luke je izgnano oko 85.000 mahom Bošnjaka i Hrvata, ali i ostalih, koji su rasuti širom svijeta, samo u Švedskoj nas je i do 15.000 a u zemljama Sjevera preko 20.000. Naš list „Šeher Banja Luka“ obilježava 60 brojeva izlaženja i deset godina postojanja, kao jedino glasilo Banjalučana u dijaspori. Prilika je ovo da se i proslavi, jer bilježimo istinu o Banjoj Luci.

Mujo Metaj, domaćin seminara:

- Pripala nam je čast da ove godine proslavimo u Halmstadu i jubilarni 60. broj novine „Šeher Banja Luka“ i da ga podijelimo na području Andersberga, gdje su sjedišta udruženja „Centar aktivnosti“ i „Sedef“. Ovakva okupljanja su dobra jer su prilika da se sretnu poznanici i aktivisti. Naša dva udruženja su 1. juna obilježila „Dane Andersberga“, na kojima smo imali prezentaciju bh. rukotvorina. Uz 6. juni, švedski nacionalni dan, imali smo susret sa švedskim udruženjima „Hires gest förening“ i „S“ förening, te predstavljajući učesnika sa švedskom i bh. zastavom, uz prigodnu zabavu sa zakuskom i roštiljem,. Svi ovi sadržaji su lijep primjer njegovanja i prožimanja švedske i bosansko-hercegovačke kulture, tradicije i običaja.

Mujo Metaj

Reuf Jakupović

Reuf Jakupović, prvi predsjednik Saveza Banjalučana u Švedskoj:

- Prije 74 godine, tog proljetnog 22. aprila 1945. godine, jedinice Druge krajiške udarne divizije oslobodile su Banju Luku. U toku Drugog svjetskog rata Banja Luku je bombardovala njemačka avijacije 9. aprila 1941, a potom je okupirana. Nakon okupacije Banja Luka je ušla u sastav NDH. Tokom NOR-a Banja Luka je bila centar iz kojeg se rukovodilo pripremama za ustanak i oružanu borbu u Bosanskoj Krajini. Krajem 1943. i početkom 1944. Banja Luka je bila poprište velikih sukoba NOV-a i okupatora. Banja Luka ima blistavu revolucionarna prošlost: dala je mnogo nosilaca Spomenice 1941. i 17 nosilaca Ordena narodnog heroja. Među njima su i trojica braće Mažar: Ivica, Josip i Drago, jedinstven slučaj među 1.300 narodnih heroja Jugoslavije. Krajišnicima je 1961. godine izgrađen monumentalni spomenik Šehitluci, autora Antuna Augustinčića.

Dan oslobođenja Banje Luke svečano se obilježava svake godine, počevši od 1945. Međutim, danas je to mnogo drugačije nego prije krvoprolića na tlu Jugoslavije početkom 1990-ih. S mnogo manje sjaja, rekli bismo. Sam naziv je promijenjen – danas 22. april nije Dan grada. Ni spomenik na Šehitlucima nije više isti, oronuo je, naziv je promijenjen u Banj brdo. Za Banju Luku je 22. april još uvijek (dokle?) najznačajniji datum - povodom tog dana je i posebna svečanost, dodjela najprestižnijeg priznanja - „Ključ grada“ s poveljom Počasni građanin grada“. Ovo priznanje ustanovljeno je 2004., dodjeljuje se pojedincima kao priznanje za rad i djela od opšteg značaja, u svim oblastima stvaralaštva.

Prvo priznanje dodijeljeno je stranom državljaninu, a još tri puta priznanje se našlo u rukama stranaca! Ovih proteklih godina priznanje je došlo i četvero političara Republike Srpske, svi iz vladajuće stranke (SNSD)! Bilo je i sedam „sušnih godina“ u kojima se priznanje nikome nije dodijelilo! Vrijednost priznanja je devalvirana, pa vlada opšte mišl-

jenje da ono i nije od nekog značaja.

Ove godine desio se preokret. Po prvi put, ako izuzmemo posthumnu dodjelu Svetislavu Milosavljeviću, „Ključ grada“ došao je u prave ruke. Dobitnici su bivši rukometni golman Abas Arslanagić Ako i književnik Kolja Mićević. Dodjela priznanja ovoj dvojici velikana naišla je na opšte odobravanje javnosti ne samo u Banjoj Luci. „Šeher Banja Luka“ čitaocima predstavlja šire oba dobitnika, ali nije na odmet da predstavimo kroki dobitnika.

Abas Arslanagić je legendarni golman generacije rukometaša „Borca“, s prepoznatljivim nazivom „Romantičari s Vrbasa“. Za ovaj klub odigrao je 232, za reprezentaciju Jugoslavije 125 utakmica. Dva puta je nastupio i za reprezentaciju svijeta. S „Borcem“ je osvojio 4 titule prvaka Jugoslavije i 5 titula pobjednika Kupa Jugoslavije. Kruna njegove karijere je titula prvaka Evrope. S reprezentacijom Jugoslavije osvojio je zlatnu olimpijsku medalju (Minhen 1972.) i dvije bronzane medalje sa svjetskih prvenstava. Kasnije, kao trener, imao je takođe uspjeha: dvije zlatne i po jedna srebrna i bronzana medalja sa najznačajnijih svjetskih takmičenja. Arslanagić je i autor tri knjige-udžbenika iz rukometa, naravno o ulozi i značaju golmana. U obrazloženju odluke o dodjeli priznanja navedeno je „da su njegovi vrhunski rezultati za vrijeme igracke, a kasnije i trenerske karijere imali veliki značaj i za promociju Banje Luke, postavljajući je na kartu svijeta, ne samo kao grad rukometa“.

Kolja Mićević je poznato književno ime ne samo u Banjoj Luci nego i mnogo šire, van granica BIH. On je ne samo književnik (poezija) nego i veoma uvaženi književni prevodilac. Najčešće prevodi francusku književnost, za koju kaže da je najbogatija u Evropi. U obrazloženju odluke o dodjeli priznanja Mićeviću piše „da mu se priznanje dodjeljuje za

Esma Kitan i Almaz Cerić

razvoj kulture i izuzetna ostvarenja u oblasti književnosti i prevodilaštva, kao i promociji Banje Luke“.

Sabahudin Bahijaragić Cober: „Sa glumcima u maju – sjećanja na Adema Čejvana“

U čast velikanu bosanskohercegovačke i jugoslavenske glume, Ademu Čejvanu, već više od dvije decenije, u mjesecu maju, održava se tradicionalna manifestacija „Sa glumcima u maju – sjećanja na Adema Čejvana“. Ovom prilikom, nakon podsjećanja na 22. april – Dan Banje Luke, sjećanja na velikana glumišta Adema Čejvana, govorio je glumac Sabahudin Bahtijaragić Cober. Uvodni tekst glumca i režisera **Zlatka Pregla „Banjaluka“**, govorio je novinar **Fikret Tufek**, dok je **Sabahudin Bahtijaragić Cober** govorio nadahnuto vlastiti autorski tekst o Ademu Čejvanu „**Duša bosanskog glumišta**“. Podsjetio je Bahtijaragić na susrete sa Čejvanom prije rata, osvrnuo se na dolazak glumice Mire Banjac u Banju Luku 1989. godine...

- Ostali su mi u sjećanju stihovi koje je Čejvan pjevao: „Kraj tanana šadrvana; gdje žubori voda živa...“ ili: „Ko se ono drumom kreće, ko li ono bi; Ja sam mlada iz Šehera Suljagina šći; Imala sam devet ašik i malo mi bi; Al kad dođe Smail-beže i dosta mi bi.“

- Govoriti o Čejvanu, ne može čovjek bez sjete, ali i ponosa što je takva ljudina i glumčina postojala i uljepšavala vrijeme koje se nažalost, nikada neće ponoviti, kazao je Sabahudin Bahtijaragić Cober, sa suzama u očima.

Mr. Edin Osmančević, konsultant korporacije u Swedbanci:

- Naziv moje teme je **„Demokratija nije samoodrživa bez istinskih promotora“**. Veliki je značaj demokratije i narednih EU izbora, važna je i organizaciji EU i njenih organa, načini donošenja odluka, te uloga lijevice, desnice i ultranacionalističkih partija, kao i uloga lobizma, kao načina pritiska na zakonodavne organe, da se sprovedu određene odluke. Glasati na EU izborima znači podržati demokratiju. EU izbori za EU parlament održavaju se svake pete godine. Ukupan broj parlamentaraca

koji se biraju je 751, ako iziđe Velike Britanije taj broj će biti reduciran na 705 mjesta. Izabrani predstavnici ulaze u sastav određenih političkih grupa između kojih postoji politička pripadnost i veza, dakle ne prefiks zemlje iz koje parlamentarac dolazi. Postoji 7 političkih grupacija: „Progresivni savez socijaldemokrata u EU“, grupacija „Zelenih“, „Lijeva grupacija“, „Liberali“, Evropske narodnjačke stranke“ „Evropski konzervativci i reformisti“, „Nacionalisti“ i „Nezavisni“. Ekstremna desnica danas zauzima 20 % od ukupnog broja mjesta i trend rasta je prisutan. Značajnije zakonodavne institucije u EU su Savjet ministara i EU parlament, a EU komisija njen izvršni organ.

Registar lobističkih organizacija u Europskoj uniji (EU) broji gotovo 11 hiljada raznih organizacija i velikih internacionalnih preduzeća. Među top-50 firmi u 2016. godini 14 njih je iz oblasti energije, 9 koje se bave tehnologijama, 8 iz finansijske branše, 3 automobilske firme, itd. Naša civilizacija je među onim najuspješnijim, na više frontova, od ljudskih prava pa do demokratije. Na putu smo da iskorijenimo glad i ek-

Uspješni bračni par, Amra i Edin

Adem Čejvan

Rođen u Banjaluci, 2. mart 1927, umro u Ljubljani, 5. novembar 1989. Bosanskohercegovački i jugoslavenski filmski i pozorišni glumac. Ostvario je velik broj pozorišnih i filmskih uloga: Lisice, Krste Papića (1969), Seljačka buna, Vatroslava Mimice (75), Ovčar, Bakira Tanovića (71) i Polenov prah, Nikole Stojanovića (74). Kao pozorišni glumac radio je u Banjaluci, Beogradu, Zagrebu i Sarajevu. U TV-dramama se pojavljuje od 1956. godine ostvarujući sjajne uloge markantnih likova u ostvarenjima "Nepokoreni grad", "Odbornici", "Frontaš", "Pucanj u šljiviku", "Putevi i stranputice". Adem Čejvan je bio osnivač susreta za glumce koji su se održavali u Banjoj Luci, a trajali su od 1981. do 1987. godine pod nazivom "Susreti za glumce u maju".

Cober i Fikret

Zlatko Pregl: „Banjaluka“

*Ljepotice,
Ljubavi moja.
Evo me danas, kako nakon stotinu godina,
dolazim Tebi u ophode,
u ašikluk, s podarkom!
Evo me nakon duga vremena
da Te ponovo vidim u sebi duboko zapamćenu.
Evo, gdje gorim od želje nova dodira,
Milena moja,
i strepim od duga čekanja i ljudske nemoći.
Evo me gdje drhtim zbog skorog viđenja,
kao nekad,
dok si me krila u svojim tajnama.
Dah mi zastaje, evo, od blaga straha
i dječija nespokoja...*

*A Ti,
Što li me dočekuješ tako tužna i nemirna,
Ljepotice moja?
Što si baš danas,
U ovo svečano jutro
Odjevena u vizantijsko plavo?
Pa gdje su Ti one Tvoje haljinke
Od lišća i lipova cvijeta kestenove boje?
Ko li Ti je to nagradio ljepotu, ljepoto moja?
Ko unakazio, Srećo!"*

stremno siromaštvo i da nam svako dijete ide u školu. Jasno je da su nas demokratija, novinari, političari i građani vodili na ovom putu. Izbor između demokratije i autokratije, mira i rata, držimo u našim rukama. Apatija i inertnost ne mogu amnestirati našu odgovornost.

Dr. Amra Osmančević, docent primarijus Univrzitetska kožna klinika SU/Sahlgrenska Göteborg: - Kroz predstavljanje svog rada kao ljekar, istraživač i predavač, želim istaći pozitivnu ulogu otvorene i stimulatívne radne sredine kojom sam okružena. Zahvaljujući vlastitom radu uspjela sam ostvariti značajne rezultate, zahvaljujući tome sam potpredsjednica Švedskog saveza dermatovenereologa. Upravo u ovom slobodnom i demokratskom društvu postoji velika mogućnost za naš rad i uspjeh, te na taj način doprinos ne samo švedskoj, nego i globalnoj zajednici. Sloboda u radu na profesionalnom planu je jedan od najvećih pokretača kreativnog stvaranja.

Tema mog predavanja je, simbolično kazavši, "Svjetlost". Želim vam pojasniti različite efekte izlaganja suncu, kako na kožu, tako i na organizam u cjelini. Sunce i sunčeva energija su glavni izvori razvoja i opstanka života na planeti zemlji. Život bez sunca je nezamisliv. Izlaganje suncu ima svoje pozitivne i negativne strane. Pod uticajem sunčevih zraka, ultraljubičastih zraka B (UVB), proizvodimo vitamin "D" u koži, te druge materije kao što je endorfin, supstanca koja podiže raspoloženje, te čini nas sretnim. Vitamin "D" je važan za održavanje balansa kalcijuma i fosfora, te zdravlje kostiju, ali isto tako nedostatak vitamina "D" se veže za mnoga autoimuna oboljenja, kao kancer. S druge strane, pretjerano izlaganje, a naročito gorenje na suncu, povećava rizik za kancer kože, koji je u porastu i predstavlja veliki zdravstveni problem. Da bi dobili dnevnu dozu vitamina "D", dovoljno je boraviti vrlo kratko vrijeme na suncu, 10-20 minuta, zavisno o UVB nivou u atmosferi, te tenu kože, starosti, upotrebi zaštitne kreme itd. Malu djecu ne treba izlagati suncu već da "D" vitamin uzimaju preko kapi ili suplementa. Zato je kratko i balansirano izlaganje suncu od velikog značaja za naše zdravlje.

Aktivnosti Glavnog odbora Saveza

Nakon svečanog dijela i seminara održana je redovna sjednica Glavnog odbora Saveza Banjalučana u Švedskoj, na kojoj je govoreno o stanju u klubovima i sekcijama, magazinu „Šeher Banja Luka“, te aktivnostima u narednom periodu: manifestaciji „Vezeni most“ koja će se održati u Banja Luci od 12. do 16. jula 2019, te o pripremama za godišnji 25. Susret Banjalučana u Göteborgu, 5. oktobra 2019.

Jubilarni 25. godišnji susret Banjalučana u Göteborgu 5. oktobra

Priprema za održavanje 25. godišnjeg Susreta Banjalučana 5. oktobra u Göteborgu u punom je toku, a o tome je raspravljano i na Glavnom odboru Saveza u Halmstadu. Naglašeno je da se lokalni klubovi i sekcije Banjalučana u svih 11 gradova trebaju maksimalno angažirati da Susret bude što bolje organiziran i posjećen. Očekuje se dolazak čuvenog rukometnog golmana Abasa Arslanagića, ovogodišnjeg dobitnika „Ključa Banjaluke“, te drugih imena iz javnog života Banjaluke.

Predsjednik udruženja Banjalučana Göteborg **Almaz Cerić**: „Pozi-vamo sve Banjalučane, ali i ostale bh. i druge građane da dođu 5. oktobra u Folkets Hus Mölndal, Göteborgsv. 19. Učinićemo sve da 25. Susret Banjalučana, kao jubilarni, bude nezaboravan. Sviraće „Dedo sa bendom“, jako poznat orkestar u Švedskoj“, a program će voditi novinar Fikret Tufek.

Članica uprave **Esma Kitan**: „Tehničke pripreme su u toku i pozivamo sve da dođu, neće se pokajati jer će program biti jako bogat. Obezbijećemo i dobru tradicionalnu bh. hranu za svačiji ukus“.

Dan bijelih traka

Tekst i foto : Goran Mulahusić

Dan bijelih traka, 31. maj, dan je sijećanja na teske zločine genocida. Tog dana 1992 godine srpske vlasti u Prijedoru naredile su Bošnjacima i Hrvatima da svoje domove obilježe bijelim zastavama ili čaršafima, te da prilikom kretanja na javnim mjestima na rukavima nose bijele trake. Tom naredbom zvanično je počela kampanja sistematskog zločina, izvršene su masovne egzekucije, silovanja te otvarani koncentracioni logori. Konačan ishod bilo je protjerivanje više od 90 posto Bošnjaka i Hrvata sa područja općine Prijedor.

Prema utvrđenim dokazima, više od 53 hiljade građana Prijedora žrtve su progona, a njih najmanje 31 hiljada bili su zatočeni u nekom od prijedorskih logora. Sva imovina koja se nalazila van prostora uže gradske zone, a na kojoj je do 1992. godine živjela trećina prijedorske populacije, uništena je. Na cijelom prostoru općine uništeno je sve što

je simbolički podsjećalo na prijedorske Bošnjake i Hrvate. U rušilačkom pohodu čak ni mezarja i groblja nisu bila pošteđena. Prijedorčani su žrtve najsofisticiranije akcije uništenja nesrpske populacije u jednoj općini. Ubijena su 3.173 civila od toga 256 žena i 102 djeteta.

Kroz koncentracione logore Omarska, Trnopolje i Keraterm prošle su desetine hiljada ljudi. U tim logorima izvršene su masovne egzekucije, silovanja i razni drugi oblici tortura. Okolina Prijedora je mjesto sa najviše masovnih grobnica u Bosni i Hercegovini, od kojih je najveća Tomašica iz koje je ekshumirano 435 posmrtnih ostataka uglavnom bošnjačke nacionalnosti.

Haški tribunal je utvrdio i donio presudu da se radi o zločinu protiv čovječnosti.

Dan bijelih traka obilježen je diljem svijeta, tako i u Štokholmu u organizaciji APU Network-a. Moderator sijećanja na žrtve Prijedora bio je Haris Grabovac, novinar i predavač u švedskoj organizaciji Expo. O tragičnim događajima i njihovim posljedicama i kako ih prevazići govorili su: Dr Dženeta Karabegović postdoktorski istraživač na Univerzitetu u Salzburgu, Rezak Hukanović novinar i preživjeli logoraš logora Omarska i Manjača te Ermin Škorić vođa projekta Segerstedt pri Univerzitetu u Geteborgu.

U prvom planu sa bijelom trakom: Meho Kapo

Dr. Dženeta Karabegović i Ermin Škorić

Rezak Hukanović

Moderator Haris Grabovac i njegov gost Rezak Hukanović

Da se nikad ne ponovi

Mladi Romi u svijetu

Piše: Radmila Karlaš

U Sarajevu je u organizaciji romskog portala UDAR održan seminar edukovanja mladih ljudi koji su sposobni da napišu vijest, izvještaj

ili intervju sa zanimljivim osobama iz romske zajednice, ali i o drugim događajima koji se tiču društvenog života u BiH.

Naime, tokom trodnevne obuke polaznici i polaznice imali su priliku da se upoznaju i uče o osnovnim tehnikama prikupljanja informacija, te novinarskim žanrovima. Tako će svi kandidati i kandidatkinje imati priliku da nakon obuke kroz mentorski rad razvijaju vještinu pisanja i proizvodnje sadržaja te postanu saradnici/e portala.

Lejlja Aljić, učesnica obuke, smatra da je ova novinarska edukacija najbolji pozitivan primjer mladima iz romskih zajednica. "Na taj način informisaćemo građane o mogućnostima koje se njima nude."

Još jedna od polaznica ove radionice, Medina Spahić, već se vidi u svijetu novinarstva. „Smatram da su ove radionice veoma dobro

svijetu novinarstva

iskustvo i da su izuzetno korisne za našu budućnost. Želim nastaviti da radim za romski portal Udar. Do sada se nisam mogla zamisliti u ovom svijetu, ali već u bliskoj budućnosti, zahvaljujući ovoj edukaciji, mogu se vidjeti u svijetu novinarstva.“

Romski portal Udar predstavlja drugu dimenziju priče današnjih medija i bilo bi veoma korisno da informišemo Bosnu i Hercegovinu o stvarima koje se dešavaju u manjim mjestima, a veoma su bitne za budućnost Roma na tom području“, naglašava učesnik Mustafa Husić.

Direktorica udruženja građana omladinska romska inicijativa „Budi mi prijatelj“ Murisa Halilović iz Visokog kaže da joj ova edukacija može pomoći, jer kao mlada aktivistica želi da doprinese i promoviše rad svojih kolega koji se zajedno sa njom bore za poboljšanje stanja

romske zajednice u Bosni i Hercegovini.

Radionicu vode Dalibor Tanić, glavni urednik portala Udar, i Radenko Udovičić, direktor portala. Udovičić kaže da je prevashodna želja da se proširi broj mladih Roma koji su sposobni da napišu vijest, izvještaj ili intervju. "Nažalost, u Bosni i Hercegovini imamo samo jednog ili dva novinara romske nacionalnosti. Kroz dosadašnje obuke koje smo radili osposobili smo nekoliko vrlo dobrih saradnika portala.“ Naglašava da ova vrsta učenja omogućava svima koji završe ovaj kurs, da naučeno iskoriste ne samo za Udar, nego i u školi, fakultetu, nevladinoj organizaciji, ili nekom drugom poslu. „Kada imate elementarne osnove za pisanje, to je vrlo važno za većinu današnjih poslova.“

... da smo ponovo kod svoje kuće, da smo svoji na svome, da je naša mahala ponovo mahala, da je naš grad ponovo grad...

Aladža ili Foča je opet Foča *Taj čudesni osjećaj...*

Tekst i foto:

Alija TRAKO

Vandali su bili narod koji je, u šestom stoljeću, zauzeo i opljačkao Rim. Zbog svoje bezobzirnosti, okrutnosti i rušilačkog karaktera Vandali su za kasnije historičare predstavljali sinonim za one koji ruše i uništavaju. Malo se zna i pamti o Vandalima ponaosob, ali kao zajednica biće upamćeni možda i do Sudnjeg dana.

Graditelji se, međutim, pamte ponaosob, ostaju njihova imena i izgovaraju se s poštovanjem. Tako se pamti i izgovara ime sina Jusufovog, Hasana Nazira, koji je dao sagraditi Aladža džamiju samo sa jednom namjerom - da bi postigao Allahovo dž.š.

zadovoljstvo. Tako stoji na natpisu iznad ulaznih vrata džamije i tako će ga historija pamti. Neka mu je rahmet i mir Božiji.

Tako se pamti i izgovara ime Ferhat paše Sokolovića. On je od novca koji je dobio za otkup austrougarskog plemića tražeći

Armin Muzaferija i Alija Trako

Božje zadovoljstvo dao izgraditi Ferhadiju. Neka je i njemu rahmet i mir Božiji.

Bosna i Hercegovina ima mnogobrojne džamije, ali dvije su te koje zauzimaju posebno mjesto i simboliku u njenoj historiji. Aladža i Ferhadija. Kao dva oka na lijepom licu bosanskom. I kako kaže pjesma: "Aladžu i Ferhadiju porušio vjetar nije." Uradili su to oni. Vandali kojima se ni ime ne treba spominjati, porušili su ih, iskopali ta dva bistra oka kojima je Bosna gledala preda se, pred budućnost, pred čovječanstvo. Dva bisera koja pripadaju svima, baš svima, cijelom ljudskom rodu. Htjeli su da Bosni oduzmu vid, da je oslijepe, da je ponize, ali Allan dž.š. je njih ponizio za sva vremena.

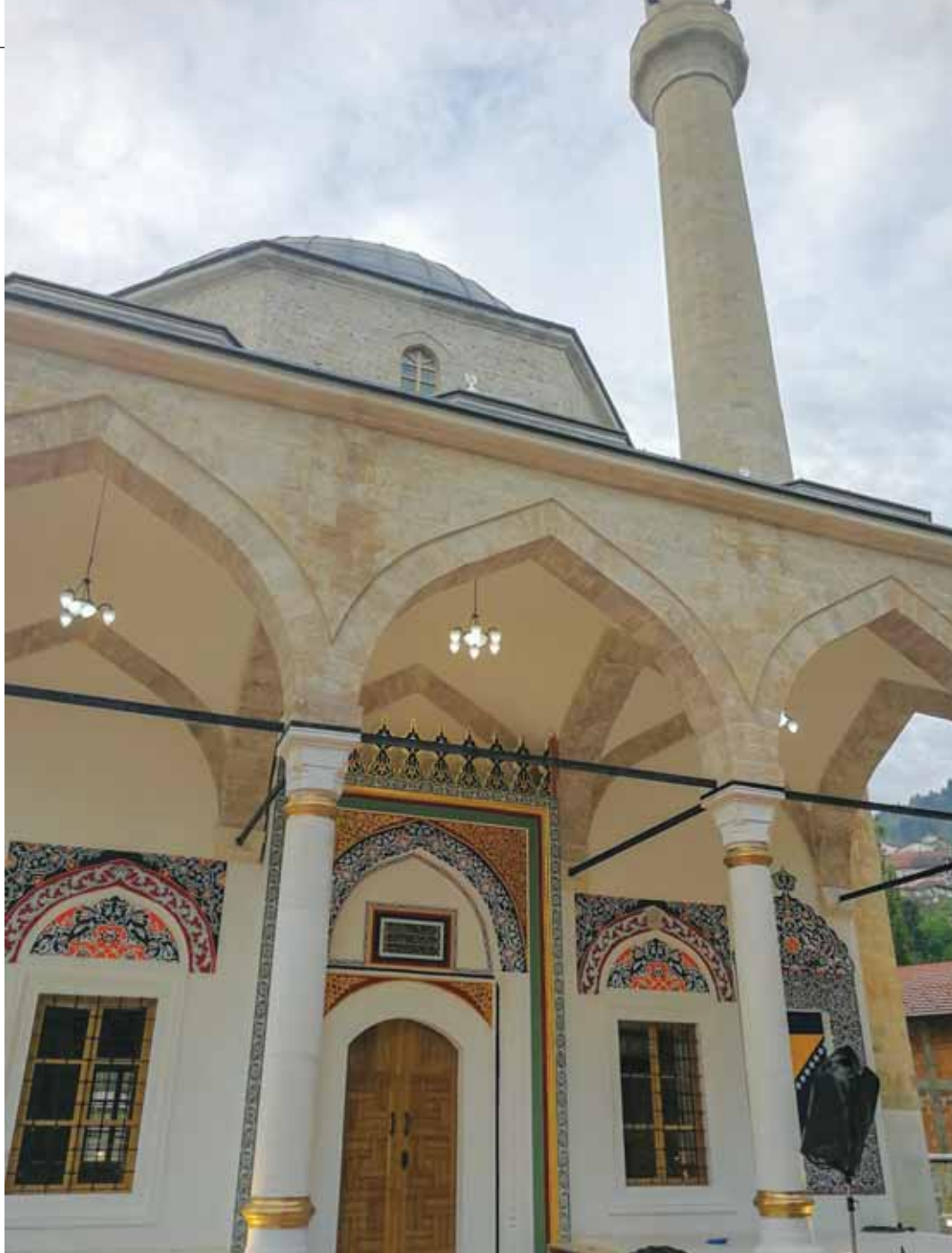
Obnova ovih dviju džamija bila je teška i dugotrajna. Ferhadija je obnovljena i svečano otvorena 7.maja 2016. godine i Banja Luka je ponovno postala Banja Luka.

Zašto ovo naglašavam? Rodio sam se u Banjoj Luci, odrastao sam uz Ferhadiju. Ona je bila simbol mog rodnog grada, orijentir i po danu i po noći, i bez nje Banja Luka nije bila Banja Luka, kao što ni Mostar, bez Starog, nije bio Mostar.

Tako je i sa Fočom i njenom ljepoticom Aladžom. Njena obnova trajala je sve do 2019. godine kada je, 4.maja, svečano otvorena. Bio sam taj dan tu, bio sam radostan, bio sam ponovo siguran. Foča je za mene ponovo Foča. Nisam se rodio u Foči. Ona nije moj rodni grad, ali je volim. Imam bezbroj razloga za to. Rahmetli amidža Halil je imao kuću uz Aladžu i za nju me vežu prelijepe uspomene. Ljetni raspusti, provedeni u Foči, kupanje u Čehotini, nova prijateljstva i prve simpatije. A Aladža je bila tu, stajala je uspravno, bdjela nad nama, ulijevala nam sigurnost i nudila nam spas melodičnim ezanima sa svoje vitke munare. Dolazio sam u Foču poslije rata nekoliko puta. Nije bilo Aladže, nije bilo njene vitke munare, nije bilo poziva na spas. I za mene kao da nije bilo ni Foče. Nije bilo onog prijatnog osjećaja sigurnosti.

Pamtim dobro trenutke kada sam čuo vijest da su Ferhadija, a potom i Aladža srušene. Nisam osjetio mržnju. Osjetio sam tugu, samo tugu. Istu takvu tugu ponovo sam osjetio nedavno dok sam na televiziji gledao kako u Parizu gori crkva Notre Dame. Tužno je kada se ruše i kada gore Božje kuće, to znaju mnogi, ali kakva je radost koja se osjeća kada se one grade, poznaju samo graditelji. Zato budimo graditelji i nikako rušitelji.

Danas su u Bosni i Hercegovini obnovljene skoro sve džamije i mislim da je to veliki uspjeh. Džamija je sigurnost za protjerane, ona im daje osjećaj da su ponovo kod svoje kuće, da su svoji na svome. Da je njihova mahala ponovo mahala, da je njihov grad ponovo grad i na kraju da je naša Bosna ponovo Bosna.

NA MARGINI OVOGODIŠNJE DODJELE NAJPRESTIŽNIJEG PRIZNANJA GRADA BANJA LUKA

Arslanagić konačno otključao Banju Luku

Priznanje Arslanagić zaslužio još 2004. godine * Kolja Mićević takođe ovogodišnji dobitnik

Ovaj tekst je najprije objavljen u sarajevskom „Oslobođenju“ 20. aprila 2019. godine

Tekst i ilustracije:
REUF JAKUPOVIĆ
ecko@graposi.se

Negdje polovinom aprila ove godine mnogi mediji, posebno u Bosni i Hercegovini, objavili su vijest da će se 22. aprila, povodom Dana oslobođenja Banje Luke, najprestižnije gradsko priznanje - Ključ grada s poveljom Počasni građanin grada Banja Luka - uručiti Abasu Arslanagiću Aki. Ta vijest istinski je obradovala sve njegove poštovaoce, a posebno ljubitelje rukometa i sporta uopšte. I to ne samo u Banjoj Luci nego i na prostorima bivše nam domovine. Obradovala je ta vijest, usuđujemo se reći, i ljubitelje rukometa diljem svijeta. Jer, Arslanagić nije samo legenda naših prostora. On je svjetska legenda, jedan od najboljih, ako ne i najbolji rukometni golman svijeta svih vremena. To kažu mnogi poznati treneri, igrači, rukometni funkcioneri, sportski novinari... A tako piše i u mnogim knjigama o rukometu, čiji su autori takođe poznata rukometna imena: Claes Hellgren, Thomas Ladegaard i dr.

Sedam sušnih godina

Ključ grada s poveljom Počasni građanin dodjeljuje Skupština grada Banja Luka pojedincima kao poseban vid priznanja za djela i rad od opšteg značaja za grad, u svim oblastima stvaralaštva. Prvi put ovo priznanje dodijeljeno je prije petnaest godina, dakle 2004. godine. Nažalost, ono se tada nije našlo u rukama nekoga ko je naše gore list - što bi bilo sasvim logično - nego u rukama stranca. Još tri puta dobitnici priznanja bili su strani državljani. Laureati najprestižnijeg banjolučkog priznanja su i četvero članova SNSD-a, vladajuće političke partije Republike Srpske: Milorad Dodik, Nebojša Radmanović, Željka Cvijanović i Goran Talić. Izuzimajući Talića, koji je prošle godine priznanje dobio zajedno s Cvijanovićkom, troje prvoimenovanih imaju najviši partijski i politički rejting u manjem entitetu Bosne i Hercegovine.

Nije baš teško uočiti, ako se pomno analizira u čijim su se sve rukama našla priznanja, da su ranije dodjele bile po onoj narodnoj „ko će kome, nego svoj svome“. S časnim izuzecima, naravno. Ako se ovome doda da je u dodjeli bilo i sedam „sušnih godina“, kada

ovo priznanje nije nikome dodijeljeno (!), onda i nije čudo što mnogi smatraju da je vrijednost priznanja devalvirana. U mnogim medijima se o tome pisalo godinama, najčešće u vrijeme dodjele. I na tome se završavalo. Ali, na sreću, sve do ove godine, kada je napokon okrenut čurak - da se priznanje dodijeli nekome ko ga je, po opštem mišljenju, zaslužio mnogo ranije pa, nije pretjerano reći, čak i one 2004. godine.

Dakle, da je bilo pravde, Arslanagić je trebao biti prvi dobitnik Ključa grada s poveljom Počasni građanin. I to ne Banje Luke, nego njegove Banje Luke, kako voli da kaže u svakoj prilici kada pomene ovaj grad, poznat upravo po vrhunskim sportistima (prvenstveno rukometašima), ali i po zelenilu i, zašto to ne reći, po lijepim ženama. Možda baš s Arslanagićem kao ovogodišnjim laureatom započinje jedna nova era posve pravedne dodjele najprestižnijeg priznanja grada Banja Luka. Živi bili pa vidjeli. Možda već iduće godine to priznanje pripadne i nekom drugom banjolučkom rukometašu koji može stati rame uz rame s Arslanagićem. Zašto da ne, recimo, Zdravku Rađenoviću Belom. Ili Nebojši Popoviću Popu. Ili nekome drugom, ali u svakom slučaju nekome zaslužnom.

Ne bi bilo korektno nepomenuti i drugog dobitnika ovogodišnjeg priznanja, poznatog banjolučkog književnika i prevodioca Kolju Mićevića, čiji je izbor takođe izuzetno povoljno ocijenjen. Njemu se priznanje dodjeljuje kao, kako je u odluci o dodjeli rečeno, poseban vid priznanja za doprinos razvoju kulture i izuzetna ostvarenja u oblasti književnosti i prevodilaštva, kao i promociji Banje Luke.

Akin dolazak u Banju Luku

No, da se mi vratimo onome ko je glavni u ovoj priči, Abasu Arslanagiću Aki. Predstavićemo ga, mada ovog danas stasitog sedamdesetčetverogodišnjaka zna i staro i mlado. Dervenčanin po rođenju, Arslanagić je još u ranoj mladosti zavolio sport, posebno igre s loptom, mada mu ni gimnastika nije bila strana. Već kao četrnaestogodišnjak zauzeo je golmansku poziciju u rukometnom klubu u rodnom gradu. Ko je tada mogao i sanjati da će baš tu započeti brušenje jednog dijamanta, koji će samo nekih desetak godina kasnije zasijati u svoj svojoj ljepoti.

Želja za napredovanjem, ali i studijem fizičke kulture, odvodi ga 1962. godine u Beograd, gdje staje na gol prvoligaša Partizana. Ali ne zadugo. Poznati „šmekeri“ banjolučkog Borca namirisali su njegov raskošni talenat i već nakon prve polusezone došli po njega i doveli ga u Banju Luku i Borac. Usput, ne voli Arslanagić kada neko kaže da je on došao u Borac, jer tako i nije bilo - doveden je. Doveden, da tu i ostane. I proslavi i Borac, a bogme i Banju Luku. U ovom gradu naprečac je osvojio simpatije ne samo ljubitelja sporta.

Bio je, a takav je i danas - prava raja. Ali, takav nije samo u Banjoj Luci, nego gdje god da se pojavi. Potvrđuju to i riječi njegovog klupskog druga Radeta Unčanina. Kaže meni ovaj dugogodišnji prvotimac Borca da je na komemoraciji upriličenoj prošle godine u Beogradu povodom smrti proslavljenog jugoslavenskog rukometaša Branislava Pokrajca, Profesor (tako Unčanin, naime, oslovljava Arslanagića) privukao najveću pažnju, mada je na komemoraciji bila jugoslavenska rukometna elita. „Prvo njemu prilaze, bilo da su to stariji ili mlađi, bilo da su žene ili muškarci“, doslovno ovako rekao mi je Unčanin.

Jedna od karakterističnih Akinih odbrana

Pregršt medalja i titula

Dolaskom Arslanagića u Borac, započinje njegova zlatna era, ali i zlatna era ovog kluba, koji će tada zbog lepršave igre dobiti i naziv „romantičari s Vrbasa“. U to vrijeme Borac ima sve što je potrebno da bi jedan klub bio uspješan: talentovanu generaciju igrača, sposoban stručni štab, iskusne i vrijedne sportske radnike, sposobne ljekare i fizioterapeute... Imao je i bezrezervnu podršku grada. Već 1969. godine Borac je pobjednik Kupa Jugoslavije. A onda slijedi neponovljiva serija uspjeha.

U periodu od 1972. do 1976. godine Borac je zaredom četiri puta prvak Jugoslavije i isto toliko puta, opet zaredom, i pobjednik Kupa Jugoslavije. U tom periodu Borac je i finalista Kupa šampiona Evrope 1975. godine. Poražen je u finalu od Forverca iz Istočne Njemačke. Već slijedeće godine Borac je pobjednik ovog takmičenja - u Banjoj Luci je pobijeđena Fredericija iz Danske. Prosto da se čovjeku mozak zavrti od ovih podataka. U ove klupske uspjehe, ako se gleda pojedinačno, najdublje je utkano Arslanagićevo ime. Kažu to, što ima i posebnu težinu, njegovi klupski drugovi, neposredni sudionici ovih uspjeha.

Ali, kada jedna takva konstatacija dođe do ušiju samog Arslanagića, on ne propusti priliku da kaže da su za ono što je on u igračkom smislu bio itekako zaslužni njegovi klupski drugovi, njegov Borac i njegova Banja Luka. Mada je u Arslanagićevo vrijeme bilo značajno manje klupskih utakmica, ipak je on nanizao 232 utakmice za Borac i pri tome kao golman postigao, vjerovali ili ne, čak 18 golova. Mogao je to jer je bio nevjerovatno precizan. Kažu da niko kao on nije bacao kontru: lopta bačena njegovom rukom išla je igraču pravo „u usta“. Patike o klin u Borčevoj svlačionici Arslanagić je okačio u 34. godini. Prerano, posebno za golmana.

Ako u dresu reprezentacije svijeta - s njim Szymczak i Penu

Arslanagićevo reprezentativna karijera još je impresivnija. Iako je relativno kasno stao na gol reprezentacije Jugoslavije (kao dvadesetpetogodišnjak, 1969. godine) i iako je u to vrijeme bilo takođe značajno manje reprezentativnih utakmica, njegovih 125 nastupa za najbolju jugoslavensku selekciju nije za odbaciti. Pri tome je postigao i jedan gol. Njegove bravurozne odbrane u dresu s državnim grbom dva puta su ga dovele i na gol reprezentacije svijeta. Sa reprezentacijom Jugoslavije osvojio je dvije bronzane medalje na svjetskim prvenstvima - u Francuskoj 1970. i u Istočnoj Njemačkoj 1974. godine. Kruna njegove reprezentativne karijere je zlatna medalja s Olimpijskih igara (München 1972. godine).

Po završetku igračke karijere Arslanagić nije rekao zbogom rukometu. Posvetio se trenerskom pozivu i sav mu se predao. Trenirao je mnoge klubove (Borac, Metaloplastika, Zagreb...), a bio je i trener, odnosno selektor reprezentacije Jugoslavije te Hrvatske, a potom i Katara. Obavljajući te poslove obogatio je svoju riznicu medalja s još četiri: dvije zlatne, jedna srebrna i jedna bronzana. Pod njegovom dirigentskom palicom stasali su mnogi vrhunski golmani (Arnautović, Velić, Bašić...). Arslanagić je i predavač pri Međunarodnoj rukometnoj federaciji. Predavao je u mnogim zemljama svijeta. Autor je i triju knjiga-udžbenika o rukometu. Treća knjiga „Rukometni golman - najvažnija karika uspjeha“ prevedena je i na engleski jezik. U svoje knjige Arslanagić je pretočio vlastito igračko i trenersko iskustvo, ali i pedagoško znanje. On je, naime, i profesor fizičkog vaspitanja, a studije je završio u Sarajevu.

Ako s roditeljima nakon osvajanja olimpijskog zlata

Arslanagić je već poodavno penzioner. Međutim, on nije klasični penzioner, njegov rukometni nerv ne da mu mira. Prenosi svoje bogato iskustvo na mlađe naraštaje, željno iščekujući da jednog dana izbrusi nekog novog Arslanagića. A uvijek ponešto i zapisuje. Možda će se jednog dana „roditi“ i njegova četvrta knjiga, o rukometu, naravno. Danas Arslanagić živi na ne tako udaljenoj relaciji Poreč - Banja Luka.

Golmanski trening pod Akinim budnim okom

Promocija Akine knjige među Banjolučanima u Švedskoj

Vlastiti način odbrane gola

Kao rukometni golman Arslanagić je po mnogočemu osoben, da ne kažemo jedinstven. Prije svega, on je jedini golman u svijetu koji je imao stoprocentno vlastiti način odbrane gola. Dakle, za razliku od drugih golmana, on nikoga nije kopirao. A njega jesu pa je, zahvaljujući tome, i nastala tzv. jugoslavenska rukometna škola, kada su u pitanju golmani. On prvi mijenja način na koji golman djeluje u svom prostoru i na liniji gola.

Tu je, prije svega, eksplozivni izlazak s linije gola u susret napadaču, bilo krilnom ili kružnom - ulazak u šut, kako se to pojednostavljeno kaže. Ruke su pritom iznad glave. Zatim je tu savršeno sinhronizovan i neobično brz rad ruku i nogu, posebno kod odbrane poluvisokih i niskih lopti. A kao specijalitet bio mu je agresivan stav kod izvođenja sedmeraca - izlazak na gotovo tri metra od izvođača, s obavezno raširenim rukama. Bilo je u to doba impresivno vidjeti ovog 190 cm visokog i 100 kg teškog golmana kada se nađe oči u oči s protivnikom.

Najbolji kada je najpotrebnije

Još u nečemu je Arslanagić poseban, a što je pored mnogih drugih to znao reći i njegov reprezentativni kolega, već pomenuti Branislav Pokrajac: „Nije Ako uvijek bio naš najbolji igrač na utakmici, ali je bio najbolji onda kada je to bilo najpotrebnije“. Da ovo i ilustrujemo analizom četiri najznačajnija Akina odličja: medalja na nastupima reprezentacije Jugoslavije i titule klupskog prvaka Evrope.

Na utakmici s Danskom za bronзанu medalju na svjetskom prvenstvu 1970. godine (29:12), pored niza bravuroznih odbrana, odbranio je i šest od sedam sedmeraca. Protiv Čehoslovačke u olimpijskom finalu 1972. godine (21:16) odbranio je sve što se moglo odbraniti, a povrh svega i pet od šest sedmeraca. Na svjetskom prvenstvu 1974. godine branio je s ozbiljnom povredom, što se od protivničkih ekipa strogo držalo u tajnosti. Ipak je u odlučujućoj utakmici s Poljskom za bronзанu medalju (18:16) bio naš najbolji igrač. I na finalnoj utakmici za klupskog prvaka Evrope 1976. godine protiv danske Fredericije (17:15) Arslanagić je bio najbolji Borčev igrač. Gledao sam tu utakmicu i bio očevidac njegovih čudesnih odbrana. Da je u toj utakmici bio najbolji, rekli su mi kasnije i njegovi klupski drugovi koji su se takođe okitili titulom evropskog prvaka.

Arslanagićeve igračku karijeru krasilo je još nešto. To su njegovi nadimci koje je „zaradio“ bravuroznim odbranama. On je, vjerovatno, rukometni golman s najviše nadimaka. Da pomenemo samo one koji su nekako najreprezentativniji: div sa sedam ruku, golman hobotnica, čarobnjak među stativama i ubica sedmeraca.

Moda za golmane

Prošle godine je u Danskoj objavljena knjiga „Rukometne legende“. U njoj je, naravno, i tekst o legendarnom Arslanagiću. Našu pažnju posebno je privukao dio teksta koji govori o njemu kao „modnom kreatoru“. Naime, autor ove knjige kaže da je u svoje vrijeme Arslanagić lansirao novu modu u odijevanju golmana na terenu: bijela dres-majica s brojem 12 te dres-hlače sa širim nogavicama. Kaže ovaj autor da su Arslanagića u tome kasnije kopirali mnogi golmani, među kojima i neka svjetska imena.

Promocija Banje Luke

Za kraj ove priče o Arslanagiću navešćemo ono što je rečeno u odluci o dodjeli Ključa grada s poveljom Počasni građanin. Rečeno je, naime, da mu se ovo visoko priznanje dodjeljuje kao poseban vid priznanja za vrhunske rezultate u oblasti sporta. Rečeno je i da su njegovi vrhunski rezultati za vrijeme igračke, a kasnije i trenerske karijere imali veliki značaj i za promociju Banje Luke, postavljajući je na kartu svijeta, ne samo kao grad rukometa.

Ključevi grada Banje Luke

Rimaginacije Kolje Mićevića

Priredio: Ismet BEKRIĆ

»Naslov Rimaginacije ne bi trebalo da zbunjuje; do njega sam došao još u vreme dok sam prevodio Danteovu Komediju na francuski, od 1992.«, kaže banjalučki i svjetski pjesnik i prevodilac Kolja MIĆEVIĆ koji je tu tehniku »imaginiranja posredstvom rime« doveo do savršenstva u svojim sonetima i sekstinama.

Banjalučki, evropski, prevodilac i pjesnik *Kolja Mićević*, našao je, kao i velik broj njegovih sugrađana, svoje životno i stvaralačko podneblje na drugim adresama – u Parizu i Beogradu – gdje se njegovo literarno umijeće pretače među korice novih knjiga vlastite poezije i prevoda. Kao prevodilac, Mićević je postao izuzetni majstor stiha i rime, a objavio je i devet zbirki svojih stihova te toliko i izvorno na francuskom jeziku. U rodnom gradu, u koji dolazi sve rjeđe, susretali smo ga pred »Palasom« - prvo, kad je bio gost jubilarnog, pedesetog, Kočićevog zbora na kojem je, na svečanoj akademiji, imao uvodnu besjedu, a zatim i kasnije, kad je dobijao Kočićevu nagradu, te ovo najnovije priznanje svoga zavičaja – Ključeve grada Banje Luke...

Kolja Mićević je predstavio i svoju novu knjigu pjesama, svoje *»Rimaginacije«*, u kojima su zbrani soneti i sekstine: *»Etida bez domovine«*, Sonetni venac za Stevana Mokranjca srpskog kompozitora,

1856-1914., i *»U kleti«*, Sonetni venac za Franca Prešerna slovenačkog pesnika, 1800-1849., te sekstine posvećene Banjoj Luci, pjesnicima i Skadarliji. Odmah je izrazio zadovoljstvo da njegove stihove posvećene rodnom gradu mogu pročitati i njegovi sugrađani širom svijeta, na stranicama magazina *»Šeher Banja Luka«* i *»Banjalučkih žubora«*.

S obzirom da je pjesnička forma *»sekstina«* složena i zahtjevna, i da od autora iziskuje ne samo vrhunski domet, nego i izuzetno *»teoretsko obrazovanje«* i poznavanje poetike, najprije nekoliko riječi iz pera književnog poznavaoaca, slovenačkog pjesnika Borisa A. Novaka koji u svojoj izuzetnoj knjizi/pjesmarici pjesničkih formi *»Oblici srca«* između ostalog piše:

»Ime pjesničke forme sekstina proizlazi iz latinskog rednog broja sextus, što označava šesti. I zaista: taj pjesnički oblik zasniva se na broju šest. Sekstina naime sadrži šest nerimovanih šestrednih strofa i zaključnu tercinu, skupa dakle 39 stihova (redova).

Ključne riječi, oko kojih se vrti cijela pjesma, zaključne su riječi svih šest stihova prve strofe; zato ćemo tim riječima kazati za-ključne riječi.

Te za-ključne riječi se po zapletenom ključu ponavljaju na kraju svih stihova idućih strofa. Pjesmu zaokruži rezime u obliku tercine, gdje se svih šest za-ključnih riječi ponovi, po dvije u svakom redu, po običaju u istom redosljedju kao u prvoj kitici.

U Mićevićevoj prvoj strofi/kitici susrećemo slijedeće riječi na kraju redova (stihova): *stari, uvek, zemlje, jezika, Banjoj Luci i kraja*. Te riječi se zatim, u različitim pjesničkim značenjima, ponavljaju u idućih pet strofa, da bi se slile u zaključnu tercinu (tri reda/stiha):

Stari letači prepoznaju *uvek*
Zemlje izvan Sna i izvan *Jezika*
Banjoj Luci dolećući, pre *kraja*.

»U prevođenju slavne i jedine trubadurske sekstine Arnoa Danijela utrošio sam toliko vremena – cela decenija? – da sam kao usput napisao i nekoliko svojih«, piše Kolja Mićević u predgovoru svoje nove knjige, objavljene nedavno u izdanju Zadužbine Petar Kočić, Banja Luka – Beograd. »Što se tiče teme većine sekstina u ovoj zbirci, ona je izvesno posledica iskustva stečenog prilikom prevođenja strofa dvojice trubadura – Pera iz Overnja i Monaha od Montondona, s kraja XII st. – koji su pokušali da u stihu načine mikro-kritičke portrete pesnika svojih neposrednih prethodnika i savremenika.«

Sam naslov nove Mićevićeve zbirke ponovo čitaocce uvodi u pjesničke čarolije i imaginacije, u bogatstvo riječi i njihovih značenja, u pjesničke unutrašnje slike, u slojevitost i otvorenost ne samo pjesničke cjeline/pjesme nego i samih pojedinačnih riječi/rima/metafora.

»Naslov *Rimaginacije* ne bi trebalo da zbunjuje«, pojašnjava autor. »Do njega sam došao još u vreme dok sam prevodio Danteovu *Komediju* na francuski, od 1992; tu tehniku »imaginiranja posredstvom rime« nakon Dantea najpotpunije su razvili Fransoa Vijon, u Zaveštanjima, i Stefan Malarme u prigodnim stihovima, posebno onim iz ciklusa Igrarije s Poštom.«

A mi bismo tu dodali: i Kolja Mićević. Pjesnik i prevodilac koji je svojim prevodima i vlastitim stihovima u Banju Luku, nekad, u neka druga vremena, dovodio poetsku Evropu, i svijet. Da smo imali sluha za njegove Rime i Imaginacije – Rimaginacije, danas bismo u ovom gradu, pa i šire, imali biste svjetskih književnika i umjetnika – Dantea, Servantesa, Baha, Valerija, Ahmatove, Dona, Rilkea... Uz njih bi i Petar Kočić, s novim prevodima svojih priča, dobivao još veći značaj, koji mu i pripada, a njegova književna riječ uzdizala bi se izvan okrilja svakodnevne politike i »upotrebe«. A i »Vezeni most« Nasihe Kapidžić Hadžić imao bi još više šara.

PRVA BANJALUČKA SEKSTINA

Sekstina je pesnički oblik stari
Koji u stvari postoji od uvek
Razvijala se od zemlje do zemlje
Tačnije: od jezika do jezika
Noćas se događa u Banjoj Luci
Poput čuda kojima nema kraja

Februarski svode rodnog kraja
Vraćam ti se – da li još onaj stari
Mladić odnegovan u Banjoj Luci
Tako da takav ostane za uvek
Sve se događa na vrhu jezika
A jezik je ipak objava zemlje

Koliko pesnika iz ove zemlje
Zove i zna od početka do kraja
Kob urezanu u granu jezika
Rastvaraju se rukopisi stari
I gore jer su goreli od uvek
Noćas to se zbiva u Banjoj Luci

Po čijoj odluci u Banjoj Luci
Svetli i mrači se utroba zemlje
Belje od zvezde što bludi kroz uvek
Istu zagonetku beskraja-kraja
Dok tu se odvija običaj stari
Za koji jezik još nema jezika

Svi jezici, opis čistoga jezika
Otisak jednog sna o Banjoj Luci
Kojeg se seća jedan stećak stari
Ali još šćućuren u krilu zemlje
Krv crni grumen ispljunut s kraja
U beskraj u to nemogućno uvek

Čovek zagledan u mogućno uvek
Zamršen je u nitima jezika
Ali sriče svoju pesmu bez kraja
O Banjoj Luci u Banjoj Luci
Njemu su potrebna krila od zemlje
Da opet bude onaj Ikar stari

Stari letači prepoznaju uvek
Zemlje izvan Sna i izvan Jezika
Banjoj Luci dolećući, pre kraja.

DRUGA BANJALUČKA SEKSTINA

Kroz mračni banjalučki sokak
Tražeći za jednu noć konak
Čovek ide korak po korak
Dok gore u visini oblak
Krije Lunu i tako kroz mrak
Vraćam se, kao drevni prosjak.

Potomak potonji, sad prosjak
Ljubavi koja koči korak
Dok sve dalji postaje konak
Čak nego u visini oblak
Pod kojim vijuga taj sokak
Mračni; sve se odvija kroz mrak.

Jedna neznatna zvezda kroz mrak
Obasjavajući crn sokak
Nagoveštava novi korak
I San postaje oblik-oblak
Ispod kojeg prominu prosjak
Zagledan u nebeski konak.
Za koliko bića taj konak
Nad kojim visi misli oblak
Dom San napreduje kroz sokak
A za njim se nikakav prosjak
Ne šulja; jedino se kroz mrak
Čuje taj ujednačeni korak.

Obilje stopa – jedan korak
Kojim ćeš, kada se hod kroz mrak
Okonča, zajahati taj oblak
Na kom se i uzdiže konak:
A uz prag sklupčao se prosjak
Sja u oku njegovom sokak.

Predaleko vodi taj sokak!
Nekakav izmišljeni prosjak
Kuca na vrata traži konak
Kada i pretposlednji korak
Utihne vrtiće se kroz mrak
Al' u stih ne u oblik-oblak.

Osvaja tako prosjak sokak
Da obezbedi konak kroz mrak;
A gazi mu kroz oblak korak.

(Iz knjige *Rimaginacije*, Zadužbina Petar Kočić, Banja Luka – Beograd, 2015., nagrade »Miroslav Antić« i »Petar Kočić«)

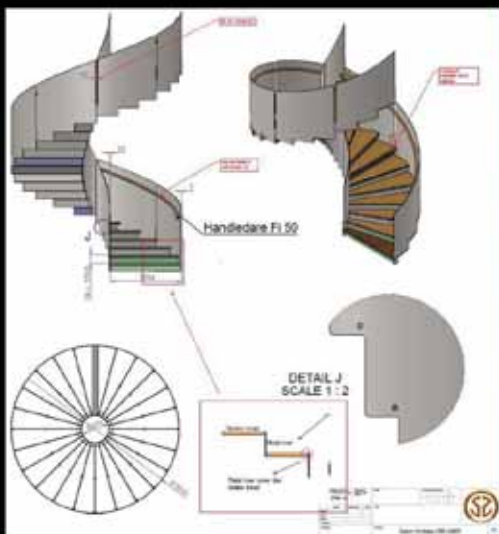

Sann Smide AB

Koksgatan 11-15 · 211 24 Malmö
040 29 21 80 · www.sannsmide.ab

byggnadssmide · industrismide · reparationer · underhåll

FRÅN RITNING TILL FÄRDIG PRODUKT

Reklam - från idé till realisation

- fönster- och bildekorer
- plast- och plåtskyltar
- 4-färgs bilder
- ljusskyltar
- textiltryck
- småtrycksaker
- logotyper på beställning m.m.

Olofsborgsgatan 1
213 61 Malmö
tel 040 92 57 45
mob 0704 33 15 94
www.graposi.se
ecko@graposi.se

JEZIK JE KUĆA OTVORENIH VRATA

Piše: Ismet BEKRIĆ

U svjetlu Okruglog stola o očuvanju jezika, kulture i identiteta u iseljeništvu

Svima nama, koji smo se, ne svojom krivicom ili voljom, rasuli, raselili prostranstvima svijeta, jezik je bio, i ostao, ono svjetlo koje nam je obasjavalo udaljene slike i činilo ih, možda, još i bližima. Jezik je bio, i biva, vrata kroz koji smo ulazili u nove izazove i predjele, razgovor sa sobom i sa svijetom, a prije svega nadahnuće da ne zaboravimo svoje ime, i da riječi dobrote i ljubavi, koje su već bile u nama, kao naše najveće blago, ne zamijenimo riječima zla i mržnje. Jezik je bio, i ostao, još više, još osjećajnije i naš zavičaj, naša kuća, glas najdražih, i spoznaja da su moćne samo riječi blage.

Jezik nije samo tekovina, naslijeđe; jezik je i stalno drugovanje sa riječima koje treba i učiti, pravilno pisati, izgovarati, obogaćivati, dajući im smisao ne samo sporazumijevanja nego i ljepote. Zato je važno, da se, iz dana u dan, zalažemo i za što korektniji, pismeniji standardni jezik ali i za jezik u kojem će biti ljepote, osjećajnosti, unutrašnjih ozračja.

Obrazovanje u iseljeništvu

Jezik je, zato, u vrijeme ovogodišnjeg Sajma knjiga u Sarajevu, od 17. do 22. aprila, bio i jedno od središta pažnje i razgovora. Jezik kojim govorimo, i koji nas zapljuskuje sa stranica knjiga. Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH i Grupacija Naša perspektiva organizovali

su, 17. aprila 2019. godine, poseban okrugli sto, razgovor, o očuvanju jezika, kulture i identiteta u iseljeništvu te njegovom živom prisustvu u političkom životu u BiH. U ime Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice govorio je pomoćnik ministrice Kemo Sarač, predstavljajući radni tekst okvirne strategije saradnje sa iseljeništvom u očuvanju maternjih jezika, kulture i identiteta. Neophodno je posvetiti punu pažnju, i BiH i iseljeništva, te njegovih organizacija, dodatnom obrazovanju i dopunskim školama – glavni je zaključak koji traži što više i konkretnih aktivnosti.

I Ministarstvo civilnih poslova BiH ima program svojih aktivnosti u unapređenju dopunskog obrazovanja koji je na Okruglom stolu predstavio pomoćnik ministra Adnan Hisić.

Tema konkretnog razgovora o dopunskom obrazovanju u iseljeništvu, sa iskustvima i modelima učenja maternjeg jezika, čiji je moderator bio Armin Alijagić, približila je iskustva samih nastavnika i pedagoga u različitim zemljama, od Švedske i Velike Britanije do Njemačke, Austrije i Slovenije. U tom pogledu posebno su primjerna iskustva obrazovanja u Švedskoj, u kojoj je učenje maternjeg jezika uvršteno i u redovne škole kao dopunska nastava, gdje se uključuje i – kako je

SVIJEST O VAŽNOSTI JEZIKA

"Okrugli sto o očuvanju jezika, kulture i identiteta u iseljeništvu i povećanom učešću iseljeničtva u razvoju politika u BiH", kojega su 17. aprila ove godine organizovali u Sarajevu Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH i Grupacija Naša perspektiva, donio je zaključke koji bi trebalo da budu naša zajednička obaveza, pa ih i mi objavljujemo na stranicama našega magazina.

1. Država Bosna i Hercegovina treba uložiti dodatne napore kako bi obezbijedila podršku i osigurala ulaganje u očuvanje maternjeg jezika u iseljeništvu;
2. Potrebno je da svi uključeni akteri u BiH i u iseljeništvu, uključujući institucije, organizacije, pojedince, roditelje i širu porodicu, svako u okviru svojih mogućnosti i kapaciteta, uložite dodatne napore na očuvanju maternjeg jezika u iseljeništvu;
3. Potrebno je poduzeti kampanju na podizanju svijesti o važnosti učenja i očuvanja maternjeg jezika u iseljeništvu. Kampanja treba obuhvatiti sve relevantne ciljne grupe u iseljeništvu i BiH – javnost, institucije, organizacije, kao i roditelje djece u iseljeništvu kojima je potrebno osigurati dodatnu edukaciju o važnosti učenja maternjeg jezika;
4. Neophodno je unaprijediti međusobnu komunikaciju između iseljeničtva i BiH, te poduzeti aktivnosti na uvezivanju i umrežavanju unutar iseljeničtva u različitim zemljama;
5. Diplomatsko-konzularna predstavništva BiH u inostranstvu trebaju voditi više računa o očuvanju maternjeg jezika u iseljeništvu;
6. U saradnji sa nastavnicima iz iseljeničtva, potrebno je prilagoditi nastavni plan i udžbenike za dopunsko obrazovanje, te senzibilizirati jezik korišten u udžbeniku;
7. Preporučeno je da se nastavi sa organizacijom ovakvih skupova posvećenih učenju maternjeg jezika u iseljeništvu, koji mogu biti u formi okruglih stolova, seminara za nastavnike ili konferencija s općim ciljem unapređenja učenja maternjeg jezika u iseljeništvu, unapređenja međusobne žive komunikacije i razmjenjene iskustava;
8. Briga o učenju maternjeg jezika u iseljeništvu treba obuhvatiti i najmlađu ciljnu grupu - djecu predškolskog uzrasta za koju je potrebno obezbijediti adekvatne materijale, pjesmice, igrice itd.;
9. Potrebno je uspostaviti jednoobraznu pedagošku dokumentaciju (uvjerenja, svjedočanstva, uvjerenja za nastavnike i sl.) za obrazovanje djece u inostranstvu, te je učiniti dostupnom u elektronskoj verziji na sva tri službena jezika u BiH;
10. Rezultate istraživanja dr. Dine Mehmedbegović koristiti za pokretanje dodatnih aktivnosti na očuvanju maternjeg jezika i razvijanju projekata uz njenu saglasnost;
11. Potrebno je organizovati ljetne škole i druge skupove za djecu iz iseljeničtva iz različitih zemalja uz učešće djece iz BiH.

napomenula Sadeta Murić – i Savez bosanskohercegovačkih udruženja i društava. Amela Macić, predstavnica nastavnika iz Geteborga, govorila je o uspješnom konceptu jedinstvenog jezičkog centra u kojem 320 nastavnika iz više zemalja uče djecu dva puta sedmično po 80 minuta. A kao predsjednica Koordinacionog tijela Forum integracijskih inicijativa u Švedskoj govorila je o ulozi bh. udruženja u procesu očuvanja i učenja maternjeg jezika u ovoj skandinavske zemlji, ističući da je tu posebno značajna saradnja sa porodicama.

O nekim aspektima i iskustvima u njegovanju jezika i kulture u novim sredinama govorili su i: Sabit Jakupović, Emir Bolić, Mediha Oručević i Sabina Kazazić (Velika Britanija), Haris Halilović (Njemačka), Eldin Bajrić (Austrija) i Kerim Dizdar, Elvis Alukić i Ismet Bekrić (Slovenija), a dr. Dina Mehmedbegović, koja se u Velikoj Britaniji bavi jezičkom politikom i interkulturalnim pristupom nastavi, pobudila je pažnju svojim predavanjem o njegovanju jezika porijekla u dijaspori (»dvojezična djeca« - uz jezik nove sredine učiti i jezik svog porijekla).

Riječi u nama

Okrugli sto o očuvanju i učenju jezika donio je i konkretne zaključke koji jezik tretiraju kao zajedničku brigu i obavezu, pozivajući na široku saradnju i BiH i iseljeničtva. Već na početku se naglašava da »država BiH treba uložiti dodatne napore kako bi obezbijedila podršku i osigurala ulaganje u očuvanje maternjeg jezika u iseljeništvu«, uključivanjem svih aktera i u BiH i u iseljeništvu, od državnih organa, institucija, organizacija, do pojedinaca, roditelja, šire porodice, izdavaštva, sredstava informisanja i dr.

Neophodno je svakodnevno, smišljeno »podizanje svijesti o važnosti učenja i očuvanja maternjeg jezika u iseljeništvu«, jer su riječi najljepše niti koje nas vezuju i sa zemljama u kojima smo nastavili svoj život, obrazovanje i rad, ali i sa svojim korijenima, sa svojim zavičajima.

Vraćamo se tako na početak ovog teksta – jezik je naša kuća široko otvorenih vrata. A naše kuće nisu samo sazdane od građe, nego i od osjećanja. Od riječi koje stalno učimo, ali i od onih koje su duboko ukorijenjene u nama.

Zgrada Tehničkog (Elektrotehničkog i Tehnološkog),
kasnije Elektrotehničkog fakulteta

Arhivski snimci magazina "Šeher Banjaluka"

BANJA LUKA KROZ PROSTOR I VRIJEME

Univerzitetški grad

Tekst i foto:
Adem Čukur

Začeci višeg i visokog školstva u Banjaluci datiraju iz 1950 g. kada je počela sa radom Viša pedagoška škola koja po ukidanju Učiteljske škole 1973 g. prerasta u Pedagošku akademiju sa odjelima za razrednu i predmetnu nastavu. Godine 1960 počinju sa radom Viša komercijalna i Viša poljoprivredna škola. Za potrebe tada već razvijene privrede za visokoobrazovanim kadrovima (u prvom redu " Rudi Čajeveca" i Industrije celuloze / kasnije INCEL-a , "Jelšingrada " kao i agrara i prehrambene industrije, kasnije objedinjenih u Agroindustrijski kombinat " Bosanska Krajina ") godine 1961 osnovan je i počinje sa radom Tehnički fakultet sa Elektrotehničkim i Tehnološkim odsjekom. Zgrada Tehničkog fakulteta locirana je na južnom rubnom dijelu aglomeracije Stare čaršije. To je objekat sa prizemljem i dva sprata i ravnim krovom (treći sprat je naknadno nadogradjen), radjen u duhu

Grad mladosti

arhitekture moderne. Krajem sedamdesetih godina uradjena je dogradnja zgrade sa njene južne strane. Na pozivnom konkursu za rješenje iste, prvu nagradu je dobio rad arhitekata Hasana Čemalovića i Nemanje Bašića iz Sarajeva, po čijem je projektu dogradnja i realizovana. Osnovna karakteristika dogradjenog objekta je da su sve fasade (vertikalni i zakošeni dijelovi) obložene elementima od tamno eloksiranog aluminiskog lima. U sljedećem periodu nastavlja se sa otvaranjem novih fakulteta, Pravnog i Mašinskog, a objedinjavanjem svih 7.11.1975g. formirao se Univerzitet u Banjaluci, drugi u Bosni i Hercegovini (od 1979 g. pod nazivom Univerzitet " Djuro Pucar Stari "). U sastav Univerziteta ušli su sljedeći fakulteti : Elektrotehnički, Tehnološki, Ekonomski, Pravni, Mašinski, od 1978g. i Medicinski Fakultet, te Pedagoška akademija i Viša ekonomsko-komercijalna škola (kasnije pre-

Studentski dom sa restoranom

seljena u Bihać). Pored navedenih, u sastav Univerziteta ušli su i Ekonomski institut, Institut za hemijsku preradu drveta INCEL-a, Istraživačko razvojni centar "Jelšingrad", Institut za profesionalnu elektroniku "Čajavec", Istraživačko razvojni centar "Vrbas" i Veterinarsko stočni centar. To su ustanove koje su dale značajan doprinos u razvoju grada. U vrijeme osnivanja Univerziteta nastavu je obavljalo 144 profesora (35 doktora nauka, 31 magistar nauka i 78 visokostručnih nastavnika). Prema Urbanističkom planu grada iz 1975g. koncentracija objekata visokog školstva predviđena je na lokalitetu pored rijeke Vrbas sa njegove desne strane, sjeverno od naselja Mejdan i nekadašnje Dječije bolnice, a u blizini mosta "Venecija". Prvi izgrađeni objekti na tom lokalitetu su zgrada Ekonomskog fakulteta i zgrada Tehnološkog fakulteta. Nešto kasnije izgrađena je i zgrada Mašinskog i Pravnog fakulteta. Univerzitetu su, pored studenata iz Banjaluke, gravitirali i studenti iz 26 opština makroregije Bosanske Krajine (sa preko milion stanovnika) koje su iskazale potrebu za visokostručnim kadrom različitih profila i za njihovo školovanje. Za njihov smještaj početkom sedamdesetih godina prošlog vijeka na južnom dijelu navedene lokacije izgrađen je i Studentski dom sa dva smještajna paviljona spratnosti P + 4 (naredna etaža je naknadno dograđena) i sa jednospratnom restoranskom zgradom između njih. Na istom lokalitetu predviđena je i izgradnja zgrade Pedagoške akademije za koju je početkom sedamdesetih godina raspisan natječaj za idejno rješenje iste, ali zbog nedostatka finansijskih sredstava izgradnja nije realizovana. U godini osnivanja Univerziteta na istom je bilo upisano 8044 studenta što je učinilo da Banjaluka, pored naziva "grad zelenila" dobije i epitet "grad mladosti"

Zgrada Tehnološkog fakulteta

*Zgrada Ekonomskog fakulteta
(završna etaža naknadno dograđena)*

Zgrada Mašinskog i Pravnog fakulteta

Tuzlanska Kapija tuge i pobjede

Besmrtna mladost

Foto: Mirsad Filipović

Piše: Edin OSMANČEVIĆ

Nakon 25. maja 1995. Tuzla, a s njom i cijela Bosna i Hercegovina, više nije ona ista. U najljepšem godišnjem dobu, mjesecu maju kad se život budi, Tuzla je zavijena u crno. Bilo je to vrijeme zla, koje je uništavalo dobro i sve ono što nije imalo nikakve veze s ratom; nevine žrtve, djecu i mladost.

Upravo na taj dan, kada smo nekad slavili naš Dan mladosti, zločinci su ubijali našu mladost. Slobodarska Tuzla od tada pati, preživljava - u svojoj historiji - svoju najveću bol. Ginuli su prije toga i rudari i ljudi su saosjećali u svojim tragedijama. Ali ubijanje njene mladosti je nešto što je teško opisati. Bol koja dopire u najdublje dubine naših srca, koja razara grudi. Dugo, dugo, ćemo je nositi u našim dušama i prenositi je na naša pokoljenja. Jer više ne možemo učiniti. od sjećanja na njihovu mladost i njihvu nadu u bolje sutra. Otišli su u

smrt veseleći se svojoj mladosti, zato što su imali jedno drugo, što su se voljeli i nisu dali zlu da ih dijeli. Prkosili su ratu, topovima i granatama. Baš su nas oni naučila životnoj lekciji koja ćemo pamtit i iz nje učiti. Njihova tragedija je istovremeno i poruka koju ne smijemo zaboraviti.

Tuzlanska kapija je bila mjesto gdje se mladost okupljala, živeći u uvjerenju da će kraj rata uskoro doći. To je mjesto gdje su se skupljali, družili, voljeli i Razija, i Fahrudin, i Suzana, i Ilinka, Azur, Vanja, Adnan, Jelena. Njih ukupno sedamdeset i jedno je ubijeno, a više od dvije stotine ranjeno. I mali dvoipogodšnji Sandro Kalesić koji se radovao prvim dječjim igračkama i čiji su roditelji izašli u kafici da proslave godišnjicu svog braka i ljubavi. Živjeli su u uvjerenju da će doći bolja vremena, kada će se moći slobodno kretati, ići u školu, učiti, zabavljati se, igrati rukomet, fudbal, košarku. Maštali su da budu majstori fudbala poput Šećerbegovića, Mulahasanovića, Hatunića, košarkašice poput Razije Mujanović, priznati doktori i sportisti poput mnogih drugih tuzlanskih velikana. Umrli su ali nadu nikad napustili nisu. Radovali su se posljednjem ratnom ljetu i raspustu koje je bilo pred njima. A tako je malo trebalo.

Do sada je za zločin prvostepenim sudom osuđen oficir Vojske RS-a Novak Đukić na 25 godina zatvora. Nije Đukić nikakav oficir već zločinac najgore vrste, zalutao u ljudsku rasu. Oficire ne uče na

U Aleji mladosti na Slanoj banji počiva ubijena tuzlanska mladost

vojnim akademijama da topovima gađaju naseljena mjesta i ubijaju djecu. Oficire na uče ni da bježe. Đukić je pobjegao kao najveća kukavica za Srbiju.

Maj je težak mjesec kada se bude osjećaji, prije svega roditelja nastradale djece. 24 teška maja su već prošla a uspomene ne blijede. Zločinci su htjeli da nas ubiju i osakate iz mržnje, ali nisu uspjeli. Naprotiv, mržnja nas nije zasljepila a bol nas još više učvrstila u

uvjerenju da dobro mora pobijediti zlo i onda kada nema pravde.

Nema više Razije, ni Sandra, ni druge ubijene djece. Oni su tu u nama i negdje oko nas i nikada neće biti ubijeni kako je to agresor htio. Danas se na Tuzlanskoj kapiji opet okuplja naša nova mladost, rađaju nove ljubavi i radost. Agresorske granate nisu zamuknule dječiji smijeh. Tuzlanska mladost će uvijek živjeti! Ljubav i vjera u dobro je pobijedila granate i haubice.

Bosanska dopunska škola ispred Kapije

»Trudio sam se da iz svake sredine izvučem ono najbolje...«

Razgovarao: Dinko OSMANČEVIĆ

Veliki uspjeh banjalučkih studenata medicine - na svjetskom takmičenju u Rusiji među najboljima!

Dinko Osmančević, jedan iz banjalučke ekipe: »Mišljenja smo da su naši studiji preopterećeni gomilom informacija, koje bi trebalo preobratiti u pitkiji oblik.«

Prije više od deset godina, istraživao sam po guglu, da li su objavljeni neki moji tekstovi, i slučajno sam naletio na svog imenjaka i prezimenjaka! Ranije sam vjerovao da sam unikatan sa svojom kombinacijom imena i prezimena, ali tada sam ugledao tekst desetogodišnjeg Dinka Osmančevića iz Salcburga u Austriji, u kome izražava saosjećanje s nevinim žrtvama iz Srebrenice. Prije nego smo uspostavili kontakt preko fejsbuka, nekoliko godina kasnije, nalijetao sam na podatke o Dinku sa nekog takmičenja u alpskom skijanju, na jutjubu odgledao jedan njegov nastup na klaviru. Dinko je, kako sam saznao kada nas je fejsbuk spojio, sin naše poznate slikarke, Nerice Abdulić-Osmančević, i nismo rođaci. (Mada, kada bismo usporedili porodična stabla, možda bi nam se grane negdje i dodirnule.) Ali, interesantno je to da je njegova baka po majci, Alka Kujundžić, predavala likovno, nakratko, mom ocu, a mnogo godina kasnije i meni. Kod Dinka me je oduševilo kada je odlučio da se vrati u svoju zemlju i najprije završi Srednju medicinsku školu u Sarajevu u KŠC u Sarajevu, a zatim upiše Medicinski fakultet u Banjaluci.

Ovih dana bosanskohercegovački mediji bruje o velikom uspjehu banjalučkih studenata medicina, koji su na svjetskom takmičenju u Rusiji zauzeli 5. mjesto! Ekipu su sačinjavali studenti Medicinskog fakulteta Univerziteta u Banjoj Luci, Sonja Ukmar, Pavle Karan, Nikola Vranješ, Marko Vujmilović i Dinko Osmančević! Kao mentor, predvodio ih je prof. Dr. Vlastimir Vlatković. Na put su krenuli zahvaljujući finansijskoj podršci samog fakulteta i Grada Banjaluke, a svoj grad i zemlju predstavili su u na-

jljepšem svjetlu. To je ujedno povod ovog našeg razgovora sa Dinkom, za Šeher Banja Luku.

-Dinko, zamolio bih te da nam najprije kažeš, gdje se u Rusiji održavalo takmičenje i koliko je ekipa bilo u tom finalnom dijelu?

Takmičenje se održavalo u Novosibirsku, a u finalu je učestvovalo 12 ekipa iz Rusije, Srbije, Austrije, Albanije, Njemačke i Bosne i Hercegovine.

-Koliko su pitanja bila zahtjevna, o čemu se tu radilo, i koji jezik sporazumijevanja ste koristili?

Zadaci se u suštini sastoje od realnih slučajeva pacijenata, sa konkretno postavljena tri-četiri pitanja. Neki slučajevi su više fokusirani na samu patofiziologiju dešavanja, a neki na dijagnostiku, planiranje tretmana, te postavljanje same dijagnoze, koja je ključna za početak bilo kakvog rješenja. Sami slučajevi mogu se svrstati u kategoriju nesvakidašnjih situacija, gotovo pa subspecijalističke prirode. Takmičenje je kompleksne naravi, ali suština je da svoja rješenja napišete na šest stranica A4 formata, te da spremite Power Point prezentaciju, kako bi branili svoje stavove pred drugim ekipama. Kultura komunikacije je jako važna komponenta jer su bodovni spiskovi sadržavali i te rubrike. Zvanični jezik takmičenja je engleski.

-Koliko mi je poznato, Nijemci su osvojili prvo mjesto, ali razlika između naše ekipe i četvoroplasiranih Rusa, bila je minimalna. O kakvoj konkurenciji se radilo?

Dvije njemačke ekipe su zauzele prvo i drugo mjesto. Iako smo se dva puta ukrštali sa Nijemcima, koji su stvarno vanserijski, pozitivno smo se iznenadili kada smo vidjeli da uopšte ne zaostajemo za njima što se tiče teorijskog znanja. Njihova prednost je sam odnos prema radu, poznavanje engleskog jezika i cjelokupni pristup pri konstruktivnoj debati s protivničkim ekipama. Nijemci su već pet godina prisutni na ovom takmičenju, a ovo je prvi put da se neka ekipa iz Bosne i Hercegovine uopšte i kvalifikovala. Što se tiče ostale konkurencije, lično sam bio iznenađen da se rješenja slučajeva poklapaju kod svih ekipa, gotovo u svakoj tački. Razlike su bile u detaljima, što je trebalo uočiti i iskoristiti za protuargumente. To je jedan od dokaza da se medicina kod nas i u svijetu ne razlikuje sa teoretskog aspekta.

Bitna razlika među konkurentima bilo je poznavanje engleskog jezika. Svi takmičari ga razumiju, ali problem nastaje prilikom iznošenja mišljenja na engleskom. I dvoje naših članova je strahovalo kako će odgovoriti na pitanja komisije i suparnika, ali u tim trenucima su ipak nadmašili sebe. A, razlika između četvoroplasirane ruske ekipe i naše je u decimalama.

-Ovo je sigurno veliki uspjeh. Da li ste prije puta maštali da se može ostvariti ovako nešto i da li to znači da naši fakulteti daju kvalitetno znanje?

Moje kolege i ja, i naš mentor prof. Dr. Vlastimir Vlatković, jako smo zadovoljni. Naše ambicije bile su plasman među šest ekipa, dakle u bolju polovinu. Na kraju smo ipak ostali pod utiskom da smo zaslužili i treće mjesto, odmah iza njemačkih ekipa. Nismo sumnjali u naše znanje. Mišljenja sam ipak da su naši studiji preopterećeni gomilom informacija, koje bi trebalo preobratiti u pitkiji oblik. Zapadni programi studiranja su pragmatičniji.

-Dinko, tvoja majka je naša poznata umjetnica. Da li si povukao neki umjetnički gen ili je medicina na prvom mjestu?

Od svoje majke nisam ama baš ništa umjetničko naslijedio. Ali sam naslijedio, odnosno usvojio ambicioznost, radne navike, i prije svega ljudskost. Roditelji su mi uvijek bili najbolji prijatelji, najveća podrška, i na kraju, životni idoli. Ovom prilikom ću citirati svog profesora Vlatkovića: "Nemajući drugog dara, ja sam odabrao medicinu, umjetnost druge vrste, tešku i vanvremensku, kao i akvarel," tehniku koju je moja majka dovela do savršenstva.

-Koliko su studije teške i ima li prostora za druženje, sport i slično?

Studij medicine je prije svega dugačak. Šest godina dodiplomskog studija, u odnosu na četiri, na ostalim fakultetima. Količina informacija je ogromna i to može dovesti do zasićenja i iscrpljenosti pojedinca. Uz dobru organizaciju, ipak je dosta toga moguće, isto tako, bitno je i okruženje koje čine ljudi oko vas.

-Dok mladi masovno napuštaju BiH, ti si izabrao suprotan put i iz Austrije si došao u svoju zemlju. Koji su tvoji profesionalni i životni planovi?

Dok sam odrastao u Austriji, u kući smo isključivo govorili bosanski. Svakom prilikom bismo putovali u Bosnu i Hercegovinu, gdje sam se ja, kao dijete, puno bolje osjećao nego u Austriji. Takođe su moji roditelji prepoznali da je moj povratak bio potreban za izgradnju moje ličnosti kakva je danas. Trudio sam se da iz svake sredine u kojoj sam živio izvučem ono najbolje. U Austriji sam se tako naučio odnosu prema radu, profesiji, nekim moralnim načelima kao što su čuvanje okoliša, tačnost, odgovornost, službena i kulturna komunikacija i sl. U Bosni sam upoznao ljudsku toplinu, značaj bliske porodice, prijateljstvo u njegovom najiskrenijem obliku, ljudsku dobrotu prema potpunom strancu, pa i fleksibilnost, u određenim društvenim situacijama. A, negativna iskustva su isto korisna i potrebna da bi se formirao stav o društvu.

Na profesionalnoj putanji se nalazi želja za ostankom u BiH. S ozirom na socio-ekonomsku koja trenutno krasi naše prostore, ta opcija iz dana u dan blijedi. Njemačka i Austrija predstavljaju realnu mogućnost zbog poznavanja jezika.

Zahvaljujem se na interesu koji ste pokazali za ovaj primjer bh omladine, koja unatoč svim poteškoćama i stupicama, opet pronalazi izlaz na međunarodnu scenu, pokazujući stručnost i volju za boljim sutra.

-A mi bismo na kraju ovog razgovora, uz zahvalnost za izdvojeno vrijeme, još jednom čestitali Dinku i njegovim kolegama iz ekipe Medicinskog fakulteta, na ostvarenom uspjehu u Novosibirsku. Talente smo oduvijek imali, ali krajnje je vrijeme da ih počnemo i čuvati.

Nikola Vranješ, Pavle Karan, Dinko Osmančević, Sonja Ukmar i Marko Vujmilović

Pavle Karan, Marko Vujmilović, Sonja Ukmar, prof. Vlastimir Vlatković, Dinko Osmančević i Nikola Vranješ

Sonja Ukmar, Marko Vujmilović, Dinko Osmančević, Nikola Vranješ i Pavle Karan

Spomenik laboratorijskim miševima

Svi putevi vode u Rim...

pa i putevi srca

Tekst i foto: Mirsad Filipović

Jedan od najznačajnijih, najstarijih i najljepših evropskih gradova je svakako - Rim. To čudesno mjesto traži da mu se često vraćaš, jer uvijek imaš nešto novo vidjeti, doživjeti.

Rim je kroz svoju dugu i zanimljivu historiju nazivan "Glavom svijeta" i "Vječnim gradom", jer svi putevi vode u taj fantastični grad.

Rim je smješten na Apeninskom poluostrvu u regionu Lacio, gdje se spajaju rijeke Anijen i Tiber. Uže sjedište grada je udaljeno oko dvadesetak kilometara od Tirenskog mora, a sama komuna se prostire na 1.285 km², uključujući mnoštvo zelenih površina. Računa se da grad ima blizu 2,800 000 stanovnika, a šire područje oko 4 miliona što ga svrstava po veličini na šesto mjesto u Evropi, a na četvrto mjesto u EU.

Kraća historija

Legenda kaže da je Rim nastao 753. godine prije nove ere i smatra se da je to najstarija prijestolnica poslije Atine. Osnovao ga je, prema priči historičara Titusa Livijusa, Romul (Romulus), sin Reje i boga Marsa, i brat blizanac Rema (Remusa), koga je on lično ubio. Bačeni su po rođenju u rijeku Tiber a spasila ih je vučica koja ih je dojila. Našao ih je pastir Faustulos i othranio. Grad je bio tada smješten na sedam brežuljaka i to: Kapitol (*Capitolinus mons*, nadmorske visine 50 m), Palatin (*Palatium*, 47 m), Aventin (*Aventinus*, 51 m), Celij (*Caelius mons*, 50 m), Eskvilin (*Es-*

quiliae, 65 m), Viminal (*Viminalis collis*, 60 m) i Kvirinal (*Quirinalis*, 61 m). Sve smo ih obišli jer se nije bilo teško popeti na te male visine.

Grad se polako širio i u svom zlatnom dobu, računa se, da je imao između jedan i dva miliona stanovnika, što ga je činilo, u to vrijeme, pa sve do 19. stoljeća, najvećim gradom na svijetu. Kroz svoju bumu historiju Rim je nekoliko puta spaljivan, pogađale su ga i prirodne katastrofe, bolesti, epidemije Nakon prebacivanja najvažnijih funkcija carstva u Carigrad u četvrtom vijeku, te nakon propasti Zapadnog carstva u petom vijeku, broj stanovnika se kontinuirano smanjivao, da bi grad 530. godine imao oko 100.000 stanovnika. Rim je na početku bio središte Rimskog kraljevstva kojim je upravljalo sedam kraljeva, zatim Rimski republika, kojom je upravljao Senat, i Rimsko carstvo kojem su vladali carevi. U moderno doba u Italiji je bila Monarhija, a pogubljenjem fašiste Mussolinija, 1946. godine, država postaje Republika.

Rim je i poseban grad u svijetu po tome što sadrži i dva suverena entiteta. Jedan je Sveta stolica koja je politički i religijski entitet koji upravlja

Vučica, Romul i Rem

područjem Vatikanskog grada, koji je bio enklava od 1870. godine, a službeno je tako priznat od 1929. godine. U gradu se nalaze ambasade i u Italiji i pri Svetoj Stolici. Drugi entitet čini Malteški red (Sovrano Militare Ordine di Malta ili SMOM), koji se sklonio u Rim nakon što je Napoleon osvojio Maltu 1798. godine. Ovaj entitet nema svoj poseban teritorij (što je često predmet rasprava oko njegovog suvereniteta), ali ima nekoliko izvanteritorijalnih palača u središtu Rima. U ranoj historiji se u gradu govorilo latinskim jezikom, ali već u srednjem vijeku se počeo razvijati italijanski jezik.

Prolazeći mnogim dijelovima grada, nije mi bilo teško uočiti promjene od antičkog Rima do sadašnje moderne italijanske prijestolnice. Uprkos mnogobrojnim razaranjima sačuvani su manje ili više mnogi objekti koji oslikavaju različite historijske periode. Dominantno je ipak kršćansko doba u razvijanju grada i uticaj Papinske države i naravno Vatikana.

Znamenitosti

Rim je prelijep grad koji možete obilaziti danima, a da vam ne bude dosadno. Šire jezgro ovog fantastičnog grada nudi posjetiocu prekrasne građevine, od starog antičkog doba, rimske kraljevine i carevine, pa sve do današnjih modernijih zdanja. Sve je to nekako kompaktno i gdje se god zaputite, u bilo kojem pravcu čekaju vas čudesni objekti, prekrasne crkve, značajni monumenti, fontane, trgovi, muzeji, arheološke iskopine, katakombe, tvrđave...

Terme di Caracalla - Karakaline terme

Obilazak najznačajnijih znamenitosti počeli smo na kompleksu javnih kupališta koja su izgrađena između 212. i 216. godine i dobile su ime po tadašnjem caru Karakali. Površina kompleksa je iznosila oko 25 hektara, a sama zgrada je bila duga 228 m, široka 116 i visoka 38,5 m, te mogla istovremeno primiti 1.500 – 2000 kupača. Kompleks je okružen lijepim parkovima a imao je i dvije javne biblioteke, jedna s slatinskim, a

Ovdje su se zabavljali stari Rimljani

Najstarija crkva u Rimu se nalazi u Trastevere

druga s grčkim tekstovima. Sama kupališta su imala hladne i tople prostorije i dvije gimnastičke dvorane. Osim mnogobrojnih turista ovo mjesto se upotrebljava i za kulturne i muzičke predstave. Zanimljivo je da su se na Rimskoj olimpijadi ovdje održavala gimnastička natjecanja.

Colosseum - Koloseum

Jedno od onih mjesta koje se moraju obići je ovo veličanstveno zdanje koje se počelo graditi 72. godine a dovršeno je 80. godine. Dobio je ime po kolosalnom kipu cara Nerona koji se nalazio ispred amfiteatra. Ovdje su se borili gladijatori između sebe ili protiv divljih životinja, vršila su se pogubljenja ali održavale i pozorišne predstave. Ovaj amfiteatar je mogao primiti više od 50.000 gledalaca, a zanimljivo je da se mogao isprazniti za deset minuta ako bi došlo do požara ili većih nepogoda. Koloseum je građen u obliku elipse, sa obimom od 524 metra i visinom od 48 metara. Koloseum je 2007. uvršten među novih 7 svjetskih čuda. Godišnje ga posjeti nekoliko miliona turista. Kada sam bio unutra bilo je strašno vidjeti podrum odakle su izlazili gladijatori i njihovi protivnici, obično lavovi, pume i tigrovi.

Koloseum sa zadnje strane

Političko, kulturno, pravno i religiozno središte, Rimski forum.

Forum Romanum – Rimski Forum

Poslije obilaska Koloseuma uputili smo se u srce antičkog Rima, njegovo političko, kulturno, pravno i religiozno središte, Rimski forum. Na njegovom mjestu se prvobitno nalazila velika močvara gdje su Latini sahranjivali svoje mrtve. Vremenom se močvara sasušila i to mjesto se počelo naseljavati u 6. vijeku prije Krista. Vremenom je to postalo središte Rima, sa svojim hramovima, trgovima i crkvama. A time i centar Rimskog carstva. Usprkos svome nekadašnjem sjaju Rimski forum je nakon pada Carstva zapušten i vijekovima je ležao pod slojevima prašine, otpada i raznih građevinskih ostataka sve do iskapanja u 18. i 19. st. koja su ga opet vratila na svjetlo dana.

Circus Maximus – Veliki krug

Između brežuljaka Palatinen i Aventinen nalazila se najveća građevina u Rimu, u stvari hipodrom gdje su se održavale trke dvokolica, pobjedonosne parade, gladijatorske borbe i javna pogubljenja. Staza je bila duga više od 600 m a široka 200 m, i utrke je znalo pratiti i do 190.000 gledalaca. Izgrađen je u doba vladavine kralja Tarkvinija prvog, a kasnije su ga dograđivali Gaj Julije Cezar i Trajan, rimski carevi. Računa se da je bio u upotrebi oko 1000 godina, zadnji put u 6 vijeku. Danas je to samo prazna staza sa oskudnom travom i tu se nismo puno zadržali.

Nekad najveća građevina na svijetu, Circus Maximus

Remek-djelo barokne umjetnosti

Dnevno se u fontanu ubaci oko 3000 eura

Fontana di Trevi

Najljepša, najveća i najpoznatija rimska fontana je poseban doživljaj. Milioni ljudi bacaju novčiće u ovu fontanu koja datira još od 15. vijeka ali konačni izgled je dobila 1762. godine kada ju je dovršio Giuseppe Panini. Inače ju je oblikovao barokni inženjer Nikola Salvi. Usred fontane dominira figura Neptuna, kralja mora, a sa strana se nalaze njegovi sinovi, morski borci. Skoro svaki dan smo navraćali tu i nikad nam nije bilo dosadno. Bacali smo i mi novčiće za posebne želje, a prava umjetnost je bila probiti se do ivice fontane.

Panteon

Rimski Panteon je najočuvanija građevina starog Rima. Ovaj hram,

Panteon, najočuvanija građevina starog Rima

podignut u čast svih božanstava poganskog Rima, dovršen je između 118. i 125. godine nove ere. Zato ga i zovu Hram svih bogova. Na ulazu ove prekrasne građevine je natpis na latinskom: Marko Agripa, sin Lucijev, sagradio ga nakon tri konzulska mandata. Panteon je zapravo izgradio car Hadrijan i on je najviše doprinio njegovom razvoju premda nikada nije svoje ime urezao na spomenike hrama, jedino ime svoga oca Trajana. U Panteonu su sahranjeni mnogi kraljevi i jedan od najpoznatijih slikara u historiji, Rafael. Danas ova građevina služi i kao crkva. Nedaleko od Panteona, šetajući nekoliko minuta došli smo na jedan od najpopularnijih rimskih trgova Piazza Navona, koji prekrasnim fontanama i otmjenim restoranima privlači mnogobrojne turiste.

Scalinata della Santissima Trinità dei Monti - Španske stepenice

Sa trga Venecije, koje je i centralno mjesti u gradu, ulazi se u najpopularniju i najatraktivniju gradsku ulicu Via del Corso - Korzo. U njoj se nalazi jedna od najpoznatijih rimskih atrakcija. Tu se okupljaju turisti da malo predahnu, sjednu na popularne stepenice i uživaju. One su najšire u Evropi i ima ih tačno 135. I nama je poslije dugih šetnji odmor na stepenicama itekako dobrodošao. Inače stepenice je osmislio Francesco de Sanctis, a izgrađene su između 1723. i 1725 godine. Kako se one nalaze na Španskom trgu, tako su i dobile ime Španske. Popeli smo se na vrh i posjetili crkvu Santissima Trinita dei Monti, koja se nadvija nad stepenicama i pruža prekrasan pogled na središte Rima.

Mjesto za odmor, Španske stepenice

Dvorac Sant'Angelo

Castel Sant'Angelo - Dvorac Sant'Angelo

Ako šetate ovim lijepim gradom, preporučujem vam jednosatnu šetnju od centra grada, uz rijeku Tiber, do Vatikana. Na tom potezu vidjet ćete fantastične građevine, mala ostrva, prelijepe mostove, a pri kraju te šetnje ukazat će vam se prelijep prizor. Dvorac svetog Angela i istoimeni most, jedan od najljepših u Rimu. Na samom mostu se nalaze figure deset anđela, majstora Berninija. Sam dvorac je poznat pod imenom Hadria-neum i Sepulcrum Antoninorum i sagrađen je 135. godine n.e. kao mauzolej prije spomenutog cara Hadrijana. U 13. stoljeću sagrađen je 800 metara dugi utvrđeni koridor, da bi povezao dvorac sa Vatikanom kao način bijega za papu u slučaju opasnosti. Jedno vrijeme dvorac je služio kao zatvor. Dvorac je podijeljen na pet spratova i popularno je turističko mjesto.

Stato della Citta del Vaticano - Vatikan

Jedna od naših želja, pri dolasku u Rim, bila je da posjetimo najmanju državu na svijetu i po površini (0.44 četvorna kilometra) i po broju stanovnika (oko 1000). Vatikan je primarno duhovno sjedište Katoličke crkve i katolika diljem svijeta. Posjetili smo Vatikan u vrijeme uskrsa i imali priliku slušati Papino obraćanje hiljadama vjernika i turista koji su se tu zatekli.

Vatikan ima dugu i zanimljivu historiju. Godine 326 poslije Krista izgrađena je Konstantinova bazilika sv. Petra na mjestu groba svetog Petra. Lateranskim sporazumom 1929. godine Vatikan postaje neovisna država

Isola Tiberina, prelijepo ostrvce na rijeci Tiber

Uskršnje obraćanje Pape Franciskusa

Rafaelov hodnik

Mikelandelova Pieta

i sjedište Svete stolice. Ima i svoju vojsku, Švicarsku gardu od 110 vojnika koji čuvaju Papu. Ali mene je najviše zanimao njihov muzej koji ima jednu od najvećih kolekcija umjetnina na svijetu. Sikstinska kapela, Rafaelov hodnik i brojni zastupljeni svjetski umjetnici sa svojim radovima čine nestvarnu i neponovljivu sliku. Proveo sam pola dana u muzeju i to se ne da opisati - koliko je bogat i sadržajan. Sveta Stolica, sagrađena na grobnici sv. Petra, ujedno je kuća i obnovljene Michelangelove Sikstinske kapele te Vatikanskih vrtova. Bazilika sv. Petra je također nešto što se mora obići. To je najveća crkva na svijetu i njena unutrašnjost je fascinantna. U njoj su sahranjeni mnogi vjerski poglavari i Pape, a uredili su je najveći italijanski umjetnici. Najpoznatije remekdjelo je Mikelandelova Pieta.

Mogao sam napisati još o mnogim važnim kulturno-historijskim objektima, muzejima, vilama, gradskim četvrtima i.t.d, ali nam prostor to ne dozvoljava. Međutim, u kraćim crtama ću pokušati spomenuti najvažnije. Kad je riječ o muzejima, osim onih kapitalnih, Kapitolskog i Vatikanskog, vrijedni muzeji za posjetiti su i Villa Borghese, Villa Giulia, Palazzo Doria Pamphilli, Palazzo Barberini i Nacionalni muzej kojeg je projektovao Mikelandelo. U Rimu se nalaze i čuveni filmski studiji Cinecitta. Nisam uspio obići Katakombe i širu rimsku okolinu, to sam ostavio za slijedeći obilazak. U Rimu je održana ljetna olimpijada 1960. godine, a tadašnja fudbalska reprezentacija Jugoslavije je osvojila zlatnu medalju. Zašto to napominjem, pa zato što je u njoj igrao najbolji banjalučki fudbaler, Tomo Knez. Na Kapitolu se nalazi bazilika Santa Maria in Aracoeli u kojoj je, na počasnom mjestu, položeno tijelo posljednje bosanske kraljice Katarine Kosače-Kotromanić. Prepješačio sam grad uzduž i poprijeko, a najviše mi se sviđelo naselje Trastevere. U malim pitoresknim ulicama sam se osjećao najbolje. Izvršni restorani, male prodavnice, različiti štandovi sa ručnim radovima, umjetnički ateljei i najstarija crkva u Rimu se nalaze tu. Ulica Corso, trgovi Piazza Navona, Piazza di Spagna, Piazza del Popolo, Campo de Fiori, Piazza Venezia Veličanstven je spomenik prvom kralju ujedinjene Italije, Viktoru Emanuelu II, a tu u samom zdanju obišli smo i vojni muzej s interesantnim eksponatima. Tu se nalazi i grob Nepoznatog Vojnika, koji predstavlja 650.000 Talijana koji su poginuli u Prvom svjetskom ratu. Popeo sam se i na vrh i napravio nekoliko lijepih panoramskih slika cijelog Rima. U gradu se nalazi i jedna interesantna piramida i morali smo je naći. Zove se Cestijeva, to je grobnica Magistrata Gaja Cestija, a stara je 2000. godina. Visoka je tridesetak metara i fantastično je očuvana. Rim je grad sa najviše zelene površine i nema premca u svijetu. Prekrasni su im parkovi i vrtovi. U Rimu se može, za solidne novce, dobro piti i jesti. Paste, pice, lazanje, tiramisu i sladoled su vrhunski, a najbolju picu smo pojeli na najvećoj italijanskoj putničkoj stanici Roma Termini. U njoj se osim javnog prevoza, nalaze vrhunski butici i italijanski prehrambeni specijaliteti koje vam direktno spremaju. Svi putevi vode u Rim, nije to badava rečeno. I mi smo se u to uvjerali.

Veličanstven spomenik prvom kralju ujedinjene Italije, Viktoru Emanuelu II

Roma Termini

Cestijeva piramida

Ovdje leži naša posljednja kraljica

Ovdje je ubijen slavni car Julije Cezar

Cijelim zidom se prelijeva čokolada

Hotel Palas 1941.god

Merso 2019.god

Mutuša

Pripremio: Mersad Rajić

(Sjeća se Hasib-Bibi-Bejtić)

Nastavak iz prošlog broja

Odma' istog dana, poslije škole, na "Tranzitu" ispred kuće, Burza se bac'o kamenicama na mene. Sa mnom je bilo nešto moji' drugara dok je Burza sam ost'o u svojoj avliji. Ja nisam dugo ček'o. Ni pet, ni šest, dofatio sam i ja nekol'ko kamenica i bacio ih ozdo s puta, dva il' tri kamena, kad se začu vika, cika, plač i galama. U glavi mi sinu mis'o, da ode Burzi "pela" na brzaka.

Jal' od straha šta će bit', il' osvete neke, pobjeg'o sam ko muha brez glave. Trčeći i bježeći, čini mi se da sam zast'o tek kod Azizove kafane. Osvrnem se l'jevo, pa desno, pa iza sebe. Nikog nejma, niko me ne goni.

A za keca šta bi' kaz'o. Taj kec nije iz gradiva. Eto, pitajte koga god hoćete, nastavnica Božana nam je rekla da napravimo herbar. E sad, ja sam taj napravio onako baš kako treba, al' brate dragi ko da se neki šejtan um'ješ'o i ja ga zaboravim donijeti u školu. Dobijem keca zbog toga što nisam im'o herbarij. I šta ću sad, pravdati se materi ne vrijedi, a batine sam već popio.

"Bibi, Bibiiiiii", čuje se grlat muški glas.. Sad me i moj dajdža, Fuad Arnautović, zove... Razmišljam, jav'ti se il' ne.. Ma neću. Kud puklo da puklo..

Čujem opet, zovu me...Pitaju komšije i prolaznike što idu ul'com, da l' su me slučajno vidjeli. A ja sam dobro ogladnio. Gladan sam ko vuk. Stomak mi kruli. Počeo je i da me boli. Šta sam jeo, ono malo na odmoru, kifla i mala marmeladica namazana. To ni vrapcu nije dosta a kamol' meni..

Gledam iz kopriva na Mininu kuću. Mala prizemnica, riglovana. Podignuta u temelju pola metra iznad zemlje radi vlage. Pola kuće do potoka, veranda i "hala" od drveta. Dole ispod kuće mala vrata za podrum. Kameni zid, grede i klanfe što vire iz gredi. Pred podrumom breme drva, suhah, od lijeske i

kukrike. Sjekira kraj panja, drvocipa. Sepet triješčica i grančica spremni' za potpalu. Pogled mi luta i najednom ugledam Minu na pendžeru. Sigurno je i ona čula graju pa sve virka, 'nako gleda čas na jednu, čas na drugu stranu. Strah me jav'ti joj se, oda' će me. Taman kad sam poš'o puzati sve dole niže da bolje sakrijem glavu, a ugledam Mina maše meni. Opaz'la me. Uh! Šta ću sad? Al' mi se učini da mi rukom maše da priđem pendžeru što sam ja i uradio. A Mina mi tiho šapće sa pendžera.

"Hajd' d'jete ulaz' u kuću, al' hajd' okolo ispod kuće da se skriješ i ujdj na vrata od pozadi kuće", govori mi komšinica Mina a ja ko sve ne mogu da vjerujem. Ali sam se na kraju jako obradov'o. Meni drago a strah me matere da će ope' zvati. Ipak krenem polahko i sramežljivo, i to kradom, kroz koprive i čičke, kroz bašču ispod Minine kuće. Iza čoška pa do vrata, deset je mojih koraka.

Al' ja ne smijem tuda proći, jer ona u bašči ima napast od horoza džudžana, sprca ko pravi pas. Na vrh glave, nakostrešen, oštri' kandži, tvrda kljuna, počeo da me ganja. Nit' napred, a ni nazad. Srećom, Mina baci šaku mrvica i on odustade. Osjeća se pobjednički

pa krenu kukurikat,

Kukurikuuuuu, kukurikuuuuuuuuu, dva-tri put' se oglasi.

Glavu dig'o u nebesa, isteg'o se i propeo. Raširio šarena i sjajna krila. Vrat mu trepti ispod kljuna dok objavlja pobjedničku pjesmu. Rep mu je dugačak i povijen u luku, a sav je rep u bajnim bojama. Sve se cakli i presijeva, pa ti se pričinja da je ljepši od nekih dugnih boja. Al' mu džaba kad je naopak i napastan

Projдох nekako mirno pored njega, pos-tranice i u strahu da se ope' na me ne zavrti. Uh, dobro je prošlo. Mina otvara vrata, jaka i masivna, puno drvo, suha hrastovina. Nit su žuta, nit kafena, već 'nako šišmiš, kaki boje. Ko kad se ljuska od oraha sasuši, pa su vrata iste boje i isto tako izmežurana.

Tu su u visini njez'ne glave, nisu ni niža a ni viša. Kročim nogom preko praga, Mina stoji u verandi pored vrata. Iza njez'ni' leđa, špajz i ostava. Drži Mina skute od dimija, drugom rukom pridržava vrata. Polica joj iza leđa, bokal je bijel, kanta vode siva, metalna. Lončić plav sa vel'kim tačkicama, peškir o čiviluku visi. Malo više iznad glave, zadenut je srp iza roga, grede. I kimetahta je tu.

Gledam ja u drvena klina. O klinu, visi vel'ka stara okrugla sofrā. Žuti se i presijava ko dukat. Blista od čistoće i Mininog tabijata. Vidi se da je čistuna.

Nogom kročih lijevo pa u hajat. S kraja na kraj pruž'la se ponjava i ona blista šarenilom. Šareni se i sve na pruge, šare razni' boja, bijele, crvene, zelene, crne i plave. Protkane su tankim koncem što na krajevima vire. Neđe na po' hodnika, pored vrata jedne sobe, smješten je lijep, bijeli kredenac. Tu na kraju, prije hale, desno su vrata. Šuti Mina ništ' me ne pita. Vidi jadna da je na meni par masnica.

"Dobro, dobro, sve će to sine, proć' ", opet veli Mina, pa nastavi. "Eto kad se oni malko smire, ti se pojavi." Završi moja dobra komšin'ca, moj spasilac.

U sobičku desno od vrata, fijaker šporet, zažario se. Rorovi mu iz pećnice idu ravno gore u plafon. Dole ispod šporeta, na dasci, složeno je dosta klipica i isc'jepani' drva. U pećnici se peče pita. Sećija kraj pendžera ni malešna ni prevel'ka. Tamna kol'ko treba. Na pendžeru dva zarića. Ponjave i stari ćilim po podu prostrti. Iza vrata stoji metla, ona žuta od sitnih niti. Mina metlu podvezala nekakvom krpom, valjda da se metla ne ras'pa. Na zidu lampa, ona na gaz. Cilindar joj čađav i pocrnio od dima. Pola lampe gaza ima. Vadi mina na šporet tevsiju. Pita se ru-meni ko baklava.

Mutuša! Uuuh! Jeo sam je bar sto puta; il' kod kuće il' kod komšija, jal' kod rodbine. Miriše mi čudno, bajno. Majko mila štal' je to stav'la u nju pa 'vako miruhne i zazubicu stvara. Nožem je vješto po tevsiji reže. Sve

komadi ukoso narezani. Prstom s noža tijesto opipa.

"Gotova je !" veli Mina pa nastavi, zal'ču je pa nek stane par minuta da se malko hladne. Iz onog lončića sa plavim tačkicama nasu varenike. Sipa ml'jeko po mutuši. Kako sipa mutuša cvrči, u kajmak se stvara. Pokri je krpom i stavi u blizini vrata, da se brže ohladi.

A ja gledim kroz pendžer, 'nako iskosa s krajem očiju. Nikoga nejma. Stišalo se il' me niz put traže. Od nekud se pojavi Bilki. Il' je spav'o il' je bio vani. Gledamo se očima bez riječi. Sve smo rekli pogledima. Mina za-tegnu maramu na glavi, obu zepe na noge. Nosi tevsiju i spusti je na sećiju pa nam pruži dvi kaš'ke. A mutuša, up'la mljeko u kom je do maločas plivala, pa sve podrtava kako god se tevsija njiše. Voda krenu na usta, nikad dočekat prvog zalogaja. Uzesmo po kašiku u šake i onako iz tevsije. Čini mi se da je nisam ni spustio do usta a već niz grlo sletila.

Ukus da se opisat' ne mere, il' je zato što sam bio puno gladan. Najedoh se ko nikada, sve kaš'ku oblizujem. Ostalo je još nekol'ko komada. Jeo bi ja još a nekako me stid. Misliće Mina da sam iz gladi utek'o. Tek na kraju jela, kad smo sve pojeli pitam Minu šta to metne u mutušu da je takva ukusa.

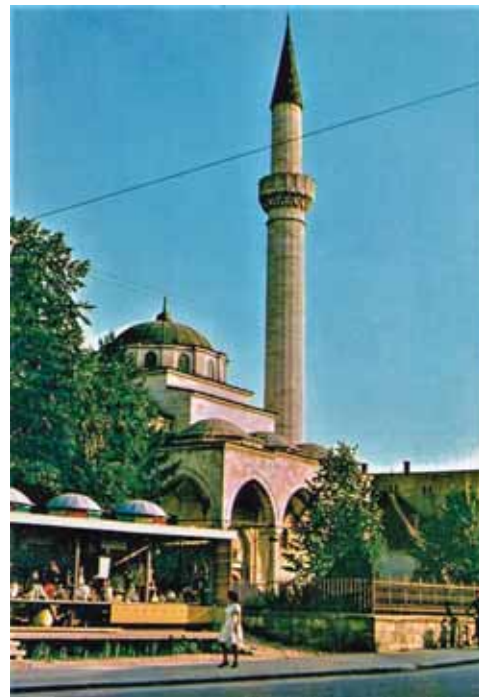
"Sine dragi, dva k'ompira, malko cr-venoga luka, soli, sode i jedno jaje. Malko brašna i vode i to dobro pomiješam", tiho, nasmijana lica kaza Mina skromno.

"Ma znam Mino", velim ja, "ali onaj ukus što ima u mutuši, šta ti je to?"

"Eh ja ti stavim malko i mljevena bibera, zato je čudna al' ukusna. Al' se mora dobro zapeći s gornje i donje strane", nastavlja Mina a ja slušam.

"Ma ja ti prvo zagrijem zejten u tevsiji pa tek onda sipam smjesu. Vidio si i sam, bona, dodam malko ml'jeka i ona je ko bonbona.

"Nisam znao da se prvo zejtan zagrije", odgovorim ja ko da sam ja nekad pravio mutušu.

Smrkava se već. Vakati je da se pojavim pred kućom. Krišom, vratim se u babinu avliju iza kuće. Mora da su me čuli kad sam hrndo vratima avlije. Prvo se pojavi dajdža Fuad odnekud i hrupi mi iza leđa. Ufati me za uho i povuče iza kuće. Vrisak se prolomio avlijom, koliko sam zajauk'o. Strašno me zabolilo. Tu pred kućom me pit'o đe sam dosad bio. "U podrumu", lažem ja a on ko da je znao pa veli:

"Lažež, nis' bio tamo, ja sam gled'o u podrum, nije te bilo", pa fljass.

Odvali mi tak'u šamarčinu da sam odmah pao na zemlju. I dan danas ne čujem dobro na to uho ali pamtim dobro Mininu mutušu...

Projde o'tada dosta vaktā. Proteče puno Vrbasa i ovog našeg potoka Postranca. Sve se nekako izm'jen'lo. I vakat i narod.

Nejma više ni moje matere ni njezinog babe, nejma ni mog dajdže, a ni Mine, ni babe moga. Rahmetli su svi. Al' mi nekako ostaše u sjećanju ove teške materine batine, onaj dajdžin šamar, a ponajvše: Minina mutuša. Fala joj.

SLOVO O
ALIJI
MAHMUTOVIĆU

Dobri
ključar grada

Piše: Slobodan PEŠEVIĆ

Poslao sam mom prijatelju Mirsadu Filipoviću e-poštom čestitku povodom jubileja časopisa "Šeher Banjaluka". Odgovorio i zahvalio uz molbu da nešto napišem "o sportskim događajima na banjalučkoj sceni, posebno fudbalskoj". Nažalost, u tom "fahu" sam više nego "invalid": posljednji put sam na Gradskom stadionu bio i odgledao (izdržao) jedno poluvrijeme utakmice. Sjećam se da je to bila utakmica između Borca i Drine iz Zvornika davne 1997. u ni sam ne znam kojoj ligi. Napustio sam "svoju" kabinu u novinarskoj loži uz koju su nekada sjedili i izvještavali "jedan" Aco Ravlić ili Limun Papić. Izdržao sam 45 minuta i otišao rekavši u sebi: "Zbogom i nikad više".

Zato ću samo djelimično poslušati Mirsinu molbu ali sa tekstom koji nema veze sa sportom jer se ovom oblasti "bavim" - što se Banjaluke tiče - samo u pluskvamperfektu i sjećanju. Ovo slovo za "Šeher Banjaluku" posvetiću Aliji Mahmutoviću - našem Ali.

Da sam ja urednik "Šehera" stavio bih malo duži naslov uz ovaj tekst. Glasio bi "Kako su banjalučki urbanisti ukrali Aliji Mahmutoviću entuzijazam". Ali, neka ostane "slovo". A zašto ovo pišem?

Dugo nisam vidio, niti sreo dobrog čovjeka Aliju - našeg Alu. A odkako sam u penziji, često pješačim na relaciji Čaire (gdje stanujem) - Gradski most - Sitari - Gornji Šeher i onda nizvodno od Vrbasa nazad preko Hiseta. Pao mi je na um prije i za vrijeme aprilskih svečanosti povodom Dana oslobođenja Banjaluke - 22. aprila. A nije bilo davno - mislim prije četiri godine - grupa naših sugrađana je pokrenula peticiju da se Ali kao "dobrom duhu grada" dodijeli priznanje. Nije prošlo. Inicijativa sa ovim predlogom nije obnovljena. Ponestalo upornosti ili...?.

Da sam ja Igor Radojčić, aktuelni gradonačelnik Banjaluke (na moju sreću, nisam), ili da se "pitam" za nagrade Grada (ta je moć u drugim "rukama"), Aliji Mahmutoviću bih dodijelio priznanje koje, nesumnjivo, zaslužuje - "Ključeve grada Banjaluke". Ale bi, siguran sam, otključao vrata za sve one koji su prognani, koji su pod silom i prijetošću otišli iz Banjaluke, za sve one koji su naučili plivati u Vrbasi i Vrbanji, za dobronamjernike, za ljude koji vole ljude i one koji najdublje udišu banjalučki zrak...!

Alu, rekoh, dugo nisam sreo, vidio a nedavno se obradovao kao malo dijete. Ušao je u jednu banjalučku kafanu gdje sam bio sa društvom, potapšao me i poljubio u - rame. Dobrica Ale i čovjek velikog srca za koga

mogu staviti ruku u vatru da ni "mrava nije zgazio", da nikome nije poželio ništa loše, ružno. Naprotiv, Ale je toliko bombona podijelio djeci da bi se mogla snabdjeti i mega samoposluga pa i čitav market. Kada sam ga ugledao, sjetio sam se priče kako je - prije nekoliko godina - dobio Ale na nekoj đenzari dobio kovertu sa povećom sumom novca. Od prijatelja sam čuo kako je Alija Mahmutović sve pare dao - poklonio jednoj samohranj majci koja mu je rekla kako su ona i djeca - gladni. Aferim, Alija. Svaka čast - blago rečeno. Humanost bez granica. I kako ga ne voljeti.

A zašto sam Mirsi predložio drugi naslov? Evo, zašto. Znaju to mnogi Banjalučani da je Ale u dokolici često - uspješnije nego profesionalni saobraćajci u plavim uniformama - regulisao saobraćaj na raskršću ispred Gradskog mosta. Njegova pomoć je bila dragocijena vozačima u "špicovima" i saobraćajnim gužvama, ali i na drugim lokacijama.

Alija Mahmutović je regulisao saobraćaj i

na "zelenom mostu" kojim se vozi(lo) u jednom smjeru. U jednoj ruci Ale je držao "ceker" a dugom rukom puštao vozila sa jedne i druge strane. Naizmjenično i bez greške. I vozači su u Ali imali puno povjerenje. Zahvaljivali se se mahanjem ili kratkim zvučnom signalom. Radio je to sa puno entuzijazma i posvećenosti.

Sada Ale nema ni na raskršću - urađen je kružni tok - a ni na "zelenom mostu". Željezni je srušen u julu prošle godine, a novi betonski još nije završen i pitanje je - kada će. Valjda i zbog ove izmjene režima saobraćaja u Banjaluci dobrog Alu Mahmutovića potpisnik ovih redova nije dugo vidio. I silno se obradovao nedavnom slučajnom susretu.

Eto, ako urednik dozvoljava malo privatnosti, zašto se Mirsi izvinjavam što nisam uslišio njegovu molbu da napišem neko "slovo" o "Abidu, Huni, Jusićima, Smileskom, Borčevoj zlatnoj generaciji". A sa njima sam, uz rukometaše Borca i pokojnog Marjana Beneša - kao novinar - obišao pola Evrope.

Ale sa svojim Banjalučanima

Memorijal „Goran Terzić“

Učesnici izložbe sa urednicom portala e-Trafika

Fotografija kao umjetnost

Priredio: Mišo VIDOVIĆ

Fotografije: Mirjana Ribić

Memorijalni konkurs „Goran Terzić“ kao podsticaj mladima da se posvećuju umjetničkoj fotografiji – Pobjednik četvrtog memorijala Aleksandar Čavić.

Sjećanja na umjetnika fotografije Gorana Terzića žive; po četvrti put, u organizaciji banjalučkog internet portala e-Trafika, a posebno zahvaljujući i urednici ovog medija Vanji Stokić, koja je i ove godine uložila ogroman trud i napor, organizovan je memorijalni konkurs za fotografiju „Goran Terzić“. Na konkurs je stigao veliki broj radova sa prostora bivše Jugoslavije - svrstanih u pet kategorija – Događaj, Mašta, Kultura i umjetnost, Život i Ljudi mog grada. Inače, već tradicionalno, u Domu kulture (Banski dvor) je u junu priređena i Memorijalna foto-izložba “Goran Terzić”.

Posjetioci su imali priliku da vide 72 odabrane fotografije, koje je snimilo 38 umjetnika foto-objektiva. U razgovoru za portal e-Trafika, pobjednik četvrtog memorijalnog konkursa “Goran Terzić”, banjalučki fotograf Aleksandar Čavić istakao da je to za

njega velika čast, ali i dodatna motivacija da u svom poslu bude još bolji, i da opravda očekivanja ljudi koji prate njegov rad. Čavić ističe zajedničku radost da umjetničkim putem velikog čovjeka i tvorca Gorana Terzića stupa sve više autora, među kojima i mladih,;

“Goran je živio ono što je radio. Često smo se sretali na zadacima, s obzirom na to da smo obojica u to vrijeme imali dnevne redakcijske zadatke, te sam često od njega dobio i odličan savjet, ali i pohvalu. Ono što mi se posebno sviđa kod nas fotografa, jeste što u našim odnosima nema trunke sujete i što se međusobno podržavamo. Takav je bio i Goran. Podržavao je mlađe kolege, ali i one koji su s njim počinjali ovaj “fotografski” put. Anegdota je bilo mnogo, ali često sam se smijao njegovoj izjavi kad se sretnemo na terenu: “Evo, Čave, danas ću imati novu

profilnu fotografiju...”

Ako “prelistamo” biografiju Aleksanda Čavića, nailazimo da se fotografijom počeo baviti u srednjoj školi - a kao fotoreporter starta u Nezavisnim novinama, gdje postaje i urednik fotografije. Unazad nekoliko godina radio je kao fotograf u Gradskoj upravi Banja Luka, a treba podsjetiti i da je prvi fotograf koji je na konkursu “Goran Terzić” dva puta ponio epitet najboljeg. Naime, osim glavne nagrade za fotografiju pod nazivom “Deda Vlado”, dobio je priznanje najboljeg i u kategoriji Kultura i umjetnost za fotografiju “Kabare”.

Goran Terzić je bio saradnik i magazina “Šeher Banja Luka”, radio je za portal e-Trafika, njegove radove mogli su vidjeti i čitaoci Nezavisnih novina, Buke, a objavljivao je i za foto agenciju Pixell iz Zagreba. Proslavila ga je Facebook stranica „Ljudi Banjaluke“, gdje je objavljivao portrete Banjalučana i priče o njima. Dobitnik je brojnih nagrada sa svoj rad, posljednja - Grand Prix “Stjepan Sekulić”. Preminuo je 19. januara 2015. godine, u 57. godini života.

Piše: Sadiq BEGLEROVIĆ

Za bistru Suturliju mnoge Šeherlije i Banjalučane vežu najljepše uspomene; Svakog vikenda tu se teferičilo i pjevalo, a prva kupanja i skokovi bili su već u aprilu.

Suturlija:

Od mlina do Devince

Naselje **Suturlija** širilo se uz rječicu koja mu je i posudila svoje ime, a proteže se od kuće Fadila Mustajbašića i betonskog mosta, uzvodno, do Velike krivine, zavoja gdje se nekad nalazio mlin Sulje Čukura. Na prostoru betonskog mosta nekada se nalazio drveni, te Erbanov mlin, koji su porušeni u drugom svjetskom ratu.

Kuće se nižu uz lijevu obalu Suturlije, kuda prolazi i cesta, dok je desna strana strma i samo mjestimično ima prilaz rijeci, tako da je tek nekoliko kuća podignuto na pogodnim mjestima povezanim s cestom mostićima. Poslije krivine kod Čukurovog mlina i mosta, ispod Velike kosine, nalazilo se romsko naselje kućeraka, građenih od raznih materijala, koji su kasnije, kako je rastao standard stanovnika, dobijali savremeniji izgled, od cigli i betona. Mnogi stanovnici su se preseljavali i u stanove. Žitelji ovog naselja uz Suturliju bili su aktivni u Vatrogasnom društvu i KUD-u »Budućnost«. Nažalost, u vremenu između 1992. i 1995. godine kuće su uništene, a njihovi stanovnici su morali naći utočišta širom Evrope, najviše u Italiji.

Za rječicu Suturliju mnoge Šeherlije i Banjalučane vežu najljepše uspomene. Svakog vikenda tu se teferičilo, pjevalo i veselilo. Posebno je bilo lijepo za vrijeme prvomajskih praznika, kad su ovdje dolazili izletnici sa svih strana, čitave porodice, koje su morale i poraniti da bi zauzele što bolje mjesto, što bliže vodi. Prvo kupanje je bilo već u aprilu, a prvo kupalište bazen zvani Buget.

Poslije mlina Sulje Čukura i romskog naselja dolazilo se do vrela zvanog Fejz bunar. Sada je tu česma sa veoma hladnom i pitkom vodom. Uzvodno od česme, kojih dvadesetak metara, dočekuje nas najuži i najduži dio Suturlije sa bazenom zvanom Kazani. Iznad vode uzdižu se sa obje strane visoke stijene sa kojih su u vodu skakali samo najhrabriji kupaći. Od Kazana tjesnac se širi u Livadu iznad koje je najljepši dio za kupanje, Devince. Na tom mjestu uvijek je bilo najviše izletnika. Dolazilo je i staro i mlado, da uživaju u ljepoti i zelenilu rječice Suturlije. Odatle nije daleko ni brdo zvano Londža na kojem je nekad bila tvrđava (utvrđen grad), koja je Turcima, po nji-

Suturlija

Kad nabuja k'o oluja,
plahovita, strahovita,
nosi smeće i drveće
a iz svog korita neće
da ljudima belaj pravi.

Jok,
ona je jaran pravi,
zimi velika i hladna,
ljeti topla i snena
k'o rođena žena,
hladi nas i mazi,
svima lijepo prija
naša Suturlija.

Mirsad Omerbašić

Suturlija

Uz rijeku uzlazim, A onda niz rijeku, s kamena na kamen, kao mjesečar,
s oblaka na oblak.
Kamen me zaustavi, i rijeka.
Napisah na kamenu: ugarak može da govori.
Sunce me crveni, ljut jačam.
Obadi me napadaju. Uz pijesak, jedan po jedan, mrtav u rijeku pada.
Mirišem životom, kupam se.
Shvaćam oca, kad me sa četiri godine baci u rijeku, i moje drugo krštenje.
Sunce najavljuje smiraj dana, to moja koža potvrđuje.
Uzimam vojničku košulju, s grane, a svu ovu ljepotu ostavljam gdje je zatekoh.
Prati me rijeka.
I njen miris života nosim.
Da sam drvo, bio bih vrba ili jošika, bio bih svako drvo,
što kraj rijeke raste.
Još uvijek mirišem na rijeku.

Jovan Joco Bojović

hovom dolasku 1528. godine poslužila da tu smjeste svoju vojsku. Razvojem zanatstva i trgovine, u tvrđavi i oko nje, najavljuje se i budući život naselja Gornji Šeher.

U Suturliji danas, uz starosjedioce, ima i pridošlih porodica: Mustajbašić, Travljak, Omerović, Crljenković, Sofić, Čukur,

Tufekčić, Velić, Šabanović, Arifagić, Vejzović, Sarajlić, Kušmić, Suljagić, Kulenović, Memić, Ramić, Hasanić, Imširović, Škandrić, Todorovac, Imamović, Rešić, Plivac, Karabašević, te, u Londži, Šalakov, Trokić, Sofić, Erbab, Imamović, Čukur, Nadarević, Ramadanović, Aldobašić, Malkić, Zukanović, Lišnja.

Veliki most koji povezuje obale Suturlije

Autor Džabir Maglajlić

Kupalište Devinica na Suturliji

Bešićeva prepelica

Napisao: Fuad BALIĆ

Prije skoro četrdeset godina (od vremena pisanja ovog teksta, 2008.) bio sam u delegaciji koja je posjetila nordijske zemlje, Dansku, Švedsku i Norvešku, kako bismo upoznali kulturni i umjetnički život ovih najkulturnijih evropskih zemalja.

Prilikom posjete Štokholmu, u programu smo imali i posjetu parku skulptura i fontana istaknutog švedskog vajara Karla Millesa. Prva misao mi je bila – kako bi bilo lijepo da moj prijatelj Ahmed, saradnik u brojnim kulturnim i mikrourbanim projektima, posjeti ovaj park-izložbu na otvorenom prostoru.

Brzo su prošle godine mladosti i dužeg mira na Balkanu. Negdje oko ponoći, u Njemačkoj, 1995. godine, sablasno je zazvonio telefon koji je uglavnom donosio crne habere o pogibijama, smrtima, progonima, izgonima, hajmovima u dalekim hladnim i sivim zemljama, novim telefonima sa puno brojeva i novim adresama koje, u izgovoru, lome jezik čudnim glasovima. Prepoznajem glas kojeg u ovom

nevremenu nisam čuo već nekoliko godina. Glas Ahmeda Bešića. Pitam ga odakle se javlja, a on tiho odgovara: »Iz Štokholma!«

Prvo što sam ga upitao, bilo je – da li je posjetio Millesov park skulptura?

»Nisam još stigao, ganjamo neke papire, a i smještamo se u novi stan, gdje se ponovo kućimo poslije pljačke u Banjaluci.«

Vesna, iz kreveta, bunovno mi govori da nisam normalan, jer treba da ga pitam gdje mu je kćerka Adna, pa majka, braća i sestre iz Starog Majdana, i gdje mu je njegova ratna saputnica Zejfa. Odgovor je bio – svi su živi i zdravi, i rasuti po cijelom dunjaluku.

I on je prošao kalvariju hiljada i tisuća Banjalučana i Banjalučanki, od naših sugrađana sa Veselog brijega do profesora Univerziteta. Izbacivanje, gubitak potvrde za kretanje po svom gradu, pa put u crnim čamcima preko Save u neizvjesnost Bijelog svijeta, na dalekom sjeveru. Strahovlada Brđana i Župljana po direktivama iz Akademija i Matica na Istoku i Zapadu i dogovora u lovištu Mračaj, našla je brojne izvršioce i među kulturnim radnicima, umjetnicima, novinarima i ljudima iz obrazovanja!

Društvo »Hercegovina«, i novi brojni sapatnici i saputnici omogućili su mu da dobije svoj atelje, i da ponovo vaja, ovog puta švedsku glinu. Kao rezultat tog prijateljstva sa poduzetnim Hercegovcima, nastalo je više od 300 skulptura i figurina, prepoznatljivih po Ahmedovoj eleganciji i poetskoj ljepoti oblika, pretvorenih vrbaskih oblutaka! Zaredale su izložbe – Utstallningi zajedno sa prognanim umjetnicima iz Banjaluke i BiH i novim prijateljima iz Švedske.

Kruna tog neumornog rada i talenta – svečano otkrivanje Ahmedove skulpture u jednom štokholmskom parku, poetizovana ptica prepelica-Ripa u bronzi, 5. maja 2001. godine, uz bosanskohercegovačke igre i pjesme, u izvođenju folklorne grupe »Nur«, koreografa, Banjalučanina Muhameda Tufekčića, u autentičnim nošnjama njegove Emine i Safikadune!

Na svome tranzistoru, te na TV-stanicama, švedskim i stranim, na stranicama naših novina koje su se teško dobijale na kioscima, u »Bosanskoj pošti«, koja izlazi u Norveškoj i Švedskoj a čita se, kao i naši »Banjalučki žubori«, po čitavom svijetu, Ahmed je redovno pratio sve što se događa u njegovoj Bosni. Brinuo se za sudbinu njegovih pedeset bronzanih portreta antifašista, heroja, revolucionara, istaknutih velikana kulture i umjetnosti.

Plašio se da barbarizam neofašista i neonacista ne uništi njegove spomenike narodno-oslobodilačkoj epopeji i antifašizmu, njegovi monumenti na Gliginom brdu pokraj Dobrljina, na Orlovcima na putu Prijedor – Kozarac, na raskršću putova na Ahmedov Stari Majdan, i na drugim mjestima.

Poslije Dejtonskog sporazuma došao je u Banjaluku, pa smo zajedno otišli da posjetimo ostarjelu majku Fatimu koja se, poslije izbjeglištva kod kćeri u Mostaru i Zagrebu, vratila u svoj Stari Majdan, gdje joj je ipak, i pored svih patnji i čežnji, najljepše, i gdje je bila najrahatnija. Na zid iznad sećije ponovo je stavila veliku uokvirenu fotografiju, na kojoj Ahmed i ja predsjedniku Titu uručujemo Ahmedovu bronzanu skulpturu pjetlića. Majka je bila i na postavljanju kamena temeljca za obnovu zapaljene i porušene čaršijske džamije. Nismo ni znali da je to bio posljednji susret sa majkom Fatimom, koja je presvisla od tuge za rasutom djecom i unučadi.

U Banjaluci, prije njegovog novog odlaska-povratka u Štokholm, napili smo se hladne vode iz ibrika njegove bronzane Emine-Safikadune, koju je samo za nas »donijela« sa obližnjeg Studenca. Bila je ponosna da mnogim putnicima-namjernicima, a posebno djeci i starima, danonoćno gasi žeđ, stojeći ponosno u malom parku, na temeljima Ferhat-pašinog konaka i Gradske općine. Postavljanje ove biste na mjesto koje je i pripada, omočili su ranije Društvo prijatelja banjalučkih starina, Opština Banjaluke i preduzeće »Cvjećar«.

Bili su to, nažalost, posljednji gutljaji iz Emininog-Safikadinog ibrika.

Urbicid i kulturocid se nastavljao, ali sada drugim metodama. Nisam imao hrabrosti da mu telefonski saopćim o sudbini njegove i naše Emine i Safikadune. Neko od Banjalučana ipak je putem interneta prenio svijetu tužnu vijest:

»Obezglavljen spomenik kod Gradskog mosta. Nestala u noći – Vandalizam: glava plivala Vrbasom«, »Glas«, Banjaluka, 21. novembra 2003.

Novinarka Žana Božić pita se u svome tekstu: kome je zasmetala legenda ljubavi? »Blic«, 6. juli 2006. Ipak se pitalo i pisalo, jer su godine 1992. i 1993., na svu našu sreću, bile za nama!

Skulpture Ahmeda Bešića su, na svu sreću, bile – makar nakratko - ponovo u Banjaluci – na izložbi u okviru petog susreta Banjalučana (11. – 18. jula 2008. godine). Najveću podršku ovoj specifičnoj izložbi dali su Ahmedova kćerka Adna, koja živi i radi u Frankfurtu na Majni, Slobodan Rašić Bobara i brojni prijatelji. Izložbu shvatamo kao prvi korak za veliku retrospektivu Bešićevog stvaralaštva u Banjaluci i Štokholmu, zatim za pripremu i objavljivanje prigodne monografije i revalorizaciju Ahmedovog stvaralaštva u stalnoj postavci Savremene umjetnosti Bosne i Hercegovine u Umjetničkoj galeriji BiH u Sarajevu, gdje nije zastupljen ni s jednim svojim radom, a dobio je svoje mjesto u Štokholmu, gradu sa najvećim brojem skulptura na svojim prostorima i dijelovima grada.

Bešićeva prepelica u štokholmskom parku u Ragsvedu najbolji je dokaz da ljepota i umjetnost nemaju granica, i da uvijek svojim porukama nadmašuju zlo.

*(Iz desete knjige
Banjalučkih žubora
»Tražim grad«, 2008.)*

Piše: Marjan Hajnal

U kolumni „*Bila je to, ipak, najbolja država*“ – s podnaslovom „*Priča o Valterovom dobu*“, bez posebne svjesne namjere da bude takva, napisah jednu od, možda, najdužih rečenica o Titu, u kritičkom tonu sročenu, uz nastojanje da budem što objektivniji.

Nije Tito bio nikakav svetac. Čak ni fama o tome da li je bio pravi ili neko drugi, nije relevantna spram djela svima nam poznatog Tita. A njegovo djelo je SFRJ, sa svim prednostima i manama.

Mane te države su poznate, koje minuciozno nabrojaše defetisti, nihilisti, negatori, neprijatelji.

Naravno, da bih ispoštovao princip naučno-analitičke objektivnosti, neke od njih pomenuo sam u toj (znam da će je maliciozni proglasiti „famoznom“) rečenici o Titu. Kao Bosanac i Jugoslaven, svjestan sam da su prema Bosni napravljeni loši koraci, da bi se ugodilo nikad utihlim apetitima prema njoj, međutim, kriviti Tita kojem moderna Bosna duguje svoj novi procvat, posebno nakon besramnih zlodjela najvećih izroda rođenih na njenom tlu, što se obično “zaboravlja” i “previđa”, nema nikakvog ni smisla ni uporišta.

Puno toga ostaje diskutabilno: zašto Tito nije odmah dopustio Bosanstvo i Bosanski jezik, zašto je narodnostima u Bosni dopustio naziv dominantnih naroda (Srbi i Hrvati, nadredivši ih Muslimanima/Bošnjacima koji

Kada post Val

su se morali izjašnjavati ili kao Srbi ili kao Hrvati), zašto nikad nije posjetio Jasenovac, zašto ga optužuju da je preko Jovanke vladao Srbijom i da li ga je ona stvarno izdala ili je to bio plod zavjere nacističkog omladinca Staneta Dolanca cijenu čije uloge je ona platila kao i mnogi drugi, zašto je amnestirao četnike, zašto je poštedio Franju Tuđmana, zašto je utajio dokumente o Hadž-Aminu i Kurtu Valdhajmu...?

Često se pojavljuje i pitanje: Da li će se ponovo ujediniti narodi i narodnosti bivše Jugoslavije? Moj odgovor bi bio protiv-pitanje: zašto ne? Ali ne sa sjedištem u Beogradu, već u jednom od gradova u RBiH – Stolac, Travnik, Jajce, Visoko, Srebrenik... ili, da vlast bude administrativno decentralizirana, kako bi se svakom od ovih gradova vratio njegov povijesni značaj. Koliko god da je trenutno loše stanje u Bosni, jedino u njoj počivaju i kohezivni faktori koji bi u nekoj skorjoj budućnosti mogli biti faktori okupljanja ljudi koje povezuje puno toga. Ali, bitno je da svi priznaju Bosnu, da se poništi veleizdajnički dejtonski ustav, da se prizna počinjena agresija i svi genocidi nad njom. Bez takve Bosne iluzorno je svako drugo planiranje na mikro i makro planu.

Ako sad isključim sebe i svoj ugao promatranja, nakon par citata koji slijede, svi maliciozni i preambiciozni u negiranju svega pozitivnog što je donijela jugoslovenska socijalistička revolucija i pobjeda nad fašizmom i kleronacizmom, trebali bi se dobro zamisliti nad vlastitom pozicijom, gdje su oni kao ljudi?

Istina, dogodio se Goli otok, možda nije trebao, a možda se morao dogoditi. Prije toga, dogodio se Bleiburg (kojeg sramno nazvaše „križni put“, kao da može imati bilo šta zajedničko sa Hristovim putem pod križem do Golgote). Niko punoljetan, koga je predvodio

la je ojao lter

Vjekoslav-Maks Luburić, nije bio nedužan! Zar je smisao partizanske borbe bio da se ubijaju nedužni civili? Svi koji su nedužni stradali, kao kolateralne žrtve, stradali su zahvaljujući najsvirepijim zlikovcima okupljenim oko Pavelića i Luburića (obojica, nažalost, rođeni u Hercegovini).

Trebalo je biti domišljati vispreni inženjerski Josip Broz, pa se znati izboriti protiv vanjske i unutarnje nemani, združene da uništi sve humano u Jugoslaviji. Imao je grešaka Broz, velikih i malih. Uporede li se i najveće sa sadašnjim stanjem na prostorima zemlje koju je vodio, nije teško doći do zaključka šta je to što je motiviralo poznate ljude da iskažu svoje divljenje Titu. Pa njemu su odali poštovanje i najveći neprijatelji, kao njegov imenjaka **Goebbels**, koji se zgražao nad zlodjelima NDH. **Heinrich Himmler**, komandant SS-a i Gestapo-a, izjavio je: „Doista, moram reći da je taj veteranski komunist, taj gospodin Josip Broz, dosljedan čovjek. Šteta što nam je neprijatelj. Doista je zaslužio svoj maršalski čin. Želio bih da smo imali desetke Tita u Njemačkoj.“

Jean-Paul Sartre: „Jugoslavija je realizacija moje filozofije.“

Lordan Zafranović: „Titova Jugoslavija je bila vrhunac civilizacije naših naroda.“

Predrag Lucić: „Jugoslavija je bila naša EU – sanjali su je najbolji, a srušili najgori.“

Abdulah Sidran: „Jugoslaviju su kreirali najbolji, a svirepo, nemilosrdno, pljačkaški – uništili najgori. Da je bila sto puta gora nego što je bila, opet bi bila sto puta bolja od svega što je nakon nje nastalo.“

Džoni Štulić: „Jugoslavija je okupirana. Zato ne sviram.“

Veselin Vujović: „Žalim za Jugoslavijom, danas bismo vladali u svim sportovima.“

Haris Džinović: „Za mene se Juga još nije

raspala, svi smo i dalje naši.“

Rade Šerbedžija: „Ja bih svu svoju holivudsku karijeru mijenjao za one srećne dane koje sam živio nekada davno na tim južnoslovenskim prostorima.“

Vedrana Rudan: „Umirem od nostalgije za Jugoslavijom. Tito je danas veći nego ikad.“

Radko Polić: „Biće ponovo Jugoslavija.“

Kokan Mladenović: „Nisam Jugonostalgicar, ja sam Jugosloven.“

Zlatko Vujović: „Ko nije plakao za Titom taj laže.“

Igor Mandić: „Bolje nova Jugoslavija nego podstanarstvo u EU.“

Sergej Trifunović: „Jugoslavija nije bila tamnica naroda.“

Mate Parlov: „Kako ja mogu biti nacionalist kad sam svjetski prvak?“

Ivan Ivačković: „I danas ljudi stoje uz Hej, Sloveni!“

Arsen Dedić: „Jugoslavija je predstavljala

šansu za svakog.“

Ljubiša Samardžić: „Prošlost u vrijeme Tita je bila bolja.“

Kemal Monteno: „Bolestan sam od tuge za Jugoslavijom.“

Josip Pejaković: „Kako da poslije Jugoslavije prihvatim ovaj jad i bijedu?“

Dževad Prekazi: „Vaspitavan sam kao Jugosloven.“

Rastko Močnik: „Ja sam bio protiv razbijanja Jugoslavije i još uvijek mislim da je to bila velika historijska greška. Slovenija je njemačka kolonija, Jugoslavija je bila bolja od EU.“

Marjan Beneš: „Zakleo sam se jednom Titu i sa tom zakletvom ću otići u grob.“

Jürgen Habermas: „Jugoslavija je bila divan projekat. Uvijek sam mislio da ostane takva. Hans Ditrh Genšer (tadašnji ministar spoljnih poslova Njemačke) je napravio strahovitu grešku s preranim priznanjem Hrvatske.“

Eh, tugo dijasporska

Tekst: Senada Bešić

Foto: Goran Mulahusić

Davno je bilo kada su njene oči sjajile životnim sjajem. Kada su se njene usne širile u veseli osmijeh dok je posmatrala svoje najdraže. Davno je bilo kada se njeno tijelo sa žurbom i poletom kretalo u kući među poznatim stvarima pripremajući meze, večere, sa radošću dočekujući drage goste, prijatelje, komšije. Davno je bilo kada su njene ruke sigurno i spretno peglale košulje svom jedinom sinu i kada ga je ispraćala do avlijskih vrata ponosna na njega, na njegovu mladost i ljepotu.

Davno je bilo kada je imala osjećaj da diše punim plućima, da se grohotom smije, da može da spava dubokim snom, da može da jede a da je svaki zalogaj ne davi u grlu, da može da razgovara sa drugima a da joj se rečenice ne prekidaju dubokim uzdasima, da može da planira vrijeme. Da može da se brine o svom zdravlju, da je nešto materijalno na svijetu može usrećiti, da primjećuje da je proljeće i da sve lista ili da je jesen i da to isto lišće opada, da je nešto postalo skuplje ili jeftinije, da se vlade smjenjuju.

Svakodnevn život već godinama živi nazor, na muku, na moranja. Samo je vjera u Boga ostala svjetionik u mraku koji je zavladao kada su ga izveli iz kuće i pred ulaznim vratima mu pucali u leđa kada se on okrenuo da joj kaže da se ona vrati u kuću i da će sve biti dobro, da je to samo rutinska provjera.

U tom košmaru toga ranog svitanja je neko odgurnuo u stranu,

povukao za ruku i uveo u neki autobus; krik i užas ostali su sleđeni na njenom licu. Kao u magli je vidjela druge žene i djecu oko sebe sa čudnim, beživotnim izrazima u očima. Nekoj ženi se niz noge slijevala krv dok je u rukama ljuljala veliku lutku i pritiskala je čvrsto na prsa, nesvjesna svoje razgoličenosti u tankoj, ljetnoj spavaćici. Djeca rasuta po sjedištima autobusa kao krpene lutke su gledala ispred sebe velikim zaplašenim očima drhteći kao zarobljene ptice.

Sanjam, pomislila je na trenutak, Bože, daj da se probudim i da sve bude samo ružan san. Zrak je bio gust i ljepljiv kao krv, gušio je i pritiskivao.

Nakon nekoliko dana bez hrane i vode provedenih pod otvorenim nebom, slušajući zlradi smijeh i vrijeđanje pijanih vojnika, lavež pasa i muk raspuštene stoke, plač djece i strepnju žena, slušajući odjek oružja u daljini i šapćući ne otvarajući usta. Ti si jedan, Ti si kadar, samo mi Ti budi u pomoći... vratila se svojoj kući. Nogama teškim kao olovo prešla je nekoliko koraka od avlijskih vrata do kućnoga praga dok su se usne nijemo pomicala po ko zna koji put ponavljajući istu molitvu; Ti si jedan, Ti si kadar.

Dugo je stajala na kućnom pragu tražeći trag njegovog tijela, tražeći neki znak da je ostao živ, da su ga samo ranili. Kada je ušla u kuću vidjela je da ništa nije bilo na svom mjestu. Sve je bilo ispreturano, isprevtano, prosuto i rasuto, poderano i pocijepano. Slike sa zidova ležale su polupane i poderane po podu, otisci stopa vidjeli su se na njenom krevetu. Mehanički, kao robot, počela je raspremati svari, sklanjati i čistiti oko sebe, stavljajući vodu da se grije da se može oprati, da može otići u grad i raspitati se kod prijatelja i komšija, da može otići u bolnicu i potražiti ga tamo, odnijeti mu čiste stvari da se presvuče, da ga zagrlji i osjeti njegovu toplotu i da je on umiri riječima da će sve biti dobro.

Godine su joj prošle u nadi i traženju. Neki su bivši prijatelji samo čuteći okretali od nje glavu, neki su lagali a neki su je i vrijeđali i govorili da je znala šta joj sin radi. Provocirali su je i prijetili joj ali ona se nije

PANSION VILLA EVA

OMIŠALJ - OTOK KRK

SAMO 5km od aerodroma RIJEKA

*Bara 5 km från flygplatsen Rijeka
otvoreni smo cijelu godinu*

Vi har öppet hela året

Privatna plaža, restoran i pizzeria u sklopu pansiona

Privat strand, Restarung och Pizzeria tillhörande själva pensionat
više informacija na WWW.VILLA-EVA.COM

Mer informatio på

Stan u centru Banjaluke 60 m², centralno grijanje, drugi sprat, renoviran...

U Mjesnoj zajednici Centar 2, naselje Sime Matavulja br. 12, prodaje se stan ca 60 m² (dvosoban/preuređen u trosoban), drugi sprat, sa liftom, kod stare bolnice i ispod tranzita, lamela do nekadasnjeg kafica Ring, preko puta PIO, bivse naselje Ante Jakića, s pogledom na staru bolnicu, 3 minuta do Boske ili hotela Bosna, obdanište ispod prozora, blizu trgovinski centar i druge pro-davnice. **Kupatilo/Wc** preuređeni savremeno s pokretnom kadom, **novi svi prozori sa ALU roletnama**, renovirani **unutrašnji zidovi** do vanjske strane zgrade, **centralno grijanje**. Cijena **55.000 eura**. Informacije mobil u Švedskoj: **0046739534803** ili BiH **00387603370866** i **0038765300201**.

Sobe i apartmani na Čiovu povoljno!

Na poluotoku Čiovo (kod Trogira), Adresa: Čiovo, Donji okrug, Ulica **Osoje 9, broj 4** - iznajmlju se jako povoljno **sobe, pomoćni i uređeni apartmani**, udaljeni **od mora ca 20 – 50 metara!** Posebno povoljno duži boravci za parove, grupe ili veće društvo. Zainteresirani za duži povoljan boravak mogu dobiti i prigodno zaposlenje u ugostiteljstvu i različitim zanatskim zanimanjima. Dio apartmana iznajmljuje se i preko zvaničnih agencija, a pomoćni apartmani (nepotpuno opremljeni) i sobe mogu se rezervirati preko viber mobila: **00385957304698 Muharema Hadžiselimović**, ili e-mail: lastro.hadziselimovic@gmail.com

bojala, nikada se nije bojala smrti ali kada su joj jedne noći bacili bombu na ulazna vrata znala je da mora otići. Morala je otići i živjeti da bi mogla njega pronaći i njemu pomoći.

Nizale su se tako godina za godinom u nadi i traganju. A sa svakom godinom koja je prolazila ona je bivala sve manja, sitnija, očiju uvelih i dubljih bora. Kada su se otkrivale nove grobnice davala je krv u nadi da njeni nalazi i podaci neće odgovarati niti jednom od pronađenih leševa. Nadala se da će se on samo odnekud pojaviti jer on je nekuda odveden, zatvoren, on je živ. Samo je dva puta bila u svojoj čaršiji i jednom prošla kraj sada već oronule kuće sa požutjelim, poderanim storama, avlije zarasle u korov sa lancem i kilitom na vratima.

U svojoj samoći u jednosobnom stanu u Švedskoj provodi u tišini dane osluškujući svoje misli i drhtaje uspomena, ne primjećujući kako pod njenim prozorima teče život. Život koji je za nju stao prije toliko godina. Ponekad, dok mičući usnama bez glasa ponavlja Ti si jedan, Ti si

kadar, samo mi Ti budi u pomoći, osjeti kao da neka hladnoća prođe uz njeno tijelo i kao da se store na prozorima zanjišu. Pa onda spusti ruke u svoje krilo i s ljubavlju gleda uramljenu sliku sa njegovim likom. I moli svog Boga da joj da snage da izdrži sva iskušenja ili da joj da milost da sklopi oči i nestane sa ovoga svijeta. Ili da joj da znak da je on negdje, živ, u nekom rudniku radi i ne može da joj se javi jer on i ne zna gdje je ona. Pa je onda na trenutak uhvati panika.

Šta će on pomisliti kada dođe kući a sve prazno i zaraslo. Šta bi joj njegov otac rekao. Otac koji je do smrti vjerovao u bratstvo i jedinstvo i koji je sahranjen kao komunista. Držali mu govor umjesto dženaze. Hoće li znati da je do posljednjeg trenutka pokušavala da sačuva sve što je on iza sebe ostavio. Pitanja se nadovezuju.

Krši ruke mičući usnama i moleći se da sačuva razum prije nego što ispusti dušu. Moleći se da joj se usliše molitve i da sklopi oči jednom, zauvijek. Da nađe mir.

Banjalučka raja iz Parkića

ISPISAO SAM SVOJ GRAD

Fotografije: Arhiva magazina Šeher Banjaluka

Piše: Denis DŽELIĆ

...Kad god mi je hladno u duši, otvorim jednu knjigu, moju knjigu. Ispisao sam svoj grad, iscurio je kroz pero u vidu slova i ostao na bijelom papiru da se suši, blijedi, sahne i nestaje. Na kraju su krila ptice, korice knjige, zaklopile Banju Luku kao muku i stavile je na policu sjećanja negdje u zapečku mozga. Sačuvao sam je čistu, neuprljanu zlom, sačuvao sam je samo za sebe. U meni žubore plahe planinske rječice, lahori vjetar sa Šehitluka, miriše cvat lipa, klokoću česme, u ustima osjetim okus vrućih kifli, bijele kafe,

slast rum pločice, osmijeh japanke sa čokolade iz izloga koja šapuće Sajonara, Sajonara... Banjalučke laste više se nikada neće vratiti jer tamo nema ljeta, ostao je trijumf zla što se goropadan šeta, tamo aždaje lete nebom a sotona se osjeća kao kod kuće, otimači zadovoljno trljaju ruke, važu opljačkano zlato i srebro.

Banja Luka je grad u kome su aleje lipa i kestenja bez krošnji, po parkovima prazna poprsja bez bista, ulice bez naziva, grad bez stanovnika, zime bez snijega, ljeta bez sunca, rijeka bez žubora, kiša bez oblaka, magla bez bjeline, nebo bez ptica, prognanici bez

nade, progonitelji bez časti, zastave bez boja. Ostali su samo neljudi sa crnim čarapama preko lica...

Ni Vrbas više ne žubori. Pokunjen je, šuti i stidljivo teče. Kao da samo on suosjeća sa prognanicima. Šapuće im svojim valovima:

- Pljuju po meni jer sam vas volio. Kad bi mogli i mene bi protjerali. Previše ih podsjećam na vas. Ja još čujem eho poljubaca mladosti sa svojih obala, eho ljubavnih uzdaha koji noću kaplje iz mjesečine. Prestao sam žuboriti jer ste vi ponijeli sa sobom moj glas. Od tada šutim, tiho tečem i jecam.

Aleja kestenja mu uzvrća:

- I mene su unakazili, okresali mi grane, jednog diva pretvorili u patuljka. Zaklanjam im poglede na palate. A nekada su me zvali Aleja Uzdisaja. Svojom krošnjom krila sam prve poljupce. Sad sam Aleja Izdisaja jer su ubice koristile moju krošnju, iza mene se krilo zlo a nisam se mogla tome oduprijeti. Korijenje moje je još živo,

nabrekle žile dižu asfalt ali ja se ne mogu propinjati. Unakažena sam.

Kolone prognanika iščupana jezika, sa voskom u očima i olovom u duši, napuštale su Banju Luku. Ostalo je slovo uzdaha ali ga je vojna šatra cerade pokrila i zaglušila. Rafali su zamijenili pjesmu ptica. I laste su polako sa prognanicima napustile grad srama. Svila je lasta gnijezdo u korici knjige. Zavukla se tu, šćućurila i toplinom svog tijela grijala je mlade ptičice. Oni bi poletjeli u toplije krajeve ali svi putovi su zatvoreni. Tako i moja duša, kad se poželi Banje Luke, ja joj otvorim korice knjige, pomilujem gnijezdo lastavice. Iz tople slame prhnu ptići i razlete se po prostoriji. Čas su na polici sa knjigama, čas zakače za zastore ili lete u mjestu kao kolibri. Njihova krilca uskomešaju ustajao vazduh izbjeglištva, prhut razbije učmalosti letargije a iz knjige izbije svjetlost sunca, gr`ane ljeto u sobici i ugrije smrznutu dušu jednog izbjeglice. Laste nose ukradenu mladost, čežnju, nostalgiju. Beskućnice su kao i prognanici, sudbine su im slične. Odnose i donose toplinu ljeta, sjaj i vatromet sunca. Prostorijom isijava zlato ljeta.

A gdje je istina? Čami u jednoj knjizi o lastama. Ona je tu u ptici, u perju slomljenog krila, sve drugo je laž koja se prosula svuda oko mene.

Praše eksplozije danskim nebom. Polako preuzimaju asocijaciju na Banju Luku. Slijevaju se vatreni vodopadi, pršte iskre razbijene duge, padaju po magluštini ovog posljednjeg dana decembra. Svijet se raduje a mene je obuzela neka tuga. Steže me oko srca. Krivo mi je, pobijedilo je zlo po ko zna koji put u istoriji. Zato ne volim kad ljudi pucaju u nebo pa ni onda kada se raduju.

Jer nebo je moj dom, tu živim a žudim za njom. (Odlomak)

Dio učesnika u Bosanskoj kući. U Birminghamu živi 187 različitih nacionalnosti.

Pozitivna energija za bolji svijet

BOSNIA UK NETWORK

Svjetski dan izbjeglica, obilježen u Bosanskoj kući u Birminghamu, bio je prilika da ukaže i na pojedince koji su došli kao izbjeglice i migranti u Birmingham te prevazišli sve izazove uspostavljajući uspješne biznise i karijere. Konferenciji je prisustvovalo više od 80 predstavnika različitih etničkih zajednica.

Povodom Svjetskog dana izbjeglica, koji se svake godine obilježava 20. juna, BH UK Network je, u suradnji s općinom Birmingham (Birmingham City Council), organizovao konferenciju sa tradicionalnim bosanskim ručkom gdje je planirano pokretanje MiFriendly Cities Birmingham Employability inicijative sa ciljem pružanja besplatnih savjeta i podrške različitim etničkim narodima.

U ime domaćina, BH UK Networka, Anes Cerić je poželio dobrodošlicu gostima i ukazao na dostignuća: „BH UK Network osnovan je 1996. godine. Glavni ciljevi uključuju poboljšanje kvaliteta života 10.000 bh građana koji žive u Ujedinjenom Kraljevstvu. Prošle godine, na Dan državnosti BiH, ministar za vjeru u vladi VB, lord Bourne iz Aberystwytha službeno je otvorio "Bosansku kuću" u Birminghamu. To je bio istorijski trenutak za zajednicu koja je preživjela genocid i etničko čišćenje u Evropi i našla utočište u Velikoj Britaniji. Za porodice koje žive u Velikoj Britaniji, Bosanska kuća je srce zajednice - prostor u kojem ljudi mogu dobiti praktične savjete, psihološku podršku i mladi Bosanci mogu naučiti o njihovom nasljeđu. Danas smo ovdje da obilježimo Svjetski dan izbjeglica, da proslavimo naše razlike i prije svega da ujediniamo svoju pozitivnu energiju kako bismo stvorili bolji svijet za naše buduće generacije.“

Nakon uvodne riječi, publici su se prigodnim govorima obratili pripadnici različitih etničkih zajednica iz Birminghama.

Alma Aganović je došla u Englesku kao dijete izbjeglica iz Bosne

i Hercegovine 1993.godine. Trenutno radi i gradi uspješnu karijeru kao izvršni direktor marketinga na South & City koledžu u Birminghamu. Magistar je Marketinga i bivša guvernerica bolnice Birmingham Women Hospital. Predsjednica je odbora u West Midlands za dobrotvornu organizaciju „Remembering Srebrenica“. Zagovornik je moći obrazovanja kao alata za otkrivanje potencijala i pomoći uspješnoj integraciji.

Omrani Al Habbal je izbjeglica iz Sirije, osnivač biznis platforme Gladington i direktor kreativne agencije Bloomup. Nedavno je dobio status inspirativne mlade osobe u Birminghamu. Omranov mentorski rad s poslovnim početnicima i diplomiranim studentima primjer je motiviranja drugih da uspiju i nadahnjuju slijedeću generaciju poduzetnika.

Honorine Nzessie je izbjeglica iz Kameruna i vlasnik uspješnog restorana i noćnog kluba u Hockleyu. Hrana njenog restorana je bazirana na afričkoj baštini i kulinariji, a prostorije restorana su često korištene kao okupljalište i za slavljeničke događaje. Honorine aktivno podržava azilante i izbjeglice koristeći svoja iskustva i znanja te daje na raspolaganje hranu onima kojima je najpotrebnija.

Fuad Mahamed je izbjeglica iz Somalije. 2008.godine osnovao je agenciju koja potpomaže preseljenje izbjeglica (Ashely Community Housing-ACH). Uspješno je izgradio organizaciju u vodećeg pružatelja integracijske podrške. ACH obuhvaća tri grada, zapošljava 70 ljudi i radi s 2500 pojedinaca godišnje, uključujući pružanje stanovanja za 700 stanara. Zajedno sa svojim kolegama iz ACH-a zagovara novi pristup za pomoć izbjeglicama koji se temelji na razvoju, a ne samo na humanitarizmu.

Govornici su pokazali odlučnost u ostvarivanju svojih težnji, a

*Dr Anes Cerić
-menadžer
Bosnia
UK Networka*

*Alma Aganović-Izvršni direktor
marketinga na South & City
koledžu u Birminghamu.*

sada su podijelili svoje priče kako bi nadahnuli druge i pokazali kako izbjeglice i migranti daju pozitivan doprinos našem gradu. Na nacionalnom nivou, poduzetnici migranti su zaslužni za osnivanje jedne od 7 britanskih kompanija i preduzeća, kao i za kreiranje 14% svih britanskih poslova.

Projekt menadžer MiFriendly Cities Birmingham Employability inicijative, Bethany Finch, prezentovala je detalje ovakve inicijative. Objasnila je suštinu ovog projekta i spomenula da se radi o projektu finansiranom iz Evropskog fonda za regionalni razvoj putem Urban Innovative Actions organizacije.

“Oduševljeni smo što smo pokrenuli inicijativu za zapošljavanje kao dio Nacionalne sedmice izbjeglica. Danas smo obezbijedili platformu za četiri inspirativna govornika koji su došli kao izbjeglice i koji su prevazišli izazove da uspostave uspješne poslove i karijere. Oni su pokazali kako projekti, kao što su MiFriendly gradovi, mogu biti zasnovani na vještini izbjeglica i migranata na području poduzetništva, zapošljavanja i obuke, te na socijalnim pravima. Ovo je bila ujedno izuzetna prilika i za rad sa BH UK Network čije je iskustvo uspostavljanja i integracije njihove zajednice u Birminghamu inspirativno samo po sebi. Jedna i po decenija od njihovog dolaska, a bosanskohercegovačka zajednica već uveliko doprinosi socijalnoj, kulturnoj i ekonomskoj strukturi Birminghama, a to je nešto za što se nadamo da će pružiti nadu, motivaciju i odlučnost novim pristiglim etničkim grupama.”

Završna riječ pripala je članu općinskog vijeća, Cllr John Cotton: “Birmingham je prijateljski, kosmopolitski grad koji je ponosan na toplu dobrodošlicu svim ljudima iz svih krajeva svijeta: to je najveći etnički raznolik grad u Velikoj Britaniji sa populacijom od 187 različitih nacionalnosti. Kao grad utočišta, naša dobrodošlica mora biti više od pozdravljanja: mora značiti uključivanje, učešće, priznanje i uvažavanje. Migracija iz bilo kojeg razloga ima tendenciju da pokaže veći kapacitet za poduzetništva od prosjeka. Biti u stanju pomoći novopristiglim zajednicama u gradu da se uključe u ovo i igra aktivnu ulogu u lokalnoj zajednici i ekonomija je od vitalnog značaja.

*Bethany
Finch*

*Cllr
John
Cotton*

*Tradicionalna
bosanska
jela*

Slično tome, naša dobrodošlica za one izbjeglice i migrante koji traže zaposlenje mora biti jednaka tako da im se omogući da razviju nove vještine, i da im se pomogne da pronađu mogućnosti koje odgovaraju njihovom postojećem iskustvu, kvalifikacijama i vještinama.”

Glavni cilj ovog događaja je ohrabriti izbjeglice i migrante da se bore za svoja prava, inspirisati ih da ispune svoj potencijal, da odu kućama motivisani za ostvarivanje svojih ambicija zajedno s mrežom ljudi, ideja i praktičnih savjeta kako bi ih podržali u tome.

U Velikoj Britaniji, obilježavanje Svjetskog dana izbjeglica je sedmodnevni nacionalni program umjetničkih, kulturnih i edukativnih događaja koji proslavlja doprinos izbjeglica u Velikoj Britaniji i podstiče bolje razumijevanje između etničkih zajednica.

**Bosnia UK Network, Bosnia and Herzegovina UK Network ,
Bosnia House 36 Medley Road, Birmingham
B11 2NE , t. 0121 772 3052 , m. 0773 4994 856
<http://bosniauknetwork.org/>
<https://www.facebook.com/bosniauknetwork/>**

*Honorine
Nzessie je
izbjeglica iz
Kameruna i
vlasnik
uspješnog
restorana i
noćnog kluba
u Hockleyu.*

KOŠULJA ZA LUĐAKA

Foto: Goran Mulahusić

Piše: Muharem Omerović

Ovo je vrijeme neko prijeratno i nakamarene stvari ispred kuće nemaju nikakve veze sa današnjim deložacijama. Elem, ispred zgrade, „Raketa 9-a“ čekale su stvari za selenje. Žena četrdeset i pet godina, suznih očiju, lomila je prste. Česte poglede bacala je na prozore bez zavjesa, jedino tako gole u zgradi. Gđa Tukić skrhana bolom opraštala se tako od kuće u kojoj je provela čitavu vječnost.

Njena gora polovina, gđin Tukić, pedesetogodišnjak, mirno je sjedio na ribarskoj stolici i pušeći je čekao kamion. S prozora njihove zgrade, na njih dolje, bile su uprte ljubopitljive oči. Neki od stanara gledali su ih iza svojih zavjesa. Odjednom svi iz ulice otegoše vratove a glave okrenuše u istom pravcu. Velikom brzinom, uz zavijajući glas sirene dolazila su kola hitne pomoći, kao da dolaze policijska kola, kao vatrogasna... I dok gđin Tukić ne uspije ni trepnuti dvojica bolničara, kao dva hrta, navukoše na njega luđačku košulju. I onako koprcajućeg ugu-raše ga u kola bez komentara. Uplakanoj gđi Tukić priđe sada čovjek koji je čitavo ovo vrijeme posmatrao ženu i slušao prebacivanje zbog selenja.

„Gospođo, i to je gotovo. Sve smo sredili. Neka radnici ponovo vrate stvari u stan. Selenja nema.“

Tek sutradan Tukića dovedoše pred doktora. Tukić je urlao i toliko se svašta nalajao doktoru i samo što ga još nije ujeo k'o bijesan pas.

„Hoću da znam zašto sam ovdje?!“ – koristio je svoje samoupravno pravo – „Ko me je ovdje smjestio i zašto?!...“

„Gospodine, smirite se. A vas su ovamo doveli vaši postupci. Vi ste ozbiljno bolestan.“

„Ja ozbiljno bolestan!?!...“

„Vi, Tukiću! I to teško! Iz priče o vama vi ste beznadežan slučaj. Vama je potrebna izolacija od društva.“

„Meni?! Meni, potpuno zdravom! Meni, zdravom ko drijen, da je potrebna izolacija? Pa ja sam ko čelik zdrav!“

Zdrav ko zdrava jabuka! Ja pucam od zdravlja, doktore!“

„Čekajte... smirite se, Tukiću... da malo popričamo... da vidimo, da ocijenimo...“

„Šta ima da pričamo i šta ima da ocjenjujete?“

„Znate li vi, Tukiću... koliko vaš stan ima soba?“

„Pa nisam lud, doktore, naravno da znam. Tri sobe ima!“

Tri sobe! 105 kvadrata.“

„Odgovorite mi... zašto insistirate da taj trosoban stan date za jednosoban stan?“

„Doktore, zato što se situacija iz temelja promijenila. Nekad sam sa sobom u tom stanu imao sina i dvije kćerke. Sin mi se oženio i otišao da sebi svije drugo gnijezdo. Objе ćerke se poudale i šta će meni i ženi trosoban stan? Da lopte igramo u ovim godinama?“

„Jeste li vi ubijedeni da pravilno postupate što baš tako postupate?...“

Tukić bez razmišljanja odgovori iskreno.

„Sto posto ubijeden! I sto posto siguran da sam u pravu! Zašto da neko s pet članova stanuje u garsonjeri a ja samo sa ženom da se širim ko na banjalučkom polju. Nije pošteno, da Bog jedini kaže!“

„A... jeste li vi svjesni, Tukiću, u kojem gradu živite?...“

„U Sarajevu, doktore, nisam u Njujorku!“

„A znate li vi šta je Sarajevo?“

„Glavni grad Bosne i Hercegovine. Najnaseljeniji grad naše Bosne.“

„A znate li, Tukiću, da je Sarajevo i grad studenata?“

„Znam! Pa šta?!“

„Znate li da u Sarajevu stambenog prostora nikad nije dosta?“

„I to znam!“

„I da gazde i gazdarice u svaki takav kutak trpaju po četiri kreveta i po četiri studenta ili studentice.“

„Znam, i to znam!“

„Znate li da su to ogromni prihodi koji se ubiru svaki mjesec. Čista lova.“

„Znam!“

„Da su to astronomski prihodi mimo penzije, da su ti stanovi zlatni rudnici, da su to zlatne koke koje nose zlatna jaja...“

„I to znam, doktore!“

„Dakle... iako sve ovo znate, vi i dalje ostajete pri svojoj odluci da stanoinvestu vratite taj trosoban stan za jedan mali stančić?“

„Ostajem.“

„A zašto ga, ako vam je već prevelik, ne mijenjate sa nekim uz nadoknadu za velike pare?...“

„Neću doktore! Neću i kvit!“

Doktor od nervoze tri puta žmirnu ispod naočala.

„Znači... ostajete pri svojoj odluci?“

„Ostajem!“

„Je li to definitivna odluka?“

„Jeste, doktore!“

„I nepromjenjiva?“

„I nepromjenjiva!“

Sada doktor lanu nešto Tukiću i ustajući od njega samo što ga ne ujeđe za nos.

„Bolničari!“ – pozva on ona dva hrta –

„Vodite ovog Tukića... ovu tuku od čovjeka, u njegovu sobu! Ovaj je stvarno potpuno lud!“

Foto: Mirsad Filipović

Popularna gradska fontana koje više nema

KORZO

Tekst: Ozren Tinjić

Proljeće, praćeno neuobičajeno visokim temperaturama za Švedsku, neminovno "podgrijava" valove sjećanja. Pritom sretnem kolegu i prijatelja još iz studentskih dana, tamo iz druge polovine 70-ih godina. Spontana priča nas vodi u to vrijeme, sjećamo se nekih cura, profesora, raje...

Naravno, nezaobilazna tema je bio čuveni banjalučki korzo. Tamo smo se sretali gotovo svaku večer oko sedam. Naša štabija je bila na ulazu u park, prekoputa (danas) "Boske", a koji su novokomponovani arhitekta i kojekakvi tajkuni, zajedno s preljepom fontanom potezom olovke naprosto zbrisali sa ovog svijeta. Velim drugaru kako mi se zbog takvih i sličnih "zahvata" i ne mili ići u grad na Vrbasu. Na to mi šeretski dodaje, kako ga ne bi čudilo da i Kastel jednom nestane. A korzo, koji se protezao od pošte do sneka preko puta "Palasa", svaku je večer naprosto vrio. Djevojke, njih četiri-pet, šetale bi u krug. Muški, sa strane bi ih kibicovali, baš kao i one nas. Ako bi se koji put susretnuo pogled, a ponavljalo se, pola "posla" bi bilo završeno. Kasnije će mi Emira Ljutović,

drugarica iz gimnazijske klupe, pričati kako je započinjao "ritual" ženskih priprema za korzo. Elem, kod neke od prijateljica bi se nalazile, birala se garderoba za to večer. Da li ova haljina ili suknja, te ova majica ili bluza, pa koje cipele. Znalo je to trajati, veli mi, i po par sati!

Kasnije se trebalo okuražiti pa priči djevojci. Slijedila bi ponuda za kolače kod Šukrije ili u "Ninonu" u Gospodskoj. Naravno, uz bozu ili limunadu. Jer, valja znati, u to vrijeme nije bilo kafića i picerija. Onda bi slijedio poziv u kino ili na neki koncert. Za razliku od današnjeg vremena, prebaciti tada djevojci ruku oko ramena ili je držati za ruku, bilo je ravno podvigu. Tada nije bilo mobitela i kompjutera, mladi su se družili - u pravom smislu te riječi. Da li je starost u pitanju ili nostalgija, ne znam. Meni fali korzo. Kasnije ću saznati, ni Sarajevo, Mostar ili Tuzla nisu imali korzo poput banjalučkog. Nažalost, danas ga s novopridošlim stanovnicima nema. Ostale su samo uspomene.

Pripremio: Vlado Bojer

Kaže čovjek prijatelju:

-Nisam rekao ni jednu riječ ženi već tjedan dana.

Prijatelj ga pita:

-A zašto?

Ovaj mu odgovara:

-Pa, nisam je htio prekidati!

Pita Franjo Stipu:

-Za koga ćeš glasati na sljedećim izborima?

-Za Alibabu ! On ima samo 40 lopova!

Dodje muškarac kod doktora i kaže:

-Doktore, imam kamenac u žuci, pijesak u bubregu i vodu u koljenu, šta da radim?

A liječnik mu odgovara:

-Izvadite građevinsku dozvolu.

Žena će suprugu:

-Dragi, čini mi se da se karburator napunio vodom.

-Znaš li ti uopće gdje se nalazi karburator?

-Pa znam, u automobilu.

-A gdje je auto?

-U jezeru!

Sretnu se Mujo i Haso. Haso ga radoznalo upita:

-Au bolan Mujo, kakva ti je to masnica ispod oka?

-Kuku, ništa me ne pitaj jarane, potukao sam se zbog djevojke.

-A skim?

-Sa ženom!

Sretnu se dvije prijateljice, pa će jedna drugoj:

-Što to čujem, pozirala si jednom slikaru?

-Da, a slika se zove "Eva i zmija".

-A tko je pozirao za Evu?

Žena govori svome suprugu"

-Dragi, ovu juhu sam napravila po receptu iz televizijske emisije.

Čim je njezin suprug počeo jesti juhu ustane i nekamo krene.

-Kamo ćeš sad odjednom? Pa tek si počeo jesti.

-Idem smjesta popraviti antenu.

Razdor

Žena više na supijanog muža:

-Svinjo jedna, propalice! Ne želim više živjeti sa tobom niti jedan dan!

-Ako nisi zadovoljna vrati se mami!

-Gade jedan, što to pričaš, znaš da je mama umrla!

-Znam zato ti to i kažem....

CNN novinarka je čula za jednog starog židova, koji je molio na zapadnom

zidu dva puta dnevno, svaki dan zadnjih šezdeset godina, te je odlučila

posjetiti ga i napisati članak o njegovom iskustvu. Gledala ga je nekih

45 minuta kako moli. Kad je završio i krenuo nazad., prišla mu je i zatražila intervju.

"Oprostite, ja sam Rebecca Smith, CNN. Koje je vaše ime?"

"Moritz Feinberg", odgovorio je."

"Gospodine, koliko dugo dolazite i molite na zapadnom zidu?"

"Već šezdeset godina."

"Šezdeset godina, to je zadivljujuće, a o čemu molite?"

"Molim za mir među kršćanima, židovima i muslimanima. Molim za prestanak mržnje i ratova. Molim da djeca odrastu u odgovorne zrele osobe i da vole svoje bližnje."

"I kako se osjećate nakon šezdeset godina?"

"Kao da govorim zidu."

Babo, 'će da idemo na more, pita mali Cigo tatu.

- Sine, 70% da 'očemo, a 100% da NEĆEMO!

Žali se Mujo Hasi:

- "Zamisli kakva je ona moja drolja!"

- "A zašto?" upita Haso.

- "Zamisli, vraćam se s puta i šaljem joj email da ću doći, a ipak je uhvatim s ljubavnikom!"

Poslije kraće šutnje, opet će Mujo zamišljeno:

- "A možda i nije drolja, možda nije dobila email...."

Umiljatim glasom supruga govori svome mužu:

-Dragi, reci mi one tri riječi koja svaka žena voli čuti!

"-U pravu si!"

-Ma ne to, one druge tri riječi!

"-Ja sam kriv!"

Na razgovoru za posao.

-I, šta smatrate svojom najvećom slabošću?-pita poslodavac potencijalnog zaposlenika.

-Iskrenost.

-Iskrenost? Pa ja ne mislim da je to slabost...

-Je*...e mi se što vi mislite!

Policijski službenik govori jednoj raspuštenici:

-Sretan sam što vam mogu saopštiti da je pronađen muškarac koji vas je napastovao.

Ona odgovori:

-Dajte mi smjesta njegovu adresu.

Doktor savjetuje svome pacijentu:

-U stanju u kome se trenutno nalazite, zabranjujem vam seksualne odnose sa svojom suprugom.

-A šta je sa sobaricom?

Dana 1/6-2019 u Växjö, svoju ljubav krunisali su brakom,
Senad Hamula iz Banja Luke i Lejla Mehmedović iz Novog Travnika.
Sretne i ponosne familije Hamula i Mehmedović.

Elit Städ Sverige AB

Järnvägsgatan 2B, 582 22 Linköping

www.elitstad.com

Telefon 0142 126 01 Mobil 070 952 24 66

Elit Städ Sverige AB är en företag som har fokus på leverans av tjänster av högsta kvalitet. Vi startade vår verksamhet år 2006, och sedan dess har vårt kundunderlag och omsättning stadigt ökat, tack vare de kvalitetsnivåerna vi har uppnått. Vi levererar kundpassade lösningar, i högsta möjliga grad beroende av kundens krav och önskemål. Lokalvård av kontor och butiker, bygg- och flyttstäd samt alla typ av golvvård ingår i våra dagliga uppdrag.

I vårt arbete använder vi oss av en modern maskinpark samt är miljöanpassade till rådande lagar och bestämmelser genom vårt miljövänliga arbetspolicy och miljötänk. Vi utför uppdrag enl. löpande avtal samt enstaka uppdrag, båda med kvalitetsförsäkringar och kvalitetsgarantier. Idag är vi verksamma i Södermanland, Östergötland, Jönköpings län samt Älvsborgs län. Vår personalstyrka är i dagsläget 23 personer och vi ser framemot att inom kort även anställa fler. Vi samarbetar med Sveriges största leverantörer av hygienprodukter, och är även certifierade och utbildade i de olika användnings områden. Elit Städ följer de rådande kollektivavtal samt innehar F-skattebevis och ansvarsförsäkring. Välkomna till Elit Städ Sverige AB - ett företag med kvalitet i fokus!

Svi vi koji ste zainteresovani za posao u ovoj branši, a željeli bi raditi kod nas u gradovima: Linköping, Norrköping, Nyköping, Mantorp, Jönköping, Borås, Mjölby mogu se javiti na naše kontakt telefone.

BiH-Švedska

redovna autobuska linija
utorkom i petkom

09:00 SARAJEVO

10:30 ZENICA

12:10 DOBOJ

11:00 TUZLA

12:30 SANSKI MOST

13:00 PRIJEDOR

14:00 BANJA LUKA

15:15 B. GRADIŠKA (BIH)

15:40 KOBENHAVN (DK)

17:00 MALMÖ (S)

18:00 HELSINBORG

20:30 VARNAMO

21:00 GÖTEBORG (S)

21:00 JONKOPING

22:15 MJOLBY (S)

22:45 LINKOPING

23:30 NORKOPING (S)

01:30 STOCKHOLM (S)

09:00 STOCKHOLM

11:00 NORKOPING

11:50 LINKOPING

11:30 UDDEVALLA (S)

12:00 SVANESUND

12:20 MJOLBY

13:25 JONKOPING

14:00 VARNANO

16:00 HELSINGBORG

16:25 LANDSKRONA

17:30 MALMÖ

13:30 GÖTEBORG (S)

17:25 B. GRADIŠKA (BIH)

18:15 BANJA LUKA

19:10 PRIJEDOR

19:40 SANSKI MOST

20:10 DOBOJ

21:45 TUZLA

22:30 ZENICA

24:00 SARAJEVO

travel agency

BISS-TOURS

Agencija Sarajevo

Morića han, Sarači 77

tel./fax: 033 236-620; 271-281

Agencija Zenica

Metalurg Business City

tel./fax: 032 245-451; 245-757

Mobitel BiH: +387 (0)61 780 250

Göteborg: +46 737086340

Stockholm: +46 703997516

Malmö: +46 736307882

Oslo: +47 951 481 56

Travel agency
BISS-TOURS

www.biss-tours.ba

Foto: Mirsad Filipović

Napisa: Ismet BEKRIĆ

Bio je juli, prije punih šesnaest ljeta; u dvorištu rodne kuće porodice Kapidžić, u banjalučkom naselju Stupnica, u kojem je prve stihove nizala i pjesnikinja Nasiha Kapidžić, okupili su se Banjalučani, među kojima u velikom broju i oni rasuti svijetom, da se susretnu u tom kutku poezije, i da se druže uz riječi dobrote, nastojeći da zaborave zlo koje ih je prognalo iz rodnog grada. Tako je počeo jedan spontani, srdačni susret na obalama voljene rijeku, nazvan »Vezeni most«, po jednoj pjesmi banjalučke pletisanke i stihovezilje.

Još je jedan juli, vrbaski, zavičajni, još jedan susret Banjalučana u svome gradu, na obalama svoje rijeke, još jednom oživljena sjećanja i viđenja, još jedan – »Vezeni most«, satkan od stihova, nota, boja, čamaca, druženja. Još jednom »Oda radosti«, ali i sjete, zbog toga što lišće u »gradu od lišća« zna dobiti i tamnije odsjaje.

»Kad jednom dođeš u grad od lišća«

Kada je riječima vezla stihove, šare, za pjesmu »Vezeni most«, pjesnikinja Nasiha Kapidžić, profesorica književnosti i mater-

Novo izdanje poznate zbirke pjesama Nasihe Kapidžić Hadžić »Vezeni most« otvara svoje stranice na ovogodišnjem »Vezenom mostu«, dokazujući da pjesnički mostovi »vječito traju u duši«

njeg jezika u banjalučkoj Gimnaziji, a zatim urednica obrazovnog i literarnog programa Radio-Sarjeva, nije ni slutila da će se njen poetski vez uplesti ne samo u lijepe, radosne trenutke grada na Vrbasu, nego i u godine, desetljeća tuge i čežnje za zavičajem. U grad se nije moglo dolaziti kad se hoće i kako se hoće – trebalo je da prođe i više ljeta, da bi prognani, rasuti, udaljeni, mogli ponovo dolaziti u svoj »grad od lišća« i žubora, i prelaziti »vitki, vezeni most«, »u sedam boja tkan«.

Preko mosta će, na svu sreću, moći i ovog jula, ovog ljeta, s jedne obale na drugu, korakom lakim, dok »rojevi svitaca nad njim se pale, pa blista i u mraku«.

Taj most će ponovo oživjeti i na stranicama novog izdanja zbirke »Vezeni most«, koju je likovno obogatio *Dejan Slavuljica*, a koju je, u okviru Izabranih djela, objavila izdavačka kuća »Bosanska riječ« iz Tuzle, u poznatoj ediciji »Mali princ«.

»Ovo je već treća poetska zbirka Nasihe Kapidžić Hadžić u našem izdanju njenih Izabranih djela«, rekao nam je pjesnik i urednik »Bosanske riječi« - »Lijepe riječi« *Šimo Ešić*, izražavajući zajedničku radost što ćemo tu knjigu predstaviti i na ovogodišnjem

»Vezenom mostu«. »Šare Nasihine poezije šire se i po školama u BiH, kao jedan od povoda obilježavanja dana dječije knjige.«

Lirski vez poezije Nasihe Kapidžić Hadžić povod je i mnogim njenim mlađim sapoeticima da, u svjetlu susreta »Vezeni most« u Banjaluci, prozbore i o njenim stihovima, i o poeziji za djecu kao svojevrsnoj poetici djetinjstva.

Pjesnikinja *Enisa Osmančević Čurić*, prva dobitnica nagrade s imenom Nasihe Kapidžić Hadžić, posvetila je svojoj prijateljici i pjesmu u kojoj je naglasila njenu poetsku besmrtnost, jer »*otišla si da nabereš zvijezda*«, dok se još jedna pjesnikinja, Ljubica Ostojić iz Sarajeva, u povodu dobijanja nagrade »Nasiha Kapidžić Hadžić – Vezeni most«, rado sjeća susreta sa stihotvorkom čudesnih lirskih slika:

»Posebno sam voljela kad bi pričala o svojoj Banjaluci, to bi već po sebi bila pjesma. I čuo bi se između redaka šum Vrbasa. Taj šum koji se pretočio u njene stihove.«

Pjesnik Ranko Pavlović, takođe jedan od dobitnika nagrade »Nasiha Kapidžić Hadžić – Vezeni most«, posvetio je pjesnikinji i nadahnutu pjesmu u kojoj »*Drvene i željezne mostove / vrijeme nagriža, ruši, / a pjesnički, sazdana od riječi, / vječito traju u duši. // Može vrijeme da grize čelik, / stijenu i najtvrđu kost, / ali nikad neće porušiti / Nasihin 'Vezeni most'.*«

A prošlogodišnji dobitnik ovog vrijednog priznanja za domete u književnosti za djecu, Ranko Risojević, kazao je da je »*Nasiha pjesnikinja koja svijet gleda kroz svoje tiho biće, svijet kakav se prostire pred njom kao ukras a ne kao prijetnja, svijet kao nerazdvojni dio ljudskog krajolika...*«

Zmajevi đulici u Nasihinoj bašti

Nasiha Kapidžić Hadžić dobitnica je i najznačajnije nagrade za literaturu za djecu u našoj regiji – Nagrade Zmajevih dečjih igara. Pisac i dugogodišnji direktor ove izuzetne manifestacije, koja se ovog juna održala već 62. put, *Dušan Pop Đurđev*, čest je gost Banjaluke i banjalučkih pisaca; dobitnik je i nagrade »Dječijeg carstva«, a nekoliko puta je bio i na našem »Vezenom mostu«. Tom prilikom je i pročitao jedan svoj poetski zapis posvećen pjesnikinji koja je približila Dunav i Vrbas:

»Dunav danas dolazi u grad od lišća, onako širok i trom valja se podno tananih niti, a otiče krvotokom sa one strane duginog tkanja ispod svilene ćuprije. Korak po korak, Dunav pešači nizvodno i kao ponornica gubi se negde duboko u sećanjima onih čije pesme bačene nekad sa zdanja još uvek potčinjavaju vodokinje vile. Dunav danas protiče ispod, »Vezenog mosta«, protiče tesnim koritom Vrbasa, tu na dohvat zlatne grede detinjstva banjalučke pletisanke što uz pomoć grafitnih iglica predivom spaja obale nebeske reke. Među javom i međ snom, roje se svodom nebeski svici i osvetljavaju nam put svile, jer kad, tad, valja nama preko reke. Zaustavite Dunav, čula se odnekud pesma sićanih slavuja, udahnite je punim plućima i osetićete kako mirišu Zmajevi đulici u Nasihinoj bašti. Tiho, noći, Dunav je danas, kao najdraži gost, došao u grad od lišća.«

Neka Dunav teče, neka nosi pjesme; neka i Vrbas žubori, neka nosi bezgraničnu ljubav i odsjaje u vodi. Zaustavite samo ružne riječi, mržnju, zlo; neka nas iz još jednog izdanja knjige »Vezeni most« zapljuskuju dostojanstvo, ljubav, prijateljstvo, mir...

»Vezeni most« se tako vraća na svoje pjesničke obale.

Nasiha Kapidžić Hadžić:

Najdraža pisma

Haris mi često s Vrbasa piše,
pa kada počnu jesenje kiše,
sva draga pisma složim po redu;
čitam ih čitav utorak, srijedu,
a ponekad do samog petka
ne dižem oči sa krivog retka.

Pažljivo čitam riječ dragu svaku,
a kada spomene djeda i baku,
dva dobro znana ugledam lica,
draža od sunca, cvijeća i ptica.

Kad mi na listu iz školske teke
nacrtu baštu i vrt kraj rijeke,
ja odmah vidim na brezi rosu
i šimšire što gustu kosu
kod djeda šišaju svakog ljeta
kad božur cvjeta.

A kada dvorište opiše lako,
od sreće svak' bi sjeo pa plak'o,
jer tu su loza, česma i šupa,
kavez za zeca, bakina klupa,
brezova metla, drvene grablje
i kose dvije k'o stare sablje.

O svemu tome Haris mi piše,
pa 'mjesto sive jesenje kiše
ja vidim sunce i rumen cvijet.
Iz svakog pisma dajem mu PET!
(Iz zbirke »Vezeni most«)

Međunarodni centar za izgradnju povjerenja

"VEZENI MOST" Banjaluka

Kalemegdanska broj 7,

Tel.: 051/ 432-780; mob: 065/ 402-202

Mail: zugbl@blic.net; mcip.vm@gmail.com

16. SUSRETI BANJALUČANA "VEZENI MOST - 2019" Banjaluka, 12. - 16. juli 2019.

Petak, 12. juli

PROGRAM

Obale Vrbasa
šeherkog visećeg
mosta

10h

*Sjećanja na civilne žrtve rata "CVJETUJI U VRBASKIM BISTRINAMA"
prigodan program, sa porukama:
"NE PONOVILO SE" i "GRADIMO MIR ZAJEDNO"

Moderator: Atif Turčinhodžić-Aki
Kordinatori: B. Maglajić, S. Isić i S. Radulj

Izložbeni salon
KC Banski dvor

20h

*Svečano otvaranje izložbe "VEZENI MOST"

banjalučkih slikara: Alije Sarača, Branka Babića, Sabahete Hadžikadić,
Džabira Maglajića i dr.

- Izložba će biti otvorena do 30. jula.

Moderator: Branko Babić
Kordinator: Elmir Mujičić

Koncertna dvorana
KC Banski Dvor

21h

*Svečano otvaranje 16. susreta Banjalučana
"Vezeni most - 2019"

- Himna "Oda radosti" iz IX simfonije Ludwiga van Beethovena
Klavir: Muhamed Braco Skopljak, prof.

* Pozdravne riječi:

- Predsjednika Organizacionog odbora, Slobodana Marića,
- Gradonačelnika grada Banjaluke, mr Igora Radojičića, generalnog
pokrovitelja koji će otvoriti manifestaciju.
- Predsjednika Saveza Banjalučana u Švedskoj Mirsada Filipovića

* Tradicionalni svečani koncert - "Vezeni most"
"CONCERT & RECITAL"

U izvođenju poznatih banjalučkih muzičara i književnika

Moderator: Elmir Mujičić
Kordinator: Bato Maglajić

Subota, 13. juli

Igralište
OŠ "Milan Rakić"
Novoselija

10h

*Revijalni turniri u malom nogometu, basketu,
floorballu i stolnom tenisu "Banjaluka u Srcu"
Za djecu do 14 godina (ekipe sa tri igrača)
Prijave ekipa od 9 do 10 časova

Moderatori: E. Kučuković - Tender i R. Dizdarević
Kordinatori: N. Hadžiselimović i B. Maglajić

Prostorije ŠK
"Ahmet Čejvan"
Kalemegdanska 7.

11h

*Šahovski memorijalni open turnir "Ahmet Čejvan"

U organizaciji Šahovskog kluba "Ahmet Čejvan" Banjaluka.

Prijava učesnika i izbor parova od 9 do 10 časova

Turnir je nagradni: za osvojeno I, II i III, mjesto, za najbolje
plasirane, za najboljeg učesnika do 18. god i iznad 65. god.

Moderator: M. Karabegović i V. Miljinković
Kordinator: I. Džaja i Z. Tanić

Dvorište porodice
Kapidžić

18,30h

*Polaganje cvijeća na Spomen-ploču
banjalučke pjesnikinje Nasihe Kapidžić Hadžić

Prigodan program uz učešće dobitnika Književne nagrade

"Nasiha Kapidžić Hadžić - Vezeni most" i dr.

Moderator: E. Osmančević Ćurčić
Kordinator: B. Kapidžić

Vijećnica
KC Banski dvor

20,30h

*Tradicionalno muzičko-poetsko veče
"KLUPA NA KRAJU ALEJE"

Predstavljanje knjiga i periodičnih publikacija:

- 20 godina edicije "Banjalučki žubori"
i 10 godina magazina, Šeher Banja Luka
- Nasiha Kapidžić-Hadžić: "Vezeni most" (novo ilustrovano izdanje)
- Enisa Osmančević-Ćurčić: "Pramčok" (poezija za djecu, novo izdanje)
- Aida Začragić: "Legenda o Esmi sultaniji" (knjiga za djecu)
- Breda Smolnikar: "Pupoljci" roman za mlade-preveo Ismet Bekrić
- Sabaheta Hadžikadić: "Nedovršeni snovi" (poezija za odrasle
sa reprodukcijama autorice)
- Nisveta Grabovac-Šabić: "Doba nevinosti" (roman)
- Ranko Pavlović: "Vinski soneti"
- Simo Ešić: "Izabrana djela za djecu i mlade" koja su izašla u 6 knjiga
u povodu 50 godina umjetničkog rada i njegove nominacije
za nagradu "Astrid Lindgren" za 2019. godinu
* Predstavljanje izdavačke kuće "Bosanska riječ - Lijepa riječ"
Urednik Simo Ešić

* Dodjela književne nagrade "Nasiha Kapidžić Hadžić - Vezeni most"
za 2019. godinu, za opus i domete u književnosti za djecu.

* Muzička pratnja, klavir: Muhamed Braco Skopljak, prof.

Moderator: Ismet Bekrić i Simo Ešić
Kordinator: M. Kulenović i Zlatan Gunić

Nedelja, 14. juli

Plaža "Abacija"
13h

*Revijalni VRBASKI DAJAK KARAVAN - Vezeni most
-banjalučki brend-

u organizaciji Dajak kluba Banjaluka

Vješti banjalučki dajakaši provozat će sudionike od "Hadživzine sedre"
do "prvih mlinova" (Alibabe) i nazad

Moderator: Andrej Zamola

Kordinatori: Rasim Dizdarević i Voja Alvir

Na prostoru kod
mezara-graba
Safikadi

20h

*Cvijeće i svijeće Safikadi

Uz prigodan program: legende o Safikadi - pjesnici Safikadi.

Dječiji studij glume "Roda" i hor "Safikada"

Moderatori: E. Osmančević Ćurčić i Nevenka Rodić
Kordinatori: Atifa Duna

Ponedjeljak, 15. juli

Od Krupe
na Vrbasu
do Karanovca

10h

*Revijalni VRBASKI RAFTING KARAVAN - Vezeni most
Kanonom Vrbasa od Krupe do Karanovca

za zaintrosovane građane

u partnerstvu sa KKK klubom i Rafting klubom

Polazak kombijem od Motela "Orthodox" u Klačniku do Krupe i obilazak
slapova i vodenica rijeke Krupe.

Prijave na tel: 065/ 246 - 224 i 065/ 402 - 202

Kordinatori: N. Janković i N. Hadžiselimović

Stadion FK "Borac"
18h

*Revijalni nogometni susreti "VEZENI MOST" juniora, kadeta

i veterana ekipa "Banjaluka u srcu" sa ekipama FK "Borac"

(ekipe "Banjaluka u srcu" za kadete su najbolji igrači turnira "Banjaluka
u srcu", a veterani iz dijaspore su pojačani veteranima banjalučkih klubova:
"Naprijed", "BSK", "Jedinstvo", "Vrbas" i dr.)

Moderatori: M. Mulaomerović i E. Kučuković Tender
Kordinatori: N. Hadžiselimović, S. Isić i B. Pajić Pajić

Muzički paviljon
Park "Petar Kočić"
20h

*Igrokaz za djecu "VESELI PARK"

Lutkarska igra za djecu sa muzičkim numerama u izvođenju

Dječijeg studija glume "Roda"

Moderator: Nevenka-Nena Rodić
Kordinator: Bato Maglajić

Utorak, 16. juli

Vijećnica KC
Banski dvor

12h

*HOMMAGE-OMAZH zaslužnim Banjalučanima,
članovima Savjeta Centra:

Fuadu Baliću, Anti Mariću i Slobodanu Popoviću

Moderatori: V. Maglajić, M. Stanivuković i R. Jakupović
Kordinator: Slobodan Marić

Hol Koncertne
dvorane Banski dvor

19h

*Otvaranje izložbe slika "STARA BOSNA-3"

iz fundusa Galerije Preporoda iz Zenice

Moderator: Amna Sofić
Kordinator: Elmir Mujičić

Dvorana
KC Banski dvor

20h

*Tradicionalno VEČE SEVDAHHA - Vezeni most

U organizaciji BZK "Preporod" iz Zenice i Banjaluke i izvođenju

Orkestra BZK "Preporod" iz Zenice i sa voditeljem H. Kobićem

i vokalnim solistima:

Senad Alić, Emina Sinanović, Muris Šarić, Emma Džaferović,

Emina Bajramović i dr.

Gost večeri: IZNENAĐENJE

Moderator: Amna Sofić
Kordinator: Elmir Mujičić

Partneri:

Министарство за избјеглице и
расељена лица
Републике Српске

Generalni pokrovitelji:

Medijski pokrovitelji:

KULTURNI CENTAR
BANJSKI DVOR

Ministarstvo raseljenih
osoba i izbjeglica
Federacije Bosne i Hercegovine

PLIVIT ROŠTILJSKI KONCEPT

Sa ponosom predstavljamo naš novi Plivit roštiljski koncept koji je nastao u saradnji sa šefom Edinom Džematom.

Ovaj roštiljski koncept sadrži 94% junećeg mesa, a ostalo su začini koji nemaju nikakvih E-brojeva. Čisti proizvodi bez nepotrebnih sastojaka. Više od godinu dana smo u suradnji sa Edinom Džematom radili na razvoju ovog koncepta i na kraju možemo reći da smo veoma zadovoljni i sretni sa konačnim rezultatom. U asortimanu možete pronaći Startbox, Balkan grillbox, ćevape i pljeskavice. Uskoro u prodavnicama!

